T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DOĞA SPORLARI VE KÜLTÜR SANAT FESTİVALİNE KATILIM SAĞLAYAN KİŞİLERİN DENEYİM VE MEMNUNİYETLERİNİN İNCELENMESİ; SAMSUN BAFRA KAPIKAYA FESTİVALİ ÖRNEĞİ

MUSTAFA ÇAKIR

Danışman : Doç. Dr. Çetin AKKUŞ
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Aykut ŞİMŞEK
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ilgın MUTLUBAŞ

KASTAMONU-2024

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Mustafa ÇAKIR

ÖZET

YÜKSEK LISANS TEZI

DOĞA SPORLARI VE KÜLTÜR SANAT FESTİVALİNE KATILIM SAĞLAYAN KİŞİLERİN DENEYİM VE MEMNUNİYETLERİNİN İNCELENMESİ; SAMSUN BAFRA KAPIKAYA FESTİVALİ ÖRNEĞİ

MUSTAFA ÇAKIR
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN: DOÇ. DR. ÇETIN AKKUŞ

Festivaller geçmişten günümüze evrilerek birçok farklı içerikte ve özellikte düzenlenmeye devam etmektedir. Festivaller nesiller boyunca eğlence, anma, tanıtım gibi alanlarda, her zaman tercih edilen etkinlikler olmuştur. Günümüzde festivaller dünyanın hemen her beldesinde gerçekleştirilir hale gelmiştir. Gastronomi, kültür, müzik, film, teknoloji ve spor gibi farklı kategorilerde festivaller organize edilmektedir. Bu kategoriler de kendi içerisinde farklı kollara ayrılarak yapılanları oldukça fazladır. Bu araştırmanın amacı doğa sporları festivali örnekleminde deneyim ve memnuniyet ilişkisini incelemektir. Ayrıca katılımcıların deneyim ve memnuniyet düzeylerinin incelenerek doğa sporları festivallerinin iyileştirilmesi amacıyla gerekli verileri elde etmek çalışmanın diğer amacını oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiş olup anket tekniğinden faydalanılmıştır. Festivale katılım sağlayan kişilerin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından kolayda örnekleme yöntemine gidilmiştir. Çalışma 210 kadın ve 181 erkek olmak üzere 391 kişiye uygulanmıştır. Demografik, çoktan seçmeli, kapalı uçlu, açık uçlu, dereceli sorular ve festivaldeki deneyim, memnuniyet düzeyleri ile ilgili farklı içerikte 35 soru sorulmuş ve festival hakkında görüşleri alınmıştır. Elde edilen verilere regresyon analizi yapılarak deneyimin memnuniyet üzerinde etkisi incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda deneyimin memnuniyet üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi olduğu tespit edilmiştir. Deneyimin memnuniyet üzerindeki etkisine ilişkin yapılan regresyon analizi sonuçlarında deneyimin alt boyutlarından olan katılımcı deneyimi, yenilik ve duyuşsal katılım boyutlarının memnuniyet üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılırken, deneyimin boyutlarından olan öğrenmenin deneyiminin memnuniyet üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca festivalde düzenlenen etkinlik sayısının artırılması gerektiği, festival alanında yöresel ürünlerin sunumunun az olduğu ve duş, lavabo gibi kişisel ihtiyaç alanlarının artırılması gerektiği dile getirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Festival, Doğa Sporları, Deneyim, Memnuniyet, Bafra

Ekim 2024, 90 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

RESEARCHING THE EXPERIENCE AND SATISFACTION OF NATURE SPORTS AND CULTURE ARTS FESTIVAL PARTICIPANTS; THE CASE OF SAMSUN BAFRA KAPIKAYA FESTIVAL

MUSTAFA ÇAKIR

KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT

SUPERVISOR: DOÇ. DR. ÇETIN AKKUŞ

Festivals have evolved from the past to the present and continue to be organized with many different contents and features. Festivals have always been preferred activities in areas such as entertainment, commemoration and promotion for generations. Today, festivals have become held in almost every town in the world. Festivals are organized in different categories such as gastronomy, culture, music, film, technology and sports. These categories are also divided into different branches and their numbers are many. The aim of this research is to examine the relationship between experience and satisfaction in the nature sports festival sample. In addition, another aim of the study is to obtain the necessary data for the improvement of nature sports festivals by examining the experience and satisfaction levels of the participants. Quantitative research method was adopted in the research and survey technique was used. Since it was not possible to reach all the participants who attended the festival, convenience sampling method was used. The study was applied to a total of 391 people, 210 women and 181 men. Participants were asked demographic, multiple choice, closed-ended, open-ended, graded questions and 35 questions with different contents regarding their experience and satisfaction levels at the festival and their opinions about the festival were obtained. The effect of experience on satisfaction was examined by performing regression analysis on the obtained data. As a result of the analysis, it was determined that experience has a significant and positive effect on satisfaction. In the results of the regression analysis conducted on the effect of experience on satisfaction, it was concluded that the sub-dimensions of experience, namely participatory experience, innovation and emotional participation, had a significant effect on satisfaction, while the dimension of experience, namely learning experience, did not have a significant effect on satisfaction. It was also stated that the number of events organized at the festival should be increased, that local product promotion should be less in the festival area and that personal need areas such as showers and sinks should be increased.

KEYWORDS: Festival, Nature Sports, Experience, Satisfaction, Bafra

October 2024, 90 Page

TEŞEKKÜR

Tez yazım sürecimde maddi ve manevi olarak her durumda bana destek, güç veren aileme sonsuz teşekkür ederim. Eğitim öğretim ve tez yazım sürecinde desteğini ve inancını her zaman hissettiğim sevgili danışmanım Doç. Dr. Çetin AKKUŞ'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca lisans ve yüksek lisans eğitim sürecim içerisinde desteğini ve sevgisini hissettiğim Dr. Öğr. Üyesi Aykut ŞİMŞEK'e teşekkürlerimi sunarım. Festival alanında araştırmam için yardımcı olan görevli arkadaşlara, festivale bana yardımcı ve destek olmak için katılan sevgili dostum Hüseyin KAPLAN 'a teşekkür ederim.

Mustafa ÇAKIR

Kastamonu, 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TAAHHÜTNAME ..... **ii**
ÖZET ..... **iii**
ABSTRACT ..... **iv**
TEŞEKKÜR ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vi**
ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ ..... **viii**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **ix**
1. GİRİŞ **1**
2. DENEYİM VE MEMNUNİYET **4**
2.1 Deneyim 4
2.2 Memnuniyet 6
2.2.1 Deneyimin Memnuniyete Etkisi 8
3. FESTİVAL **9**
3.1 Festivallerin Tarihsel Gelişimi 10
3.2 Festival Çeşitleri 10
3.2.1 Müzik Festivalleri 11
3.2.2 Film Festivalleri 11
3.2.3 Gastronomi Festivalleri 12
3.2.4 Tarım Festivalleri 12
3.2.5 Doğa Sporları ve Doğa Sporları Festivalleri 12
3.2.5.1 Havada yapılan doğa sporları 14
3.2.5.1.1 Yamaç paraşütü 15
3.2.5.1.2 Wingsuit flying (Kanatlı tulum uçuşu) 16
3.2.5.1.3 Base jumping (Serbest atlayış) 18
3.2.5.1.4 Yelken kanat (Delta kanat) 19
3.2.5.1.5 Skydiving (Paraşütle atlama) 21
3.2.5.2 Karada yapılan doğa sporları 22
3.2.5.2.1 Kayak 22
3.2.5.2.2 Bisiklet 23
3.2.5.2.3 Via ferrata tırmanışı (Güvenli dağ tırmanışı) 24
3.2.5.2.4 Zipline 26
3.2.5.2.5 Off road 27
3.2.5.3 Suda yapılan doğa sporları 28
3.2.5.3.1 Kano 28
3.2.5.3.2 Dalış 29
3.2.5.3.3 Rafting 30
3.2.5.3.4 Rüzgâr sörfü 31
3.2.5.3.5 Kürek sporu 32
4. DOĞA SPORLARI FESTİVALLERİ **35**
4.1 Yurtdışında Gerçekleştirilen Doğa Sporları Festivalleri 35
4.1.1 FISE (Uluslararası Ekstrem Sporları Festivali), Fransa 35
4.1.2 Rio Pro, Brezilya 35
4.1.3 Dakar Rallisi, Suudi Arabistan 36
4.1.4 Liffey'de Yüzme, İrlanda 36

4.1.5 Nehru Trophy Kürek Sporu, Hindistan 36
4.2 Türkiye'de Gerçekleştirilen Doğa Sporları Festivalleri 36
4.2.1 Hasankeyf Su, Doğa ve Turizm Festivali, Batman 39
4.2.2 Bursa Doğa Sporları ve Doğa Turizmi Festivali 40
4.2.3 Erzincan Kemaliye Uluslararası Kültür ve Doğa Sporları Festivali 41
4.2.4 Kanyon ve Doğa Sporları Festivali, Kastamonu 42
4.2.5 Wolfest, Kocaeli 42
4.2.6 Salihli Doğa Sporları Festivali, Manisa 43
4.2.7 Geleneksel Takoran Doğa ve Kültür Festivali, Şanlıurfa 43
4.2.8 Yalova Doğa Sporları Festivali 44
5. SAMSUNDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FESTİVALLER 45
5.1 Uluslararası Doğa Sporları ve Kültür Festivali- Kapıkayafest, Samsun 47
6. YÖNTEM 51
6.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi 51
6.2 Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları 51
6.3 Araştırmanın Modeli ve Hipotezi 52
6.4 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi 52
6.5 Verilerin Toplanması 53
6.6 Veri Toplama Yöntemi ve Aracı 53
6.7 Verilerin Analizi 54
7. BULGULAR 55
7.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri ve Analizi 55
7.2 Katılımcılara Ait Genel Analiz Verileri 56
7.3 Deneyim Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi 58
7.4 Memnuniyet Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi 60
7.5 Regresyon analizi sonuçları 62
8. SONUÇ VE ÖNERİLER 64
KAYNAKLAR 68
EKLER 85
EK A: Etik Kurul Onay Belgesi 86
EK B: Memnuniyet Ölçeği İzni 87
EK C: Deneyim Ölçeği İzni 88
EK D: Anket Formu 89

ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ

GÖRSELLER **Sayfa**

Fotoğraf 3. 1: İlk Yapılan Yamaç Paraşütleri 15
Fotoğraf 3. 2:Yeni Yamaç Paraşütleri 16
Fotoğraf 3. 3: İlk Wingsuit Uçuşu (Patrick De Gayardon) 17
Fotoğraf 3. 4: Wingsuit Flying Yeni Tasarımlar 18
Fotoğraf 3. 5: Uçurumdan Base Jumping Atlayışı 18
Fotoğraf 3. 6: Karanlık Kanyon'da Base Jumping 19
Fotoğraf 3. 7: Francis Rogello'nun Yelken Kanat'ı 20
Fotoğraf 3. 8: Yeni Yelken Kanatlar 20
Fotoğraf 3. 9: 2. Dünya Savaşı Sırasında Paraşütle Atlama 21
Fotoğraf 3. 10: Grup Halinde Skydiving 22
Fotoğraf 3. 11: Via Ferrata Tırmanışı Yapan Bir Çocuk 25
Fotoğraf 3. 12: Antalya Tazı Kanyonu Zipline 26
Fotoğraf 3. 13: Bir Off Road Parkuru 27
Fotoğraf 3. 14: İki Kişilik Şişme Kano 28
Fotoğraf 3. 15: Zorluk Derecesi Orta Düzeyle Olan Bir Rafting Alanı 30
Fotoğraf 3. 16: Rüzgâr Sörfü Yapan Bir Kişi 32
Fotoğraf 4. 1:Hasankeyf'te Düzenlenen Festivalden Bir Yamaç Paraşütü 40
Fotoğraf 4. 2:Kemaliye'nin Kuşbakışı Görüntüsü 41
Fotoğraf 4. 3:Valla Kanyonu 42
Fotoğraf 4. 4:Takoran Vadisi, Şanlıurfa 43
Fotoğraf 5. 1:Festivalde Yapılan Tahta Araba Yarışları 46
Fotoğraf 5. 2:Kapıkaya Festival Alanı 49
Fotoğraf 5. 3:Paraşütle Havalanma Alanı 50

ŞEKİLLER

Şekil 3. 1: Erzurum'da Bulunan Kayak Pistlerinin Haritası 23
Şekil 3. 2: Yıllara Göre Bisiklet Tasarımları 24
Şekil 3. 3: Tekne Çeşitleri ve Sınıfları 33
Şekil 5. 1:Festival Alanının Çadır Kiralama Haritası 47
Şekil 5. 2:Festivalin Günlere Göre Etkinlik Çizelgesi 48
Şekil 5. 3:Festivalin Günlere Göre Etkinlik Çizelgesi 49
Şekil 6. 1: Araştırmanın Modeli 52

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 3. 1: Gerçekleştirildiği Mekâna Göre Doğa Sporu Faaliyetleri 13
Tablo 4. 1:Türkiye'de Doğa Sporları İçerisinde Bulunan Spor Dallarıyla İlgili Düzenlenen Festivaller 37
Tablo 4. 2:Türkiye'de Gerçekleştirilen Doğa Sporları Festivalleri 39
Tablo 5. 1:Samsun'da Düzenlenen Etkinlikler 45
Tablo 7. 1:Katılımcıların Demografik Özelliklerine Dair Bilgiler 55
Tablo 7. 2:Katılımcılara Ait Genel Analiz Verileri 56
Tablo 7. 3: Katılımcılara Yöneltilen Deneyim İfadelerinin Sonuçları 58
Tablo 7. 4: Katılımcılara Yöneltilen Memnuniyet İfadelerinin Tablosu 61
Tablo 7. 5: Regresyon Model Tablosu 62
Tablo 7. 6: Regresyon Anova Tablosu 62
Tablo 7. 7: Deneyimin Memnuniyet Üzerindeki Etkisi Regresyon Analiz Tablosu . 63
Tablo 7. 8: Hipotezlere İlişkin Analiz Sonuçları 63

1. GİRİŞ

Festivaller dünya üzerinde birçok ülkede düzenlenmektedir. Gerçekleştirilen festivallere ek olarak her geçen gün yenileri eklenmektedir. Yapılan bazı festivaller düzenli olarak, belirli periyodlarla tekrar etmekte ve geleneksel hale gelmiştir. Bu gelenekselleşen festivallerin katılımcı sayısı da her geçen yıl artış göstermektedir. Festivaller genel hatlarıyla eğlenceyi baz alsa da tanıtım ve çekicilik unsuru olarak da festivaller düzenlenmektedir (Dalgın vd., 2016, s. 1180). Rekabet ortamının yoğun olduğu turizm sektöründe eğlence odaklı etkinlikler önemli rol oynamakta ve dolayısıyla festivallerin önemi her geçen gün artış göstermektedir. Turizm açısından eğlence sektöründe turist çekmek için gerek belediyelerin gerekse özel kurumların sunduğu hizmetler ilgi çekici bir hal almaktadır. Bölgeye olan ilginin arttırılması ve katılımcı sayılarının arttırılması için farklı aktiviteler, programlar ve olanaklar ön plana çıkmıştır (Erdem vd., 2018, s. 228).

Festivallerin ilk örnekleri binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. İlk zamanlarda belirli periyotlarda gerçekleştirilen festivallerin temaları genellikle anma ve tanıtım odaklı olarak yapılırdı (Cudny 2016, s. 22). Zamanla evrilen festivaller eğlence odaklı bir konuma ulaştı ve günümüzde hemen hemen her ilin, ilçenin, beldenin, özel kurum ve toplulukların kendi ürünlerini, faaliyetlerini, müziklerini, sporlarını, mutfaklarını, kültürlerini tanıtmak amacıyla düzenledikleri ulusal ve uluslararası irili, ufaklı birçok festival yapılmaktadır. Dünyada her şehrinin ya da en az bir bölgesinin kendine has düzenlediği bir festivali bulunmaktadır. Günümüzde her yıl binlerce festival düzenlenmekte ve her geçen gün bunlara ek olarak yenileri eklenmektedir.

Festivaller günümüz dünyasında bir marka olma yolunda ilerlemektedir. Son 30 yıl içerisinde ciddi bir artış yaşanmıştır (Frey 2019, s. 63). Türkiye'de 2015 verilerine göre 81 il baz alınarak bir yıl içerisinde farklı içeriklere sahip 1254 festival düzenlenmiştir (Giritoğlu vd., 2015, s. 306). 2023 yılı verilerine göre ise ciddi bir artışla farklı içeriklere sahip yaklaşık 4700 etkinlik gerçekleştirilmiştir (URL-1).

Festivaller yapılış amacına göre farklılıklar göstermektedir. Film, müzik, teknoloji, dans, gastronomi, kültü-sanat, sportif faaliyetler ve birçok farklı konseptte festivaller

düzenlenmektedir. Farklı konseptlerde düzenlenen festivallerin başında karnaval tipi müzik festivalleri bulunmakla birlikte farklı konseptlerdeki festivaller de yoğun ilgi görmektedir. Doğa sporları festivalleri ise daha çok doğaya ilgisi olan, yabani hayatı seven, benimseyen kişilerle birlikte farklı bir deneyim arayışında olan insanların da ilgisini çekmektedir (Kaplan ve Ardahan, 2013, s. 96). Doğa sporları festivalleri diğer festivallere oranla daha uğraştırıcı ve zaman harcanması gereken bir festival türü olduğundan dolayı uzun bir süre festival ve katılımcı sayısı düşük kalmıştır. Fakat son yıllarda doğa ve ekstrem sporlarına olan ilginin artmasından dolayı katılımcı sayısı artış göstermiştir (Kural 2022, s. 180).

Konu ile ilgili yapılan detaylı literatür incelemesi sonucunda farklı içerikteki festivaller ile ilgili birçok veriye ulaşılmıştır. Doğrudan doğa sporları festivallerine yönelik Türkçe literatürde bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Diğer yandan deneyim ve memnuniyet ile ilgili literatürde birçok araştırma bulunmaktadır. Ayrıca deneyim ve memnuniyet ilişkisi birçok çalışmada incelenmiş ve deneyimin memnuniyet üzerinde etkisinin olduğu ortaya konulmuştur.

Çalışma doğa sporu festivaline katılım sağlayan bireylerin deneyim ve memnuniyet düzeylerini inceleyerek, festival deneyiminin memnuniyet üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerinin olup olmadığını ölçerek bundan sonra yapılacak olan çalışmalar için literatür katkısı sağlamak amaçlanmıştır.

Çalışmanın birinci bölümü olan giriş kısmında konu ile ilgili bilgilere değinilmiştir. İkinci bölümde deneyim ve memnuniyet kavramları ayrıntılı literatür incelemesi yapılarak aktarılmaya çalışılmıştır. Deneyimin memnuniyete olan etkisine değinilmiştir. Üçüncü bölümde festival kavramı üzerinde durulmuştur ve detaylı literatür incelemesi yapılarak festival kavramının tanımı, festivalin tarihsel süreci, festival türleri, doğa sporları festivallerinin içeriği ve havada, karada, denizde yapılan doğa sporlarına kısaca değinilmişt ve bunlardan bazıları kısaca açıklanmıştır. Dördüncü bölümde ayrıntılı literatür araştırması yapılarak yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilen doğa sporları festivallerinden başlıcalarına değinilmiştir. Beşinci bölümde Samsun'da gerçekleştirilen doğa sporları festivallerine derinlemesine

literatür incelemesi yapılarak aktarılmaya çalışılmış ve Kapıkaya festivali hakkında bilgiler sunulmuştur.

Çalışmanın altıncı bölümünde araştırmanın amacı, önemi, kapsam ve sınırlılıkları, modeli ve hipotezi, evren ve örneklemi, veri toplama yöntemi ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Araştırmanın yedinci bölümünde bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılara ait demografik bilgiler, katılımcılara ait genel analiz verileri, deneyim ve memnuniyet ölçeklerinin faktör ve değişkenlerinin sonuçları ve deneyimin memnuniyet üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi verilerine yer verilmiştir. Elde edilen verilere araştırmanın sekizinci bölümü olan sonuç ve öneriler kısmında derinlemesine yazılarak aktarılmış ve çalışma tamamlanmıştır.

Çalışmada Samsun Bafra da gerçekleştirilen Kapıkaya doğa sporları festivaline katılım sağlayan kişilerin deneyim ve memnuniyetlerinin incelenerek deneyimin memnuniyete olan etkisi ölçülerek objektif bir şekilde kişilerin görüşleri aktarılmaya çalışılmıştır. Literatürde doğa sporları festivali başlığı altında yayımlanan araştırma sayısı bulunmadığından gelecek çalışmalara örnek olması amaçlanmıştır.

2. DENEYİM VE MEMNUNİYET

Bu bölümde araştırma ile ilgili kavramsal ve kuramsal çerçeveye değinilmiştir. Deneyim ve memnuniyet kavramları literatür incelemesi yapılarak aktarılmıştır. Deneyimin memnuniyete etkisi literatür taraması yapılarak aktarılmıştır.

2.1 Deneyim

Deneyimi insanın içerisinde bulunduğu soyut, kişisel ve duygu değişkenliklerinden dolayı tanımlamak ve kavramak oldukça zordur (O'Dell ve Billing, 2005, s. 107). Deneyim kavramı 1960'lı yıllarda yaygın olarak kullanılmaya başlanmış ve 1970'li yıllarda popüler hale gelmiştir (Freitas Coelho vd., 2018, s. 11). Literatürde deneyimle alakalı sayısız çalışma ve yorum vardır. Deneyim kavramı literatürde ilk olarak Holbrook ve Hirschman tarafından "Tüketimin Deneyimsel Yönleri: Tüketici Fantezileri, Duygular ve Eğlence" konu başlıklı araştırmada kullanılmış ve araştırmacıların yaptığı tanıma göre deneyim kişinin aldığı hizmet ya da ürüne has duygu, sezgi ve düşüncelere göre kazanılan öznel bir olgudur (Holbrook ve Hirschman, 1982, s. 132). Deneyimin kişilere benzersiz, unutulmaz, tavsiye etme ve yeniden yaşama fikri sunan bir olgu olması gerekmektedir (Pine ve Gilmore, 1998, s. 101).

Deneyim en iyi öğretmendir. Deneyim bir ders gibi anlatılarak ve dinlenilerek öğrenilmez. Derste öğretmen bir gül kokusunun ne kadar güzel olduğunu defalarca anlatsa dahi deneyimlenmeden farkına varılacak bir şey değildir (Lewis 2004, s. 78). Dünya üzerinde yaşayan tüm canlılar doğumundan itibaren yaşadığı ve şahit olduğu olayları, durumları gözlemleyerek deneyim edinir. Yaşanılan bu deneyimler daha sonrasında buna benzer bir durum yaşanıldığında bu duruma nasıl tepki verilmesi gerektiği konusunda bilinç altı tarafından uyarılır ve ona göre tepki verir. Fakat deneyim edilmemiş veya eski deneyimin yetersiz kaldığı durumlarda yaşanılan yeni deneyimler eski doğru bilinenlerin yerini alır (Dewey 2008, s. 38).

Her insanın aynı deneyim düzeyine sahip olma olanağı yoktur. Kimilerine göre deneyim sayılan olaylar kimilerine göre anlamsız gelir. Olayı yaşayanların çevresel

etmenleri de göz ardı edilmemelidir. Bir köyde yetişen çocuğun büyük şehirde yetişen bir çocukla, zengin ve kültürlü bir ailede yetişen çocuğun fakir ve okumamış bir ailede yetişen çocukla aynı deneyimlere sahip olması beklenemez. Bunların yanı sıra aynı ortamda ve aynı olanaklarda yetişen kişilerin dahi olaylara aynı objektiften bakamaz (Cohen ve Horm-Wingerd, 1993, s. 103-104). Bunların yanı sıra sahip olduğumuz her deneyimi her koşulda uygulamakta mümkün değildir. Aniden gelişen bir olay karşısında en ince ayrıntısına kadar sahip olduğumuz deneyimler bile bir anlık yok olur. Uzun yıllardır aynı iş ile uğraşan kişiler anlık olaylar karşısında tecrübesiz kalabilir, deneyimleri anlık olaylar karşısında uygulamak için çok soğuk kanlı ve sakin bir yapıya sahip olmak gerekir.

Önceden edinilmiş deneyimler genel olarak ilk tercihler arasında bulunsa da yeni deneyimler edinmek daha çekici gelir. Tüketicilerin yeni deneyimler edinme aşamasında ise duygu ve düşünceleri o deneyime yönelmeleri konusunda önemli bir etmendir. Satın alma aşamasında kişi o deneyimin kendisinde nasıl bir his ve haz sağlayacağını saptayarak eşsiz bir deneyim sunan ürün veya hizmetlere yönelir (Eroğlu Gümüş, 2022, s. 4). Tüketicinin katıldığı bir organizasyonu, etkinliği, aktiviteyi ya da ziyaret ettiği bir destinasyonu olumlu olarak etkileyebileceği gibi olumsuz yönde de etkileyebilmektedir. Deneyim sonucunda katılımcının hizmet ve üründen memnun kalmaması bir daha tercihleri arasında olmamasına ve çevresine kötü yorumlaması durumunda o hizmetin ya da ürünün değer kaybetmesine sebep olacaktır (Oh vd., 2007, s. 132).

Deneyimler turizm sektörü açısından en önemli etmenlerden birisidir. Turizm sektöründe bulunan bir işletme misafire sunduğu ürün ve hizmet deneyimleri sayesinde akılda kalır ve devamlılığı sağlar. Turistlerin deneyimi yaşadığı otel, restoran, destinasyon vb. gibi yerlerin akılda kalıcı olabilmesi için duygusal bağ kurmasını sağlamak, sıra dışı olmak ve farklı hissiyatlar yaşamasını sağlamaktır (Wood ve Masterman, 2008, s. 5).

Festivale katılan kişilerin orada yaşamış oldukları duygusal, bilişsel ve davranışsal olayların her biri birer deneyim olarak anılmaktadır (Li vd., 2021, s. 2). Yaşadıkları deneyimlerden memnun kalan katılımcılar ilerleyen zamanlarda yapılabilecek bu tür

festivaller ilk tercihleri olacak ve seyahatlerini bunlara göre şekillendirecekler. Festivallerin türü, düzenlendiği bölge, arazi yapısı, hava koşulları gibi nedenlerle katılımcıların deneyimleri farklılık göstermektedir. Festivallerde katılımcının olası deneyimleyeceği olgular algılanmalı ve bu olgulara ağrılık verilmelidir (Kim vd., 2012, s. 12). Festivallerde deneyimler dört başlık altında ele alınmalıdır bunlar; eğlence, eğitici bilgiler, bölgenin estetiği ve günlük yaşamdan kaçmak şeklinde sıralanabilir (Pine ve Gilmore, 1998, s. 102). Festivallerin türüne göre sundukları deneyimler farklılaşmaktadır. Gastronomi temalı bir festivalde yeni ve farklı lezzetlerle ilgili deneyim olanakları fazla olurken, spor temalı bir festivalde aksiyon, heyecan vb. deneyim olanakları fazladır. Festival içeriğinin deneyimleme olanaklarına etkisi dikkate alınarak katılımcılara üst düzey bir deneyim yaşatılmalıdır.

2.2 Memnuniyet

Memnuniyet kelimesi ilk olarak on üçüncü yüzyılda yaygın olarak kullanılmaya başlanmış ve Latince *satis* (yeterli) kelimesinden türemiştir (Parker ve Mathews, 2001, s. 38). İlerleyen zamanlarda kelime evrilerek memnuniyet (belirsizlikten kurtulma) olarak kullanılmaya başlanmıştır (URL-2, 2024). 1982 senesinde soğuk savaşın sona ermesiyle birlikte serbest piyasa ekonomilerinin artmasıyla beraber kalitenin müşteri memnuniyeti açısından ifade edilişi yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Kondo 2001, s. 867). Memnuniyet çağımızın pazarlama sektörünün merkezinde yer almaktadır. 1970'lerde memnuniyet ile ilgili yapılan araştırma ve inceleme sayısı 500 civarındayken ilerleyen yıllarda memnuniyet ile ilgili yapılan araştırmalar hız kazanmış ve 1992 yılında 15.000'den fazla memnuniyet ile ilgili araştırma yapılmıştır (Peterson ve Wilson, 1992, s. 61; Parker ve Mathews, 2001, s. 38; Çallı, 2010, s. 43).

Memnuniyet, bir ürünü ya da hizmeti deneyimleyen tüketicilerin deneyimlerinden sonra ürün hakkındaki tecrübe, fikir ve yorumlarını ifade etmektedir (Lee ve Back, 2008, s. 331). Memnuniyet, mal ve hizmetler karşısında tüketicinin beklentisini karşılayıp karşılamadığına dair kullanıcı yargılarının bütünü (Oliver, 2014, s. 3). Bir hizmeti ya da ürünü deneyimleyen kişilerin bunun sonucunda oluşan olumlu veya olumsuz düşüncelerini ifade eder. Ürün memnuniyeti tüketicinin ürünü almadan önceki beklentisini karşılama durumuna göre kişiden kişiye göre değişiklik

gösterebilen olumlu ya da olumsuz yorumunu ifade eder. Alıcının ürün ile ilgili satın alma sırasında beklentilerini ve kullanımdan sonra beklentilerini karşılama durumudur (Churchill ve Surprenant, 1982, s. 492). Tüketici deneyimlediği ürün ve/veya hizmetlerden memnun kaldığı taktirde ürün ya da hizmete karşı pozitif yönde bir tutum sergiler ve ilerleyen zamanlarda tüketicinin bu tür bir satın alma niyetinde memnuniyet düzeyi olumlu etkileyecektir (Carpenter, 2008, s. 359). Müşterilerin satın aldıkları bir hizmet ya da üründen memnun kalmadıkları zaman şikâyette bulunurlar. Şikayetlerin toplamının yüzdesi müşterilerin genel olarak ürün hakkındaki fikirlerinin göstergesi olarak kabul edilir. Ürünü ya da hizmeti satan kişiler şikayetleri dikkate alarak iyileştirme yapmaya ve müşteri memnuniyetini arttırmaya yönelik bazı değişiklikler yaparlar. Şirketlerin nihai hedefleri müşteri şikayetlerini sıfıra indirmektir (Kondo ve Loftus, 1993; Kondo, 2001, s. 868).

Genel olarak memnuniyet kavramı karmaşık bir yapıya sahiptir, bundan dolayı tanımlanırken fikir birliği sağlanamamaktadır. Genel anlamda davranışsal ve kavramsal olarak karmaşık olması, insanların istek, ihtiyaç, arzu ve motivasyon oranlarını ne denli etki ettiğini kapsamaktadır (Czepiel ve Rosenberg, 1977, s. 405; Çetin, 2023, s. 46).

Festival gerçekleştirenlerin ana amaçlarından birisi katılımcı memnuniyetidir. Katılımcıların ziyaretlerinden tatmin olmuş bir şekilde ayrılmaları yörenin, coğrafyanın ve organizasyon sahiplerinin bir nevi tanıtım yapmasını sağlamaktadır (Saçlı, 2020, s. 509). Festivallerde görevlendirilen (danışma, güvenlik, stant sorumluları vb.) kişilerin katılımcılar ile olan etkileşimleri festival memnuniyetini önemli derecede etkilemektedir (Wu Wong ve Cheng, 2014, s. 1297). Festival katılımcılarının memnuniyeti organizatörler için en önemli etmendir. Festivalin geleceğine katılımcıların memnuniyet düzeyleri doğrudan etki etmekte ve memnuniyet düzeyi turistin gelecek yıllarda yapılacak festivale katılımını doğrudan etkilemektedir (Cole ve Illum, 2006, s. 160-161). Festival organizasyon sorumluları başarılı bir şekilde uzun yıllar devam etmek istiyorlarsa tüketici memnuniyetine özen göstermelidir, katılımcıların ihtiyaçları ve odakları dikkate alınarak süreci doğru bir şekilde yönetmelidir (Mohr vd., 1993, s. 90).

2.2.1 Deneyimin Memnuniyete Etkisi

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde farklı disiplinlerde deneyim ve memnuniyet ilişkili farklı çalışmalara rastlanmıştır. Deneyimlerin memnuniyete olan etkisinin ürün veya hizmet sunan kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından net bir şekilde anlaşıldığı zaman deneyim olanaklarının kullanımı konusunda işletmeler tecrübe kazanacak ve daha kaliteli deneyimler sunacaktır (Cesur ve Çam, 2021, s. 38). Katılımcıların tekrar ziyaret etme olasılığı yaşadıkları deneyimlerden memnun kalma durumuna göre farklılık göstermektedir. Katılımcıların deneyimledikleri ürün veya hizmetlerin kalitelisin artması müşteri memnuniyetine olumlu yönde etki etmektedir (Solunoğlu ve Yayla, 2020, s. 28-29). Katılımcıların demografik özelliklerine göre deneyimlerin memnuniyete olan etkileri farklılık göstermektedir fakat deneyimlerin beklentilerin karşılanması, hassasiyetlere özen gösterilmesi, ürün ya da hizmetlerin üzerinde düşünülüp ince ayrıntısına kadar tasarlanmış olması ve istenilen hazzı vermesi durumunda deneyimlerden müşteri memnun kalır (Bilsel ve Özdoğan, 2019, s. 265). Turist sadece ürün ve hizmetlerden değil seyahatini gerçekleştirdiği bölgenin sahip olduğu kültürel ve doğal alanlardaki çekiciliklerini de deneyimler, dolayısıyla destinasyon deneyimleri de katılımcı memnuniyetini etkilemektedir (Goldsmith ve Tsiotsou, 2012, s. 211). Farklı dil, din ve kültürlerden gelen turistlere herkese hitap edecek deneyimler sunmak katılımcıların hafızasında unutulmaz bir deneyim olarak kalmasını sağlar (Torres, 2016, s. 2132). Hafızada yer edinen deneyimler ziyaretçilerin tekrar katılımını ve çevresine tavsiye etmesini sağlar (Keskin vd., 2020, s. 242). Ayrıntılı bir şekilde literatür incelemesi sonucunda deneyimlerin memnuniyete net bir şekilde etkisi olduğu gözlenmektedir.

3. FESTİVAL

Dünya üzerinde birçok farklı kültüre sahip insan yaşamakta ve bu insanların her birinin değişkenlik gösteren istek ve ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu farklı ihtiyaçlar turizm sektöründe de değişimlere neden olmaktadır. Rekabet ortamının yoğun olduğu turizm sektöründe değişen tüketici ihtiyaçlarını karşılamak üzere yeniliklerin geliştirilmesi konusunda sürekli bir çaba harcanmaktadır. İnsan ihtiyaçlarının başlıca gereksinimlerinden birisi olan eğlence oldukça önemli bir rol oynamakta. Eğlence denilince akla ilk gelen oyun, dans ve aktiviteler olmakta, dolayısıyla bu unsurların hepsini içerisinde barındıran festivaller önem kazanmakta. Festivaller çeşitli temalarla, genellikle belirli periyotlarda tekrarlanan eğlence, anma, tanıtım ve konusuna göre bir olayın habercisi olarak düzenlenen organizasyonlardır (Şengül ve Genç, 2016, s. 80).

Festival kelimesi toplumda eğlenme odaklı bir aktivite ya da aktivitelerin bütünü olarak algılanmaktadır. Festival kelimesi Fransızcadan dilimize geçmiştir. Latince "festus" kelimesinden türemiştir "tatil, bayram, belirli tarihlerde düzenlenen toplu eğlence" anlamına gelmektedir. Festivaller geçmişten günümüze kadar her toplumda organize edilen önemli olaylardan birisidir. Festivaller toplumların kendilerini diğer toplumlara gösterebileceği, kanıtlayabileceği bir organizasyondur. Festivaller genel olarak dini olmayan bayramlar olarak anılırlar, genel olarak eğlence ve adetler ön planda tutulmaktadır (Saeedi, 1389; Dadman ve Madani, 2021, s. 86). Festivaller kültürel bir kutlama biçimidir. Halkın katılımına açık temalı bir organizasyon olarak tanımlanabilir (Getz, 2008, s. 412).

Festivaller günümüzde dünyanın en hızlı gelişim gösteren kültürleri arasında yer almaktadır. Bu durumu son yıllarda artışı bariz bir şekilde gözlenebilen bilimsel tanıtımlar ve araştırmalar ispatlar niteliktedir. Günümüzde festival tanıtımları turistlerin ilgisini çekebilecek şekilde hazırlanmakta ve bölgeye gelen turistlerin para harcamalarına teşvik edecek aktiviteler ve organizasyonlar yapılmaktadır. Bazı az gelişmiş ya da eski değerlerini yitirmiş bölgelerin yeniden yapılandırılması ve geliştirilmesi için festivaller önemli bir unsur haline gelmiştir. (Cudny, 2014, s. 651).

3.1 Festivallerin Tarihsel Gelişimi

İlk yapılmaya başlandığında geleneksel anma günleri olarak düzenlenen olaylar günümüzde evrimleşerek festival adı altında düzenlenmektedir. Genel olarak sanat olaylarının da oluşma biçimi gibi festivallerin de oluşması dinsel nedenlerden ortaya çıkmıştır. Yazılı hayata geçilmeden önce ilkel topluluklarda senede bir kez belirli günlerde tekrarlanan ritüellerle başlamıştır. Yaşanılan olayların veya durumların nesilden nesile aktarılması amaçlanmıştır. Böylece gelecek kuşaklar geçmişte yaşanılanları anımsayacaklar ataları ve tanrılarıyla olan bağları güçlü kalacak, ritüeller ve gelenekler sonraki nesillere aktarılarak devamlılığı sağlanacaktı (Atak, 2009, s. 37). Festivallerin tarih boyunca insanlar arası iletişimi ve sosyalleşmeyi arttırmaya yönelik olduğu ve bütünleştirici bir işlevi olduğu yapılan çalışmalar ve araştırmalar sayesinde kanıtlanmıştır.

Festivaller yoğun olarak 20. yüzyılın ikinci yarısında bariz bir şekilde artış gösterdiğini vurgulamak gerekir. Bu gelişimi bazı faktörler öncülük etmektedir bunlar; kitle turizminin gelişimi, teknoloji, refah seviyesi, ekolojik ve bitkisel yansılı tutumlar (Cudny, 2014, s. 646). Festivaller zaman içerisinde evrilmiştir. İlk yapılan festivaller günümüzde yapılan festivallere oranla büyük farklılıklar görülmektedir. Güzümüzde düzenlenen festivaller insanların sosyal hayatlarında yer alan bütün alanlarda yapılabilmekte ve insanların hayatına etki edebilmektedir. Film, müzik, eğlence, yiyecek, spor ve bunun gibi birçok örnekleri bulunan festival çeşitleri günümüzde de düzenli olarak yapılmaktadır (Atak, 2009, s. 39).

3.2 Festival Çeşitleri

Etkinlik turizmi başlığı altında düzenlenen festivaller turizm endüstrisinin çok önemli bir parçası haline gelmiştir. Seyahate ve konaklamaya olan büyük katkısı reddedilemez bir paya sahiptir. Ayrıca düzenlendikleri bölgede istihdam oranına katkı sağlamakta ve bölgenin imajına olumlu yönde etki etmektedir. Toplum açısından ise ekonomik, çevresel, kültürel ve sosyal anlamda yararları olmakta (Alan ve Şen, 2020, s. 134) ve bu faktörler göz önüne alındığında ülkelerin turizm hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmaktadır. Günümüzde festivaller her bölgede düzenlenir hale geldi yerel, ulusal ve

uluslararası düzeyde düzenlenmekte ve bazı festivaller düzenlendiği bölge halkının nüfusundan fazla katılımcı çekmekte.

Dünya üzerinde farklı temaya sahip birçok festival düzenlenmektedir, öne çıkan başlıca festival temaları; müzik, tarım, gastronomi, kültür- sanat, film ve spor vb. birçok festival düzenlenmektedir. Festivallerin ana temaları aynı olsa da bölge, kültür, yaşam tarzı, alışkanlıklar gibi birçok etkene göre temaların içerikleri farklılık göstermekte ve ona göre işlenmektedir. Örneğin Trabzon'da hamsi festivali düzenlenirken, Aydın'da zeytin yağlılar festivali düzenlenmektedir, iki bölgede düzenlenen festivalin teması gastronomi başlığı altında yapılsa da bölgenin alışkanlıkları festivali şekillendirir.

3.2.1 Müzik Festivalleri

Müzik odaklı festivaller dünya genelinde en yaygın olarak düzenlenen festival türü olarak gösterilebilir. Dünya çapında ün yapmış milyonlarca turist çeken müzik festivalleri bulunmaktadır. Müzik festivalleri evrensel bir önem taşımakla beraber önemli bir farklılaştırıcı unsur niteliğindedir. Fazla turist çekmesi en çok gelir getiren festivaller arasında olmasına ve ev sahibi bölgenin imajına katkı sağlamaktadır (Oyan ve Oyan, 2021, s. 348).

3.2.2 Film Festivalleri

Film festivalleri sanat severler ve sanata ilgi duyanlar için çok önemli bir noktadadır. Dünyanın birçok ülkesinde adını geniş kitlelere duyurmuş, dünya çapında ün kazanmış film festivalleri bulunmakta, film festivallerinin atası olarak bilinen Venedik Uluslararası Film Festivali 1932 senesinde yapılmaya başlanmış ve film festivallerinin öncüsü olma niteliğini taşımaktadır. Venedik Uluslararası Film Festivali ile başlayan bu akımın devamında Cannes Film Festivali (1939), Berlin Uluslararası Film Festivali (1951), New York Uluslararası film Festivali (1963), Antalya Altın Portakal Film Festivali (1964) gibi festivaller düzenlenmeye başlanmış ve bu festivallerde farklı kategorilerde ödüller, sahne şovları, film gösterimleri ve yarışmalar düzenlenmektedir (Uğurlu ve Uğurlu, 2011, s. 261-262; Ekin, 2011, s. 85).

3.2.3 Gastronomi Festivalleri

Yemek sanatı ve yemek kültürü olarak nitelendirilen gastronomi, yiyecek-içeceklerin göze hitap edecek şekilde, sanitasyon ve hijyen kurallarına uyarak sunulmasıdır (Dilsiz, 2010, s. 3; Özdemir ve Altıner, 2019, s. 3). Kökeni yüzlerce yıl öncesine dayanan gastronomi son 25-30 yıl içerisinde büyük bir ilgi görmüştür ve günümüzde revaç hale gelmiştir. Yeme içme sanatı olarak bilinen gastronomi turizmi, diğer alternatif turizm türleri gibi farklılık arayışları sonucu ortaya çıkmıştır. Hayatımızın vazgeçilmezleri arasında yerini almıştır (Sormaz vd., 2015, s. 69).

Gastronomi festivallerinin genel olarak ana temaları yöreye özgü ürünlerin yörenin sahip olduğu mutfak kültürü ile bütünleştirilerek sunulmasıdır. Gastronomi festivallerine katılan turistlerin yeni lezzetler ve yeni deneyimler kazanması için farklı lezzetler sunulmakta ve festivalin düzenlendiği bölgeye ciddi bir ekonomik getiri sağlamaktadır (Çetin vd., 2019, s. 886).

3.2.4 Tarım Festivalleri

Tarım festivalleri karnaval havasından daha çok bir destek ve dayanışma sağlamak amacıyla düzenlenen festivallerdir. Çiftçilere gübreleme, sulama ve ilaçlama hakkında bilgiler sunan, faydalı olabilecek ürünlerin tedariği ve kullanımı hakkında tüm detayları ile anlatılıp sunulması gibi olayların ön plana çıktığı bir festival türüdür (Aşık, 2015, s. 7).

3.2.5 Doğa Sporları ve Doğa Sporları Festivalleri

Sanayi devrimiyle hız kazanan modernleşme ve şehir hayatı insanların doğa ile olan etkileşimini koparmaya başladı ve her geçen gün doğa ile olan bağlar zayıflamaya devam ediyor (Tütüncü ve Kuşluvan, 1997, s. 9). Doğadan modernleşmek, ekonomik yönden refaha kavuşmak ve rahat bir hayat sürmek için ayrılan insanlar günümüzde tekrar doğa ile iç içe olma yolları arıyorlar. Hedeflediği amaçlara ulaşan insanlar şehirde monotonlaşan hayatlarından, yoğun iş temposundan ve sistemin gerektirdiği şekilde yaşamaktan bunalmış kişiler, yavaş yavaş yok olmaya başlayan doğa ve çevresel kaynaklara yönelmeye başladı. Gelecek nesillere güzel bir dünya bırakma

anlayışı gelişti ve doğaya olan arttı. Bu tür aktiviteler günümüzde serbest zaman aktiviteleri olarak da anılmaktadır (Arslan, 2005, s. 34; Kılıç vd., 2019, s. 79).

Bu çerçevede insanların serbest zamanının artması ve serbest zamanı değerlendirme, doğa ile daha çok iç içe olma yolları aradı ve doğaya zarar vermeden eğlenmek, stres atmak, adrenalin yaşamak ve spor yapmak için alternatif yollar türettiler. Doğa sporları diğer spor dallarından farklı olarak doğal alanlarda genellikle açık alan ve ormanlık alanların yakınlarında gerçekleştirilen fiziksel aktivite, beceri, doğaya karşı verilen mücadele ve dayanıklılık üzerine kurulan, bireysel veya rekabete dayanan aktivitelerdir. Doğa sporları zihinsel, fiziksel ve ruhsal sağlığa olumlu bir katkı sağlamakla beraber pozitif olmaya ve enerjiyi atmaya yardımcı olmaktadır (Yılmaz, 2006, s. 50; Demirel, 2009, s. 4). Doğa sporları insanın kendini bulmasına doğa ile bütün olmasına ve uygulandığında büyük bir haz ve heyecan veren, uygulanmasının yanı sıra seyredildiğinde bile tutku uyandıran bir spor dalıdır (Mengütay, 2003, s. 246). Doğada yapılması mümkün olan her türlü sportif faaliyetler doğa sporu olarak tanımlanır (Ardahan ve Lapa, 2011, s. 1330). Türkiye doğa sporları faaliyet alanları bakımından zengin bir ülkedir. Doğa sporları bakımından zengin olması beraberinde birçok doğa sporları kulüplerinin oluşumuna vesile olmuştur. Türkiye'de Türkiye Dağcılık Federasyonu verilerine göre aktif olarak 521 doğa sporu kulübü vardır (URL-75).

Doğa sporları dört mevsim ve her türlü alanda uygulanabilirliğiyle diğer sporlardan farklılaşmaktadır. Doğa sporları gerçekleştirildiği mekâna göre üç grupta toplanır bunlar; hava, su ve karadır (Bentley vd., 2001, s. 33).

Tablo 3. 1: Gerçekleştirildiği Mekâna Göre Doğa Sporu Faaliyetleri

MEKÂNA GÖRE	**SPORTİF FAALİYET**
Havada Yapılan	Paraşüt
	Yamaç Paraşütü
	Yelken Kanat (Delta Kanat)
	Wingsuit Flying (Kanatlı Tulum Uçuşu)
	Base Jumping (Serbest Atlayışı)
	Skydiving (Paraşütlü Atlama)

Tablo 3.1'in devamı

Karada Yapılan	Dağcılık
	Kayak
	Bisiklet
	Kaya Tırmanışı
	Kanyon Geçişi
	Mağaracılık
	Trekking (Doğa Yürüyüşü)
	Zirve Tırmanışı
	Ekspedisyon (Yüksek İrtifa Yürüyüşü)
	Via Ferrata Tırmanışı (Güvenli Dağ Tırmanışı)
	Araç Safari
	Off Road
	ATV Safari
	Bungee Jumping
	Zipline
Suda Yapılan	Kano
	Yelken
	Yamaç Dalışı
	Nehir ve Rüzgâr Sörf
	Deniz veya Nehir Kayağı
	Tüplü veya Tüpsüz Dalış
	Yüzme
	Rafting
	Tekne Gezisi
	Jet Ski
	Parasailing (Deniz Paraşütü)
	Kürek Sporu

Kaynak: (Bentley vd., 2001, s. 33)

3.2.5.1 Havada yapılan doğa sporları

İnsanlarda geçmişten gelen bir uçma isteği yüzyıllardır bulunmaktadır. Havada süzülme, dünyayı havadan görme isteği insanlara her daim farklı yollar aratmış ve insanlar uçmak için farklı yollar denemişleridir (Aydoğan, 2020, s. 69). Bu arayışlar

sonucunda çok sayıda farklı havada gerçekleştirilebilen aktiviteler türetilmiştir. Havada gerçekleştirilen aktiviteler bireylere heyecan ve korkuyu aynı anda yaşatmaktadır. Genellikle havada yapılan aktiviteler rüzgâr sayesinde yapıldığı için oldukça risklidir (Beşikçi, 2016, s. 32).

3.2.5.1.1 Yamaç paraşütü

Yamaç paraşütü hiçbir itme veya çekme gücü olmadan, yükselen hava akımları sayesinde süzülerek insanların havada uçmasını sağlayan, sabit bir yapıya sahip olmayan, elde taşınabilen, kubbeye bağlı ipler sayesinde pilotun kendisini yönlendirebildiği hafif hava aracıdır (Başkanlığı, 2013, s. 2). İlk olarak 1940'lı yıllarda Wright kardeşlerin perde parçaları ile yaptığı paraşüt ile tanınamaya başlanmıştır. Bir araç ya da kişi sayesinde yerden havalanmayı başarmışlardır. Devamında birçok ülkenin dikkatini çeken bu olay 1980'li yıllarda yamaçtan koşarak uçmaya çalışmaları sonucunda ortaya çıkmıştır. 1985'li yıllarda Türkiye'de yaygınlaşmaya başlamış ve bu alanda farklı denemeler, etkinlikler, yarışmalar yapılmıştır (URL-15).

Fotoğraf 3. 1: İlk Yapılan Yamaç Paraşütleri (URL-3, 2023)

Genelde bireysel yapılan bu hava sporu çift kişilik olarak tasarlanan paraşütler ile iki kişi olarak da yapılabilir. Yamaç paraşütünün en uygun koşullarda yapılabilmesi için yükselti, uygun hava koşulları ve eğimli bir yamaç bulunmalıdır, iniş için ise güvenli

boş bir arazi yeterlidir. İniş ve kalkış alanlarında yüksek binalar, elektrik hatları, ormanlık alan vb. gibi paraşütün takılacağı ya da pilotun görüşünü engelleyecek alanların olmaması kaza riskini azaltır. Yamaç paraşütü hava sporları içerisinde en çok tercih edilen spor dalıdır (Yalçın, 2019, s. 19).

Türkiye'nin dağlık bir yapıya sahip olmasından dolayı çoğu şehir yamaç paraşütü açısından oldukça elverişlidir. Türkiye'de yamaç paraşütçülüğü son yıllarda hızla gelişmektedir (Şahin, 2009, s.84). Dünyanın farklı ülkelerinden Türkiye'ye tatil için gelen turistler farklı bir deneyim ve göz kamaştırıcı manzaralar için yamaç paraşütü yapmaktadır. Türkiye'deki yamaç paraşütü alanları dünyanın en iyi alanları arasında sayılabilecek niteliklere sahiptir, Muğla Babadağ ve Ölüdeniz, Erzincan Munzur dağları, Adıyaman Nemrut dağı, İzmir Bozdağ, Antalya Kaş, Kemer ve Alanya, Denizli Pamukkale, Trabzon Uzungöl gibi alanları Türkiye'nin önde gelen yamaç paraşütü alanlarındandır (Berik, 2018, s. 78; URL-4).

Fotoğraf 3. 2:Yeni Yamaç Paraşütleri (URL- 3, 2023)

3.2.5.1.2 Wingsuit flying (Kanatlı tulum uçuşu)

İnsanlar bir vasıtanın içinde olmadan, özgürce kuşlar gibi uçabilme arzusu ile arayışlara başladılar. İlk olarak 1912 yılında Fransız terzi Franz Reichelt dikmiş olduğu kıyafet ile yüksek bir yerden atladı ve sonu ölüm ile sonuçlandı fakat bu insanlara bir fikir sundu, ölüm ile sonuçlanan bu atlayış insanların uçmaya olan hevesini kırmadı ve uçma hayali kuran 1950'li yılların kuş adamları olarak anılan 75 kişiden 72'si bu çabaları sonucunda can verdi (Ferguson, 2016, s. 3). Yapılan bu

çalışmaların devamında günümüzde hala kullanılan wingsuit flying kıyafeti 1990'lı yıllarda o zamanın koşullarına göre en uygun malzemelerden Patrick de Gayardon tarafından tasarlandı. Patrick de Gayardon 1998 yılında yaptığı bir değişikliği denerken yüksekten düşerek yaşamını yitirdi, Patrick de Gayardon 'un yaşamını yitirmesinden sonra birçok şirket Patrick'in tasarımını taklit ederek geliştirdi ve günümüzde kullanılan son haline getirdi. (Ferguson ve Agarwal, 2018, s. 2).

Fotoğraf 3. 3: İlk Wingsuit Uçuşu (Patrick De Gayardon) (URL- 5,2023)

Doğa sporunun alt dallarından olan ekstrem ve adrenalin sporları arasında gösterilen wingsuit flying yüksek riskli ve yüksek beceri gerektiren, oldukça tehlikeli bir spor olmakla beraber bir o kadar da heyecan verici bir spordur. Ekstrem sporları yanlış yönlendirildiğinde veya ufak bir hata yapıldığında ölümle sonuçlanabilir (Brymer ve Schweitzer, 2013, s. 867). Uçan bir sincabı andıran bu kıyafet esnek ve kanatlı bir yapıya sahiptir, kollarının altında ve bacaklarının arasında hava geçirmeyen, içleri hava dolu toplam üç kanadı vardır. Wingsuit flying doğru açı ve doğru hareketler ile yapıldığında seyir hızı saatte 200 km, yükselme hızı saatte 180 km ve dalış hızı saatte 300-350 km hıza kadar çıkmaktadır, (Herrera, 2015, s. 14; Ali vd., 2022, s. 74). Tehlikeli bir spor olmasından dolayı wingsuit flying yapabilmek için oldukça fazla zaman harcanması gerekmektedir. Atlayış sertifikasına sahip olabilmek için uzun süre eğitimler alınmalı ve alınan bu eğitimlerde başarı gösterilmelidir. Kayıtlı 25 başarılı atlayış sonucunda başlangıç seviyesinde bir sertifika verilmektedir, devamında kayıtlı 200 atlayışı gerçekleştiren kişilere uluslararası geçerliliği olan sertifika verilmektedir (URL-6). Bu spor faaliyetinin yapılabilmesi için olabildiğince yüksek ve dik bir

uçurum ya da uçak, helikopter vb. hava araçlarından serbest dalış yapılması gerekmektedir.

Fotoğraf 3. 4: Wingsuit Flying Yeni Tasarımlar (URL-7, 2023)

3.2.5.1.3 Base jumping (Serbest atlayış)

Riskli sporlar olarak bilinen ekstrem sporları gün geçtikçe popülaritesini arttırmaya ve daha fazla insan çekmeye devam ediyor (Pain ve Pain, 2005, s. 33). Base jumping ekstrem sporlarının şüphesiz en tehlikeli olanıdır. Paraşüt ile uçmaktan evrimleşerek, sabit bir yerden atlamak için tasarlanmış özel paraşütler ile (yüksek binalar, dik uçurumlar, köprüler, yüksek anten direkleri vb.) atlayıp yere en yakın noktada paraşüt açılarak gerçekleştirilir (Maeland, 2004, s. 88). Serbest düşüş sırasında hava olayları ve farklı sebeplerden dolayı vücut kontrolünü sağlamak oldukça güçtür, bu sebeplerden dolayı ölüm sirki yüksek olan bir spordur base jumping. Yapılan araştırmalar ve incelemeler sonucunda bu sporu gerçekleştiren 60 kişiden birisi ölmektedir (Westman vd., 2008, s. 432).

Fotoğraf 3. 5: Uçurumdan Base Jumping Atlayışı (URL-8, 2023)

Türkiye sahip olduğu coğrafi özellikleri sayesinde birçok ekstrem spora elverişli bir yapıdadır. Türkiye'de base jumping atlayışları genellikle kanyon ve uçurumlardan atlanarak yapılmaktadır. Ülkemizde base jumping ilk olarak Erzincan'da bulunan Karanlık Kanyon'da 2009 yılında gerçekleştirilmiştir. Günümüzde Karanlık Kanyon yurt içi ve yurt dışından base jumping atlayışı yapmak için gelen turistlerin favori noktası olmuştur (URL-9). Fethiye, Kaş, Alanya, İstanbul, Rize, Muğla, Bursa, Trabzon vb. gibi yükseltisi ve yüksek yapıları bulunan birçok bölgede de base jumping gerçekleştirilmektedir (URL-10).

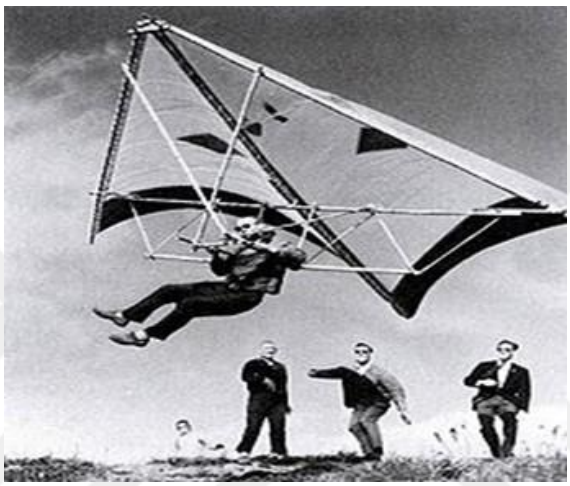

Fotoğraf 3. 6: Karanlık Kanyon'da Base Jumping (URL-11, 2023)

3.2.5.1.4 Yelken kanat (Delta kanat)

Yelken kanat da diğer hava sporları gibi insanların uçma arzusu ile başlamıştır. Bir tepeden koşarak ya da yerden vinç veya motorlu bir aracın çekmesi sayesinde havalanabilen, pilotun vücut hareketleri ile yönlendirilebilen, pilotun bacak enerjisini kullanarak inişe geçilebilen motorsuz, elde taşınabilen hava araçları olarak tanımlanmaktadır (Diker vd., 2016, s. 91). İlk örnekleri yamaç paraşütü ile aynı döneme 1940'lı yıllara dayanmaktadır. Yelken kanat'ın yaratıcısı havacılık mühendisi Francis Rogallo olarak bilinmektedir, ucuz uçak fikrinden yola çıkarak tasarlamıştır. 1960'lı yıllara kadar plastik malzemelerden ve bambu ağaçlarından üretilen yelken kanatlar çok kısa sürede ilgi çekmeye başladı ticari bir getiriye dönüştürülmek için daha sağlam malzemelerden üretilmeye başlandı. Devamında 1972 yılında Mike Harker Almanya'nın en yüksek dağından uçuş gerçekleştirdi, bu uçuş yelken kanadın Avrupa'da popüler hale gelmesini sağladı ve 1974 yılında ilk yelken kanat kulübü

kuruldu beraberinde dünya yelken kanat şampiyonası düzenlendi (Richard, 2002, s. 3). Türkiye'de THK tarafından 1988 yılında İtalya'dan getirilen öğretmenler ile eğitimlere başlandı ve ilk etapta 10 katılımcıya eğitimler verildi, 5 kişi başarıyla bu eğitimleri tamamladı ve pilot öğretmenlik sertifikasına sahip oldu. 1989 yılında Türkiye'de ilk yelken kanat kursu açıldı ve kendisini geniş kitlelere duyurdu. Türkiye 1997 yılında 1. Dünya Hava Oyunlarına ev sahipliği yaptı burada kendini dünyaya tanıtma fırsatı yakaladı (Tez, 2018, s 21; URL-12).

Fotoğraf 3. 7: Francis Rogello'nun Yelken Kanat'ı (URL-12, 2023)

Günümüzde Türkiye'de yelken kanat ile ilgili birçok yarışma ve aktivite düzenlenmektedir. Yelken kanat yeryüzü şekilleri ve hava koşulları gibi sebeplerden dolayı Akdeniz ve Ege kıyılarında daha fazla gerçekleştirilmektedir fakat genel olarak Türkiye'nin her bölgesinde yapılmaktadır (Beşikçi, 2016, s. 33).

Fotoğraf 3. 8: Yeni Yelken Kanatlar (URL-13, 2023)

3.2.5.1.5 Skydiving (Paraşütle atlama)

Skydiving bir hava aracından insanın kendini boşluğa bırakması ve belirli bir yükseklikte paraşüt açma ya da atlayış yapıldıktan hemen sonra paraşütü açarak yavaş yavaş süzülerek yere inilen bir ekstrem sporudur. Skydiving tarihi paraşütün icadından öncesine dayanmaktadır. Araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilere göre Çinliler yüksek kulelerden atlayarak şemsiyeye benzeyen bir aletle ilk denemeleri gerçekleştirmişlerdir (URL-14). Paraşütün icadıyla beraber Skydiving savaş zamanlarında askerlerin helikopter, uçak vb. hava araçlarından atlayarak sızma veya sevki için kullanılmaya başlanmıştır (Ayhan, 2012, s. 59; URL-15).

Fotoğraf 3. 9: 2. Dünya Savaşı Sırasında Paraşütle Atlama (URL-16, 2024)

Skydiving ve base jumpin'de genel olarak teçhizatlar aynıdır fakat base jumping daha tehlikelidir. Base jumping daha çok bina, köprü, uçurum vb. düşük irtifalı yerlerden atlanarak yapıldığı için araziye ve nesnelere daha yakın durumlarda yapılır. Skydiving'de ise kişiler uçak, helikopter gibi hava araçlarından 10.000-15.000 fit yükseklikten kendilerini boşluğa bırakır, yer şekillerine ve nesnelere göre güvenli bir alan seçilir ve ekstra güvenlik önlemleri alınır. Her iki atlayışta olumlu sonuçlandığı zaman son derece heyecan vericidir (URL-17).

Dünyada skydiving için en uygun ve en çok tercih edilen konumlar yüksek yapıları ya da yükseltisi fazla olan yerlerdir. En çok tercih edilen lokasyonlar ise Dubai, Kıbrıs,

İsviçre, Hollanda, İspanya gibi manzarası ve yüksek alanları fazla olan yerler sayılabilir. Türkiye'de ise Ege ve Akdeniz kıyılarında ağırlıklı olmak üzere İstanbul, Eskişehir, Nevşehir gibi rotasyonlar gözde yerlerdir (URL-18).

Fotoğraf 3. 10: Grup Halinde Skydiving (URL-19, 2024)

3.2.5.2 Karada yapılan doğa sporları

Karada yapılan doğa sporları faaliyet yapılabilecek alanların çok olması, mali açıdan uygun olması ve erişim imkanının kolay olmasından dolayı havada ve suda yapılan doğa sporlarından daha fazladır. Karada yapılan doğa sporlarına örnek olarak Dağcılık, Kayak, Bisiklet, Kaya Tırmanışı, Kanyon Geçişi, Mağaracılık, Trekking (Doğa Yürüyüşü), Zirve Tırmanışı, Ekspedisyon (Yüksek İrtifa Yürüyüşü), Via Ferrata Tırmanışı (Güvenli Dağ Tırmanışı), Araç Safari, Off Road, ATV Safari, Bungee Jumping gibi sportif faaliyetler geniş kitlelere ulaşmış ve yaygın olarak yapılmaktadır.

3.2.5.2.1 Kayak

Kayak çok uzun yıllar önce zorlu doğa koşullarını kolaylaştırmak, karda batmadan yürümek, eşya taşımak ve avlanmak amacıyla uzun süre karla kaplı kalan bölgelerdeki insanlar tarafından icat etmiştir. Günümüzde bazı bölgelerde hâlâ yaşamı kolaylaştırmak için kullanılmaktadır fakat popüler hale gelen kayak ilk kullanım amaçlarından tamamen farklı bir noktada ve bir spor dalı olarak tanımlanmaktadır (Tayga, 1990, s. 27).

Dünya genelinde yaklaşık 80 ülkede aktif olarak kayak yapılabilen 2000 ‘in üzerinde kayak merkezi bulunmaktadır (Vanat, 2012, s. 7). Türkiye dört mevsimi yaşayan bir ülke olmasından dolayı kış aylarında da yabancı turistler tarafından tercih edilen bir ülke konumundadır. Türkiye’de modern anlamda kayak sporu 20. yüzyılın başlarında rağbet görmeye başlamıştır. 1915 yılında Avusturyalı askerlerin Türk askerlerine kayağı öğretmesiyle yerel halk kayağı benimsemiştir devamında ise 1930’lu yıllarda Uludağ’a bir grup kayakçının ziyareti sonucunda kayak sporu kış turizminin vazgeçilmezleri arasında girmeye başlamıştır. Uludağ kış turizminin başlangıç temellerinin atıldığı yer olarak bilinmektedir (Evren, 2020, s. 3488-3489). Günümüzde Türkiye’de 50’nin üzerinde kayak merkezi bulunmakta ve bu kayak merkezlerinin toplam oda sayısı yaklaşık 15.000 civarındadır. Türkiye’nin Erzurum’da Palandöken, Bursa’da Uludağ, Kars’ta Sarıkamış, Kayseri’de Erciyes, Kastamonu’da Ilgaz, Bolu’da Kartalkaya gibi kayak merkezleri ülkenin en çok turist çeken merkezleridir (Vanat, 2012, s. 56; URL-20).

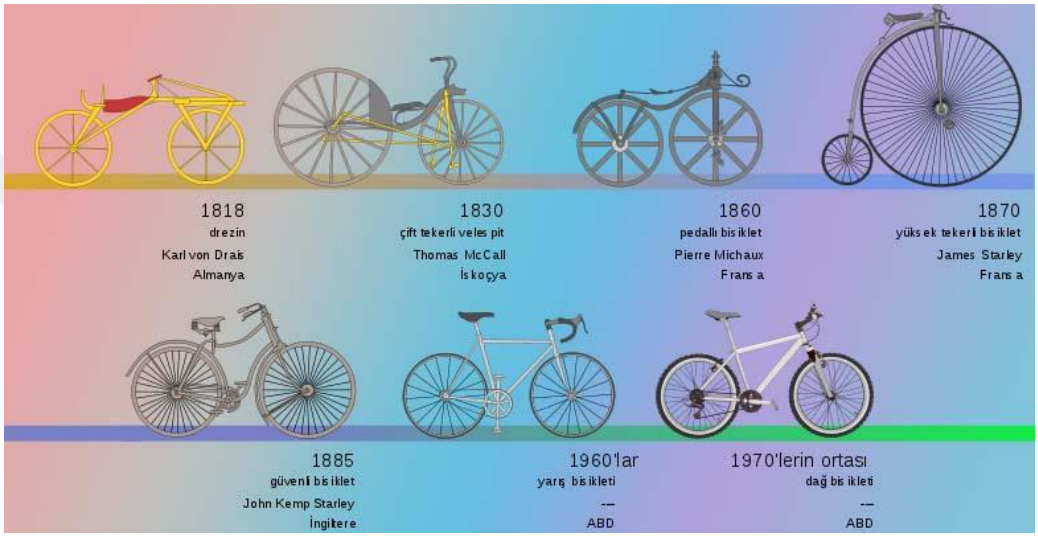

Şekil 3. 1: Erzurum’da Bulunan Kayak Pistlerinin Haritası (URL-21, 2024)

3.2.5.2.2 Bisiklet

Bisikletler 199. Yüzyılın başlarında gündeme gelmiş ve 19. yüzyılın ikinci yarısında yaygın olarak kullanılmaya başlandı. 19. yüzyılda motorlu ulaşım araçlarının yaygın olmamasından dolayı devlet görevlileri ve iş insanları tarafından ulaşımı hızlandırmak amacıyla tercih ediliyordu. Bisiklete olan bu ilgi devamında bu alanda yarışlar,

turnuvalar düzenlenmeye başlandı (Süme ve Özsoy, 2010, s. 347). Bisikletin dizayn, güvenlik, sistem ve tasarımındaki gelişmeler sayesinde 20. yüzyılın ilk yarısında ulaşımın önemli bir parçası olmuştur, devletler bisiklete olan yoğun ilgi ve talepler karşısında yatırımlar yaparak firmalara destek vermeye başlamışlardır. 1960'li yıllarda motorlu ulaşım araçlarının yaygınlaşmasıyla beraber bisikletlere olan ilgi azalmaya başladı ve devamında 1970'lerde yaşanan petrol krizleri nedeniyle bisiklete olan ilgi yeniden gündeme gelmiştir (Elbeyli, 2012, s. 41).

Şekil 3. 2: Yıllara Göre Bisiklet Tasarımları (URL-22, 2024)

Bisikletler Türkiye'de Osmanlı döneminde kullanılmaya başlanmış ve 20. yüzyılın başlarında kullanımı yaygınlaşmıştır. Bisiklet ilk olarak bir ulaşım aracı olarak kullanılmaya tercih edilmekteydi fakat devamında düzenlenen etkinlikler, yarışmalar, turlar gibi sebeplerden dolayı sportif aktivite olarak kullanımı daha yaygın hale gelmiştir. Günümüzde hala bazı insanlar tarafından ulaşım aracı olarak kullanılmaya devam etse genel olarak spor amacıyla kullanımı yaygındır (Süme ve Özsoy, 2010, s. 348; Güvenç, 2022, s. 4). Türkiye'de günümüzde geleneksel hale gelmiş bisiklet festivalleri, ulusal ve uluslararası düzeyde yarışmalar, turlar düzenlenmektedir.

3.2.5.2.3 Via ferrata tırmanışı (Güvenli dağ tırmanışı)

Via ferrata ilk olarak 19. yüzyılda bir yerden başka bir yere ulaşımı kolaylaştırmak için kullanılmıştır. 20. yüzyılın başlarında aktivite olarak yapılmaya başlanmış ve yeni

rotalar, bölgeler oluşturulmuştur. Özellikle Avrupa'da popüler hale gelen ferrata için 20. yüzyılın sonlarında 1000'den fazla rota oluşturulmuştur (Ströhle vd., 2020, s. 2).

Via ferrata tırmanışı macerayı, adrenalini seven fakat dağ tırmanışı hakkında yeterli düzeyde teknik ve fiziksel bilgisi olmayan kişiler için alternatif bir aktivitedir. Via ferrata kayalara sabitlenmiş basamak veya merdivenlerden ekstra güvenlik önlemleri alınmış bir şekilde tırmanmak ya da yürümektir. Zorluk seviyelerine göre basamak sayıları ve basamaklar arasındaki mesafeler arttırılmaktadır. Via ferrata'nın değişkenlik gösteren zorluk seviyeleri nedeniyle yaş aralığı geniştir, çok yaşlı bir insandan genç bir bireye kadar herkes bu aktiviteye katılabilir (Yalçın, 2019, s. 26). Tırmanış alanının güvenlik önlemlerine ek olarak hava koşulları, arazi yapısı, olası bir kaya düşmesi gibi nedenlerden dolayı katılımcılara eldiven, kask, emniyet kemeri, oturma kemeri ve halat gibi ek tedbirler alınarak olumsuzluklar en aza indirilir (Ströhle vd., 2020, s. 1; Michalička vd., 2021, s. 61).

Fotoğraf 3. 11: Via Ferrata Tırmanışı Yapan Bir Çocuk (URL-23, 2024)

Via ferrata diğer spor dallarına oranla daha az bilinen, daha az yapılan bir sportif faaliyettir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde özellikle Avrupa'da via ferrata rotaları oldukça fazladır, sadece İtalya'da 400 üzerinde ve Avusturya'da 550'den fazla via ferrata parkuru bulunmaktadır. Türkiye'de ise elde edilen kaynaklara göre yasal olarak bu aktivitenin gerçekleştirilebileceği ilk ve tek alan Erzincan Kemaliye'de bulunan via ferrata parkurudur, 517 basamaktan oluşmakta ve tırmanış süresi hıza göre iki ile üç saat arası değişmektedir (Bressan vd., 2012, s. 2; URL-24).

3.2.5.2.4 Zipline

Zipline aktivitesi yüksek bir noktadan, alçak bir noktaya bağlı olan çelik halat sayesinde, insanın vücut ağırlığı yardımıyla tutunarak ya da otururak ekstradan güvenlik kemerleri bağlı şekilde kaymasıdır. Zipline ilk olarak yüzyıllar önce Hint Himalaya dağlarının arasında malzeme taşımak için tasarlanmıştır (Ekinci, 2021, s. 11). Günümüzde zipline nadiren de olsa hala malzeme taşımak amacıyla kullanılsa da son otuz yılda sportif faaliyet olarak kullanımı daha yaygındır. Zipline alanları katılımcı sayısını arttırmak için genel olarak göze hitap eden alanlara kurulmaktadır (Billock vd., 2015, s. 1745; Bingölbalı ve Şengün, 2023, s. 27).

Zipline alanları içerisinde dünyanın mesafe olarak en uzunu 2,8 km ile Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunmaktadır, hız olarak en yüksek hıza çıkan parkuru 200 km/s ile İngiltere'de bulunmakta ve Türkiye'de çoğu şehirde zipline alanı bulunmaktadır, özellikle Karadeniz kıyısında oldukça fazladır fakat Antalya Tazı Kanyonu'nda bulunan 1,9 km uzunluğa sahip olan zipline parkuru Türkiye'nin en uzun hattı olma özelliğinin yanı sıra Avrupa'nın da en uzun hattı unvanını taşımaktadır (URL-25; URL-26).

Fotoğraf 3. 12: Antalya Tazı Kanyonu Zipline (URL-27, 2024)

3.2.5.2.5 Off road

Off road kelime anlamı olarak “yol dışı” anlamına gelmektedir. Arabanın icadından kısa bir süre sonra 20. yüzyılın başlarında yol durumları ve arazi yapıları nedeniyle özel bir araç tasarlayan Kégresse ilk off road aracını icat etmiş oldu. Devamında ikinci dünya savaşı sırasında ülkelerin orduları için hızlı ve dayanıklı araç talepleri karşısında 4X4 araçlar gündeme geldi. Savaştan sonra ilgi odağı olan kaslı ve dayanıklı araçlar bazı şirketlerin bu alana yönlenmesini sağladı. 20. yüzyılın ikinci yarısında modern anlamda off road benimsendi ve kişiler araçlarına ek teçhizat ve ekipmanlar ekleterek bunu bir spor haline evrimleştirildi (URL-28; URL-29).

Günümüzde off road macera, aksiyon, heyecan arayan kişiler ve arabaya ilgi duyan kişiler tarafından daha fazla tercih edilmektedir fakat bunların yanı sıra off road maddi yönden de varlıklı kişilerin gerçekleştirebileceği bir aktivite haline gelmiştir. Off road herhangi bir 4x4 araç ile gerçekleştirilebilmektedir fakat off road için özelleştirilmiş araçlar daha dirençli ve zorlu arazi koşullarına daha uygundur. Off road parkurlarında dik yamaçlar, derin sular, çukurlu alanlar, kayalık alanlar, çamur ve bataklık gibi çeşitli parkurlar bulunmaktadır (Sevinç ve Duran, 2019, s. 4).

Fotoğraf 3. 13: Bir Off Road Parkuru (URL-30, 2024)

Off road dünya çapında adını duyurmuş ilgi çekici bir sportif faaliyettir. Dünyanın hemen hemen şehrinde off road için uygun alanlar bulunmaktadır. Türkiye’nin aynı anda dört mevsim yaşayan bir ülke olmasından dolayı hemen hemen her şehirde farklı özelliklerde off road için uygun alanlar bulunmaktadır fakat off road için tasarlanmış özel alanlar ve rotalar da bulunmaktadır. En çok bilinen rota ve parkurlar Ankara

Karacakaya parkuru, İzmir Yeniköy parkuru, Kaz dağları rotaları, Rize yaylaları rotaları off road için en bilinen rotasyonlardır (URL-31).

3.2.5.3 Suda yapılan doğa sporları

Su sporları doğal alan olarak deniz, nehir, göl, akarsu vb. gibi alanlarda ve yapay olarak tasarlanmış havuz, baraj, su kanalları gibi alanlarda gerçekleştirilebilmektedir (Demirtaş, 2012, s. 1113). Gerçekleştirilecek faaliyete göre motorlu ya da motorsuz teçhizatlar ile su sporları yapılmaktadır. Su sporları içerisinde kano, rafting, dalış, yüzme, sörf, jet ski, yelken vb. aktiviteler bulunmaktadır.

3.2.5.3.1 Kano

Tarihte ilk olarak ulaşım aracı olarak kullanılan kanolar 19. yüzyılın başlarında eğlence ve gezi aracı olarak kullanımı artmıştır. İlk kano tasarımları ağaçlar oyularak yapılırdı, günümüzde ise daha çok plastikten tasarlanan sert plastik kalıp kanolar ve şişme kano modelleri tercih edilmekte ve bir, iki ya da üç kişilik kano modelleri vardır, kürek sayesinde yön verilip, hızlanıp yavaşlatılabilir. Kano sporu ismini taşıtından almaktadır. Genel olarak durgun sularda yapılan kano macera ve aksiyon severler tarafından akıntısı yüksek ve eğimli sularda da gerçekleştirmektedir (Yalçın, 2019, s. 22; Ilgın, 2023, s. 21).

Fotoğraf 3. 14: İki Kişilik Şişme Kano (URL-32, 2024)

Türkiye kano sporu ile 20. yüzyılın sonlarında ülkemizde bulunan turistler sayesinde tanışmıştır. Ülkemizde resmi olarak spor branşı olması ise 2000'li yılların başlarında olmuştur. Türkiye'de su kaynaklarının fazla olmasından dolayı hemen hemen her şehirde kano yapılabilecek alanlar mevcuttur (Göksel, 2012, s. 20; Ülker vd., 2016, s. 162).

3.2.5.3.2 Dalış

İnsanlar binlerce yıl önce geçimlerini sağlamak ve hayatta kalabilmek için avlanmak amacıyla sualtı dalışını gerçekleştirmeye başlamışlardır. Devamında sualtı dünyasını keşfetmek, merak ve kaynakları çıkarmak amacıyla sualtı dalışları artmıştır (Düzbastılar ve Düzbastılar, 2007, s. 2). Günümüzde hâlâ avlanmak amacıyla sualtı dalışı yapılmaktadır fakat avcılığın yanı sıra sualtı dalışları sportif ve bilimsel olarak da yapılmaktadır. Sualtı dalışları tüplü (scuba) dalış ve tüpsüz (serbest) dalış olarak iki gruba ayrılmaktadır. Tüplü dalışta kişinin sualtında nefes almayası için yardımcı olan malzemeler ile dalışı gerçekleştirir ve tüpün içindeki oksijen bitene kadar sualtında nefes alabilmektedir. Tüpsüz (serbest) dalışta ise dalgıç suya girmeden önce derin bir nefes alır ve sualtında nefes almaya yardımcı bir malzeme olmadan bedeninin sınırlarını zorlar (Bozkurt, 2021, s. 8282). Her iki dalış çeşidi de birçok farklı alanda ve kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Macera severler, bilim insanları, sporcular, su altı fotoğrafçıları, araştırmacılar vb. gibi farklı gruplar dalış gerçekleştirilmektedir. Elde edilen son verilere göre tüplü dalış rekoru 332 metre, tüpsüz dalış rekoru 253 metredir (Mendi, 2024, s. 44; URL-34; URL-35).

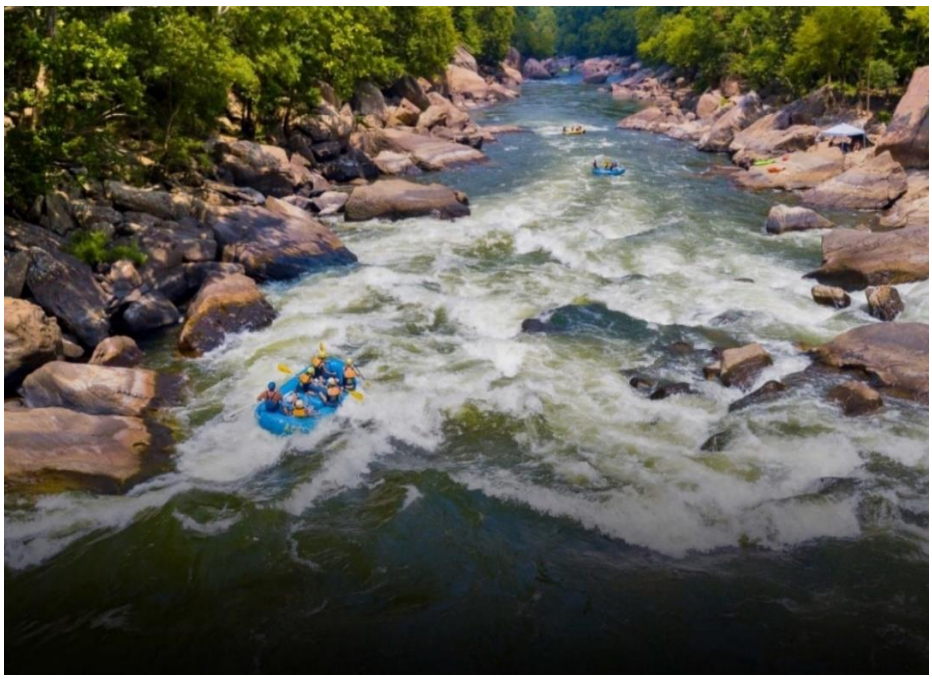
Dünya'nın birçok ülkesinde sualtı dalışı konusunda ün yapmış dalış noktaları vardır, teknolojinin gelişmesiyle birlikte sualtı günden güne gizemini yitirmeye başlasa da dünya üzerinde ayrıntılı olarak keşfedilememiş birçok alan bulunmaktadır (Babazade, 2017, s. 36).

Türkiye'nin üç tarafının denizler ile çevrili olmasından dolayı dalış yapılabilecek alanlar oldukça fazladır. Dalışa yasaklı koruma altında olan noktalara dalış kesinlikle yasaktır. Diğer bölgelere ise uygun ekipmanlar ile dalışa izin verilmektedir. Türkiye'de en önemli dalış bölgeleri Akdeniz ve Ege Denizi'nde bulunmaktadır, bu

bölgelerde ise öne çıkan lokasyonlar; Muğla'da Bodrum, Antalya'da Kaş ve Fethiye, Balıkesir'de Ayvalık ve Çanakkale'nin Saros gibi noktaları çoğunlukla tercih edilmektedir (Babazade, 2017, s. 42; URL-33).

3.2.5.3.3 Rafting

Rafting akarsu, dere, nehir, çay ve debisi (akış hızı) yüksek su kaynaklarında gerçekleştirilmesi mümkün olan bir spor dalıdır. Gerçekleştirilecek alanlara göre farklı zorluk dereceleri olan rafting parkurları herkesin katılımına uygun bir spor dalıdır (Bektaş vd., 2012, s. 250). Ciddi sakatlanma ve dahası can kaybına neden olabilecek bir spor dalı olmasından dolayı amatör katılımcılar en alt derecede bu aktiviteyi gerçekleştirirken, profesyonel katılımcılar tercih ettikleri parkurlarda bu sporu gerçekleştirebilirler (Gürsoy, 2016, s. 1086). Rafting uyum ve takım çalışmasının ön planda olduğu spor dallarından birisidir. Raftingdeki amaç kişilerin içerisinde bulundukları botu kürekler ile yönlendirerek engellerin (kayalar, ağaç dalları, ağaç gövdeleri, dalgalar) içerisinden botu devirmeden parkurun bitimine ulaştırmaktır. Rafting dört, altı ya da sekiz kişilik gruplar halinde gerçekleştirilir (Gül, 2019, s. 8; Yazgeç, 2019, s. 17).

Fotoğraf 3. 15: Zorluk Derecesi Orta Düzeyle Olan Bir Rafting Alanı (URL-76, 2024)

Rafting adını Türkçedeki çevirisi sal olan "raft" kelimesinden almaktadır. Rafting 1900'lü yılların başlarında çevresinden dolaşmanın ciddi bir zaman alacağı nehir ve göllerde eşya taşımak amacı ile kullanılmaya başlanılmıştır. Rafting 1980'li yıllarda görenlerin ilgisini çekti ve kısa bir süre içerisinde yayıldı ve 1990'lı yıllarda ulusal, uluslararası ve bölgesel organizasyonlar düzenlenmeye başlanılmıştır (Gül, 2019, s. 8-9). Dünya'nın birçok yerinde rafting için özel alanlar bulunmaktadır, sadece ABD'de bir sene içerisinde yaklaşık 15 milyon kişi rafting turuna katılmaktadır. Türkiye'de ise rafting 1993 yılında Çoruh nehrinde 28 ülkeden 300 sporcunun katılımıyla düzenlenen 4. dünya akarsu şampiyonası ile resmi olarak tanınmış oldu, doğal su kaynaklarının fazlalığı ve elverişli bir yapı sunmasından dolayı ülkemizde hızla yayılmaya başlandı. Ülkemizde raftingi bir yılda yaklaşık 600 bin katılımcı gerçekleştirmektedir (Keleş vd., 2014, s. 811-812). Türkiye'de rafting sporunun yapılabileceği yerlerin başında Artvin Çoruh nehri, Rize Fırtına deresi, Tunceli Munzur çayı, Muğla Dalaman çayı, Düzce Melen Çayı gibi alanlar en çok bilinen ve en aksiyonlu rafting alanlarıdır (URL-77).

3.2.5.3.4 Rüzgâr sörfü

Rüzgâr sörfü "su üzerinde rüzgârın kuvveti ile hareket etmeyi sağlayan bir sportif faaliyet" olarak tanımlanmaktadır. Kimilerine göre bu ifade yetersiz olarak görülerek rüzgâr sörfü bir "yelkenli sınıfı içerisindedir, fakat sadece dümeni eksiktir" olarak tanımlanmaktadır. Rüzgâr sörfünün başlangıcı olarak iki farklı tarih vurgulanmaktadır, bazılarına göre 1958, bazılarına göre ise 1960 yılı olarak anılmaktadır. Ünü kısa sürede geniş kitlelere yayılan bu spor 1970'li yıllarda Avrupa'da akım yarattı ve yüzbinlerce kişi tarafından gerçekleştirilen bir aktivite haline geldi (Dere, 2010, s. 27). Geniş kitlelere ulaşan bu spor 1970'lerin sonlarına gelindiğinde devrim niteliğinde iyileştirmelere gidilerek daha estetik ve daha kullanışlı sörf ekipmanları üretimi hız kazandı, farklı firmalar trend olan bu pazara yatırımlar gerçekleştirdi, daha hafif, daha dayanıklı, hareket kabiliyeti yüksek ve daha kısa ekipmanlar tasarladı. Kısa sürede geniş kitleler tarafından gerçekleştirilen rüzgâr sörfü 1984 yılında Los Angeles olimpiyatlarında branş olarak benimsendi ve icat edildikten kısa bir süre sonra olimpiyatlarda benimsenmesinden dolayı "en genç olimpik spor" olarak tarihe geçmiştir (O'Shea, 1989, s. 8; URL-36).

Fotoğraf 3. 16: Rüzgâr Sörfü Yapan Bir Kişi (URL-37, 2024)

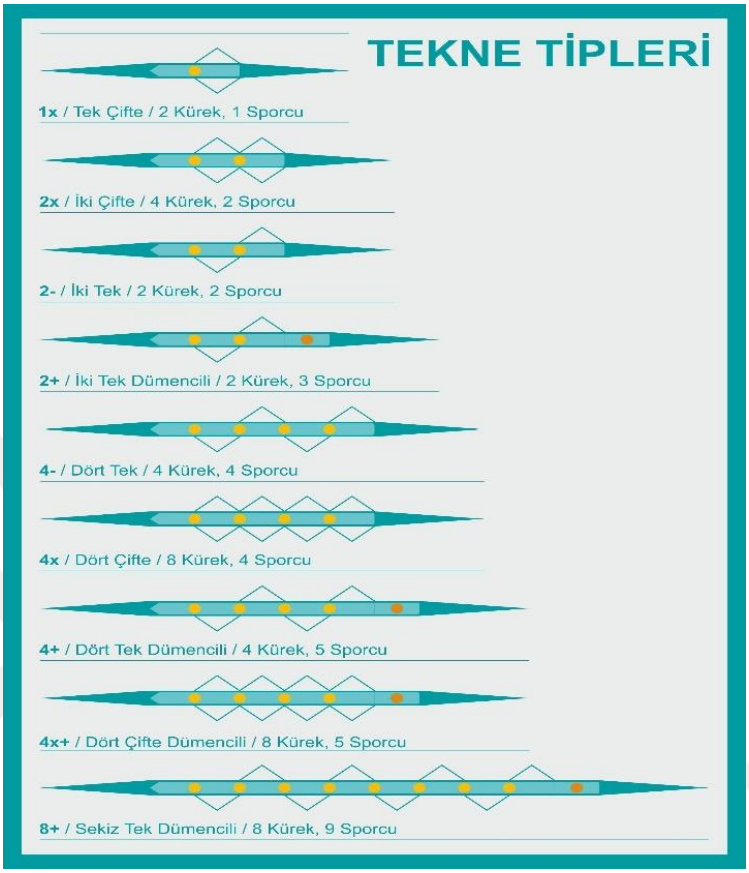
Günümüzde hala büyüyen bir sektör olarak gösterilen rüzgâr sörfü sıcak ve rüzgârlı bölgelerin popüler sporudur. Nasıl ki dünyanın birçok elverişli karlı dağına kayak merkezleri kurulmuşsa, sıcak ve rüzgârlı adalarına, koylarına ya da beldelerine sörf merkezleri kurulmuştur. Rüzgâr sörfünün kayak ile özellikleri neredeyse aynıdır, kayak için nasıl kar kalınlığı önemliyse rüzgâr sörfü için de rüzgâr ve sıcaklık önemlidir, kayak için kayak merkezlerinde eğitim veren kişiler, ekipman kiralama ve satın alma opsiyonları olduğu gibi rüzgâr sörfü merkezlerinde aynı opsiyonlar bulunmaktadır (Sönmez, 2006, s. 11).

Türkiye'de rüzgâr sörfü gün geçtikçe artan katılımcı sayısı ile dikkat çeken bir spordur, ülkemizde rüzgâr sörfüne uygun alanların başında İzmir Alaçatı, Muğla Gündoğan, Bodrum ve Akyarlar, Çanakkale Gelibolu, Balıkesir Ayvalık, İstanbul Tuzla gibi bölgeler en elverişli lokasyonlardır (URL-38).

3.2.5.3.5 Kürek sporu

Kürek sporu deniz, nehir ve göl gibi alanlarda, durgun sularda gerçekleştirilen bir spordur. Asıl amaç hızlı olmak ve bitiş çizgisine önce ulaşmak olan kürek sporu kişisel ya da takım halinde yapılmaktadır. Kürek sporunu gerçekleştirecek kişinin fiziksel özellikleri oldukça önemlidir, uzun boylu olmak avantaj sağlamaktadır, bunun yanı sıra güç, dayanıklılık, disiplin, teknik yeterlilik ve denge oldukça önemli etmenlerdir. Takım halinde gerçekleştirilenlerde uyum ve koordine en önemli etmendir. Kürek sporu tek kürek, çift kürek, dümencili ve dümencisiz olarak birçok farklı sınıf ve

kategoride gerçekleştirilmektedir (Pelvan, 2003, s. 15; Kaya, 2019, s. 2; Süel, 2022, s. 11).

Şekil 3. 3: Tekne Çeşitleri ve Sınıfları (URL-38, 2024)

Kürek insanların denizleri keşfetmeye başlamasıyla beraber, ulaşım aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bazı kaynaklara göre M.Ö. 25. yüzyılda Mısırlılar ve Romalılar tarafından ulaşım ve eşya taşımak amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Kürek sporu olarak tanımlanması ise 1700'lü yıllarda insanların kendi aralarında bahse girmeleriyle başlamış ve devamında 1715 yılında kayıkçıların kendi aralarında düzenledikleri yarışlar ile ön plana çıkmıştır (Akça, 2010, s. 5-6). Dünyanın en eski kürek kulübü olan Leander Club 1818'de kuruldu ve amatörce yapılan kürek sporunu modern bir spor haline getirmek için 1829 yılında Oxford ve Cambridge Üniversiteleri tarafından kurallar düzenlendi ve bu kurallara göre iki üniversite arasında ilk yarış düzenlendi ve Thames Nehri'nde gerçekleştirilen bu yarışı 20.000 seyirci izledi. 1892 yılında uluslararası kürek federasyonu kuruldu ve Dünya'da kurulan ilk uluslararası spor federasyonu oldu, 1900 yılında Paris Olimpiyat oyunlarına alınmasından sonra olimpik bir spor olarak benimsendi (Pelvan, 2003, s. 12; URL-39).

Türkiye'de resmi kaynaklara göre ilk yarış 1913 yılında İstanbul'da düzenlenmiştir. Türkiye'de kürek sporu kulüplerinin öncüsü 1914 yılında kurulan Fenerbahçe Kürek Şubesi kulübüdür. Takip eden yıllarda Altınordu, Haliç, Galatasaray, Moda, Beykoz gibi kulüpler kuruldu ve günümüzde şirketlerin, şehirlerin, markaların ve devlet kurumlarının bile kürek kulüpleri bulunmaktadır. Kürek sporu ulusal ve uluslararası platformlarda profesyonellik gerektirmektedir fakat zevk amacıyla amatör şekilde birçok yerde yapılmaktadır (Aksoy, 2022, s. 13; URL-40).

4. DOĞA SPORLARI FESTİVALLERİ

Doğa sporları modern anlamda ilk olarak 1786 yılında kabul görmeye başlamıştır. 19. yüzyılda tartışılmaya başlandı ve estetik, sağlıklı, hijyenik olarak nitelendirildi. Kalın duvarların içerisinde kapalı kalan kentlerden doğal yaşama dönüş hız kazandı. Doğa sporlarına birçok farklı tanım yüklenmiştir. "İnsanın sahip olduğu bilgi, beceri ve tecrübelerini herhangi bir motor ya da hayvan gücü yardımı olmadan doğanın risklerini ve zorluklarını aşarak yaşamını sürdürme" olarak tanımlanmaktadır (Uluocak ve Köksal, 1998, s. 15; Meraki, 2019, s. 44).

4.1 Yurtdışında Gerçekleştirilen Doğa Sporları Festivalleri

Dünyanın birçok bölgesinde gelenekler, yaşam şartları, arazi koşulları, hava olayları gibi birçok nedenden dolayı farklı içeriklere sahip doğa sporları diğer adıyla ekstrem sporları festivalleri, turnuvaları ve etkinlikleri düzenlenmektedir. Dünya genelinde doğa ile iç içe olan festivallerden daha çok festivalin gerçekleştirileceği bölgenin yapısına uygun belirli spor branşlarında yarışlar, turnuvalar, şampiyonalar düzenlenir.

4.1.1 FISE (Uluslararası Ekstrem Sporları Festivali), Fransa

FISA 1997 yılından itibaren her sene düzenli olarak gerçekleştirilen, serbest sitil spor festivalidir. Kaykay, bisiklet, parkur, wakeboard (su kayağı) ve paten gibi daha birçok sportif faaliyet gerçekleştirilmektedir. Festivalin amacı yarışma odaklıdır, bu yarışmalara her sene yaklaşık 40 ülkeden amatör ve profesyonel yarışmacılar katılmaktadır (URL-41).

4.1.2 Rio Pro, Brezilya

Dünyanın en önemli su sporları etkinliklerinden birisi olarak bilinen Rio Pro her yıl düzenli olarak organize edilen bir sörf turnuvasıdır. 1970'li yıllarda gerçekleştirilmeye başlayan etkinlik günümüzde hala gerçekleştirilmektedir. Dünyanın birçok yerinden gelen amatör ve profesyonel sörfçüler izlemeye gelen yüzbinlerce insana şovlarını sergiler ve kendi branşlarında yarışmalara katılırlar (URL-42; URL-43).

4.1.3 Dakar Rallisi, Suudi Arabistan

Dakar rallisi ilk olarak 1979 yılında gerçekleştirilmiş ve zamanla ünlenmiş bir doğa sporu erkinliğidir. Dakar rallisi 1979-2007 yılları arasında Avrupa ve Afrika'da, 2008 yılında terör tehdidinden dolayı yarışa bir gün kala ertelendi ve Nisan ayında katılımcıları mağdur etmemek amacıyla Macaristan'dan Romanya'ya olan bir güzergahta düzenlendi, 2009-2019 yılları arasında Güney Amerika bölgesinde ve 2020 yılından itibaren 5 yıl süre ile Suudi Arabistan'da düzenlenmesine karar verilmiştir (URL-44). Dakar rallisinin 2024 yılında düzenlenen organizasyonu 5 Ocak'ta başlayıp 19 Ocak'ta bitmiş ve 7900 kilometrelik bir parkur kurulmuştur. Yaklaşık iki hafta süren etkinlikte katılımcılar bu süre içerisinde sürekli bir yarış halinde, arazi şartları ve doğa koşulları ile baş başadır (Hassan ve O'Kane, 2011, s. 276; URL-45).

4.1.4 Liffey'de Yüzme, İrlanda

İrlanda'da düzenlenen etkinlik ilk kez 1920 yılında gerçekleştirilmeye başlamış ve her geçen yıl daha çok ilgi çekmeyi başarmıştır. İrlanda'nın Liffey Nehri'nde düzenlenen etkinliğin parkur uzunluğu 2 km'nin üzerindedir. 2019 yılında 100. yıl kutlamalarında kadın ve erkeklerden oluşan 600 yüzücü etkinliğe katılmıştır (URL-46).

4.1.5 Nehru Trophy Kürek Sporu, Hindistan

Hindistan'da bulunan Punnamada Gölü üzerinde gerçekleştirilen spor 1952 yılında ilk kez düzenlendi. Hey yıl ağustos ayında düzenlenen bu etkinliğe onlarca tekne ve yüzlerce kişi katılmaktadır. Seyirciler yaklaşık uzunluğu 30 metre olan teknelerin içindeki yarışmacıların eski tekne şarkılarını söyleyerek yarışmalarını izlemek için bölgeye akın ediyor (Prades vd., 2023, s. 2; URL-47).

4.2 Türkiye'de Gerçekleştirilen Doğa Sporları Festivalleri

Türkiye iklim koşulları, arazi yapısı ve özel konumu nedeniyle dört mevsim aktif bir şekilde yararlanılabilir bir ülkedir. İl, ilçe, belde ve köylerde dahi irili ufaklı birçok etkinlik düzenlenmektedir. Ülkemizin yapısından dolayı birçok sportif faaliyeti aynı anda, bir bölgede gerçekleştirilebilecek alanların sayısının oldukça fazladır. Bu

nedenlerden dolayı insanların spor, doğal yaşam ve temiz hava almak için son yıllarda oldukça ilgi çeken bir festival çeşidi olarak doğa sporları festivallerine olan ilgisi günden güne artmaktadır. Ülkemizde ulusal ve uluslararası alanda çok sayıda spor festivalleri düzenlenmektedir fakat her spor festivali doğa sporları festivalleri başlığı altına girmemektedir. Türkiye'de gerçekleştirilen doğa sporları festivalleri Tablo 4. 2 de verilmiştir.

Tablo 4. 1: Türkiye'de Doğa Sporları İçerisinde Bulunan Spor Dallarıyla İlgili Düzenlenen Festivaller

Düzenlendiği İl	**Etkinliğin Adı**
Adana	7.Toroslar Aladağ Bisiklet Festivali
Ankara	Bilkent Sportfest
Antalya	Antik Side Liman Harbour Festivali
Antalya	Uluslararası Fly To Troy ve Havacılık Festivali
Antalya	8.Hobi Fest
Antalya	Uluslararası Alanya Bisiklet Festivali
Antalya	6.Likya Bisiklet Turu
Antalya	Konyaaltı Spor Şenliği
Antalya	15.Sea To Sky
Aydın	Didim Bisiklet Festivali
Bartın	Bartın Bisiklet Festivali
Burdur	20.Geleneksel Barutlu Su Şenlikleri
Bursa	Harmancık Ekolojik Kamp ve Karavan Festivali
Bursa	16.Bursa Bisiklet Turu
Bursa	11.Snow Weekend
Bursa	Harmancık Ekolojik Kamp ve Karavan Festivali
Çorum	Çorum Offroad Fest
Edirne	11.Keşan Saros Körfezi Dağ Bisikleti Festivali
Erzurum	Frozen Festival
Hakkâri	Hakkâri Kar Festivali
Hakkâri	6.Cilo Fest
Isparta	Triatlon ve Su Şenlikleri
İstanbul	6.Big Boyz Festival
İstanbul	9.İstanbul Dragon Festivali

Tablo 4. 1'in devamı

İstanbul	Merrell Belgrad Ultra Trail Spor Festivali
İstanbul	Decathlon Mayfest
İstanbul	7.Pendik Bisiklet Festivali
İstanbul	5.Outdoor Fest İstanbul
İzmir	Bergama Bisiklet Festivali
İzmir	Narlıdere Deniz Festivali
Karabük	Karabük Bisiklet Festivali
Kayseri	Geleneksel İncesu Kamp Ve Karavan Festivali
Kocaeli	5.Kocaeli Su Sporları Festivali
Kocaeli	Kartepe Off-Road Şenliği
Kocaeli	Decathlon Kamp Festivali
Kocaeli	Kocaeli Turizm ve Bisiklet Festivali
Konya	Seydişehir Bisiklet Festivali
Konya	Beyşehir Bisiklet Festivali
Manisa	Salihli Kula Bisiklet Festivali
Mersin	Uluslararası Mersin Bisiklet Festivali
Mersin	Tarsus Kleopatra Bisiklet Festivali
Mersin	Toroslar Off Road ve Kamp Festivali
Mersin	Uluslararası Akdeniz Su Sporları Festivali
Muğla	Hürpedal Ortaca Bisiklet Festivali
Muğla	Bodrumart Sportsfest
Muğla	7.Morpedal Kadın Bisiklet Festivali
Muğla	Babadağ Movement Festival
Muğla	Uluslararası Fethiye Spor Festivali
Muğla	24.Uluslararası Fethiye Ölüdeniz Hava Oyunları Festivali
Ordu	Ordu Bisiklet Festivali
Ordu	Ordu Gençlik Spor ve Kültür Festivali
Ordu	Ordu Büyükşehir Belediyesi Yamaç Paraşütü Festivali
Ordu	20.Çambaşı Kış Festivali
Rize	10.Çayeli Uluslararası Dağcılık Turizm ve Yayla Şenliği Festivali
Rize	26.Uluslararası Dağcılık Turizm ve Yayla Şenliği
Rize	19.Verçenik Dağı Tırmanış Şenliği
Rize	16.Petranboard Kayak Şenliği

Tablo 4. 1'in devamı

Samsun	Yamaç Paraşütü Festivali
Tekirdağ	13.Çorlu Kültür Sanat ve Spor Festivali
Trabzon	Liva Kar Festivali
Van	Van Denizi Yüzme Festivali
Van	Van Denizi Bisiklet Festivali
Yalova	Yalova Yeşil Mavi Yol Bisiklet Festivali
Yozgat	Çekerek Lavanta ve Rafting Festivali
Yozgat	Sorfest

Türkiye'de doğa sporları içerisinde bulunan bisiklet, kayak, dağcılık, rafting, paraşüt, off road, su sporları ve hava sporları ile özelleştirilmiş festivallerin sayısı oldukça fazladır fakat doğa sporları başlığı altında hava, kara ve su sporlarını tek bir festival içerisinde bulunduran festivallerin sayısı oldukça azdır.

Tablo 4. 2: Türkiye'de Gerçekleştirilen Doğa Sporları Festivalleri

Düzenlendiği İl	**Etkinliğin Adı**
Batman	Hasankeyf Su Doğa Sporları ve Turizm Festivali
Bursa	Bursa Doğa Sporları ve Doğa Turizmi Şenlikleri
Erzincan	Erzincan Kemaliye Uluslararası Kültür ve Doğa Sporları Şenliği
Kastamonu	Kanyon ve Doğa Sporları Festivali
Kocaeli	Wolfest
Manisa	Salihli Doğa Sporları Festivali
Samsun	Nebiyan Doğa ve Gençlik Festivali
Şanlıurfa	Geleneksel Takoran Doğa ve Kültür Festivali
Yalova	Doğa Sporları Festivali
Samsun	Uluslararası Doğa Sporları ve Kültür Festivali- Kapıkayafest

4.2.1 Hasankeyf Su, Doğa ve Turizm Festivali, Batman

Batman'ın ilçesi olan Hasankeyf doğası, konumu ve tarihi ile dikkat çeken bir ilçedir. Arkeologlara göre Hasankeyf on binlerce yıl önce insanlara yuva olmuş bir yerleşim yeridir. Yapılan ve ulaşılan bu araştırmalar dünya üzerindeki birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve Hasankeyf uluslararası birçok araştırmada adından bahsettirmiştir.

Hasankeyf konumu dolayışla hava, kara ve suda gerçekleştirilebilen her türlü doğa sporuna elverişli bir yapıya sahiptir (Leedom-Ackerman J., 2009, s. 58).

Fotoğraf 4. 1: Hasankeyf'te Düzenlenen Festivalden Bir Yamaç Paraşütü (URL-48, 2024)

Hasankeyf'te gerçekleştirilen bu festival çok köklü bir geçmişe sahip değildir fakat Hasankeyf'in popülerliğinden dolayı adından çokça söz ettirmiştir. Geçtiğimiz 2023 yılı içerisinde üçüncüsü düzenlenmiş ve her geçen yıl üzerine yeni etkinlikler ekleyerek gelişme göstermektedir. Festivalde jet ski, kano, bisiklet, kaya tırmanışı, yamaç paraşütü, trekking, zodyak, tüplü dalış vb. gibi etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Her yıl Ekim ayının ilk haftasında gerçekleştirilen festivale yurt içi ve yurt dışından birçok insan katılmaktadır (URL-49; URL-50).

4.2.2 Bursa Doğa Sporları ve Doğa Turizmi Festivali

Bursa konumu, tarihi ve geçmişten günümüze uzanan yapıları sayesinde ülkemizin en önemli şehirlerindendir. Bursa Türkiye'nin önde gelen kış turizmi alanlarındandır. Bursa'nın sadece kış turizmiyle değil her türlü sportif faaliyete uygun olduğunu vurgulamak, tarihi ve doğal kaynaklarını tanıtmak amacıyla doğa sporları etkinlikleri gerçekleştirilmeye başlanmıştır (URL-51).

Doğa sporları festivali her yıl Eylül ayı içerisinde düzenlenmekte ve birçok bölgeden yerli, yabancı katılımcı çekmektedir. Festivalde birçok etkinlik ve faaliyetin yanı sıra

kano, bisiklet, tırmanış, off road, rafting gibi aktiviteler en çok ilgi çekenleridir (URL-52).

4.2.3 Erzincan Kemaliye Uluslararası Kültür ve Doğa Sporları Festivali

Erzincan'ın Kemaliye ilçesinde her sene yaz aylarında yapılan festival köklü bir geçmişe sahiptir, 2024 yılı içerisinde 45'incisi gerçekleştirilecektir. Uzun yıllardır düzenleniyor olması ve yeryüzü yapısının her türlü sportif faaliyete uygun olmasından dolayı sportif faaliyet çeşitliliği geniştir. Aktivite yelpazesinin geniş olmasından dolayı Dünya'nın ve Türkiye'nin birçok bölgesinden yerli, yabancı katılımcılar festivale yoğun ilgi göstermektedir. Festival için bürokratlar, siyasetçiler, sporlarla ilgilenen federasyonlar, dünyaca ünlü sporcular, uluslararası ve ulusal birçok basın mensubu festival tarihlerinde bölgeye akın etmektedir (Akkaya ve Güngör, 2016, s. 155; Oto ve Kızılırmak, 2022, s. 150).

Fotoğraf 4. 2: Kemaliye'nin Kuşbakışı Görüntüsü (URL-53, 2024)

Festivalde neredeyse Dünya'nın hiçbir bölgesinde bir arada yapılamayacak sportif faaliyetler yapılmaktadır. Atölye aktiviteleri, sahne şovları, doğa yürüyüşü, koşu, kano, rafting, yamaç paraşütü, kaya tırmanışı, BASE jumping, bisiklet, wingsuit flying, ATV safari, kürek sporu, zipline, skydiving, off road ve Türkiye'de yasal olarak yapılabilecek ilk ve tek alan olan via ferrata tırmanışı gibi faaliyetler gerçekleştirilmektedir (URL-54; URL-55).

4.2.4 Kanyon ve Doğa Sporları Festivali, Kastamonu

Kastamonu'nun Pınarbaşı ilçesinde gerçekleştirilen festivalin 2024 Ağustos ayında yedincisi gerçekleştirilecektir. Türkiye'nin en derini ve Dünya'nın en derin kanyonları arasında olan Valla Kanyonu çevresinde gerçekleştirilmektedir. Valla kanyonu ortalama 1000 metre derinliğinde uçurumlara sahiptir, rafting ve trekking sporcularının uğrak noktalarındandır, ayrıca dağcılıkla ilgilenen sporcular için birçok parkura sahiptir. (Böyükyılmaz ve Oğan, 2020, s. 216; URL-56).

Fotoğraf 4. 3: Valla Kanyonu (URL-57, 2024)

Festivalin ilk etabında katılımcılara kanyon geçişleri ve ilk yardım hakkında eğitimler verilmektedir. Festivalde çevre gezileri, etkinlikler ve aktivitelerin yanı sıra doğa yürüyüşü, dağ tırmanışı, kanyon geçişi, zipline ve bisiklet turları gibi sportif faaliyetlerde gerçekleştirilmektedir (Ateş ve Oktay, 2019, s. 27; URL-58)

4.2.5 Wolfest, Kocaeli

Wolfest'in 2024 yılında üçüncüsü gerçekleştirilecek olmasında rağmen Türkiye'nin önemli festivalleri arasına girmeyi başarmıştır. Kocaeli'nin Kandıra ilçesine bağlı Seyrek plajında yapılan festivale binlerce kişi ilgi göstermiştir. Festivalde konserler, sağlıklı yaşam sporları, el sanatları atölyeleri, workshop stantları, söyleşiler, çocuklar için aktiviteler, doğal hayatta yaşama gibi birçok bilgilendirici ve eğlendirici programlara ek olarak plaj sporları, sörf, bisiklet, koşu, doğa yürüyüşü, kano gibi birçok farklı branşta sporlar gerçekleştirilmektedir (URL-59; URL-60).

4.2.6 Salihli Doğa Sporları Festivali, Manisa

Manisa'nın Salihli ilçesinde Ekim'in ilk haftalarında düzenlenen festivalin ana teması dağcılık ve tırmanıştır. Yerli ve yabancı turistlerin katılımıyla gerçekleştirilen festivalde doğa yürüyüşleri, halk oyunları, farklı kategorilerde etkinlikler ve yarışmalar düzenlenmektedir. Festival katılımcılarına yöreye özgü yiyecek, içeceklerin ikramı ve yöresel ürünlerinin tanıtımı ön plandadır. Festivalin ana temasının dağcılık olmasından dolayı birbirinden konum, uzunluk ve zorluk derecesi olarak farklı noktalarda parkurlar tasarlanmıştır (URL-61; URL-62)

4.2.7 Geleneksel Takoran Doğa ve Kültür Festivali, Şanlıurfa

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinin Takoran vadisinde düzenlenen festival uluslararası bir etkinliktir. Tabiat güzelliklerini ön planda çıkarmak için doğaya yönelik birçok aktivite yapılmaktadır (URL-66).

Fotoğraf 4. 4:Takoran Vadisi, Şanlıurfa (URL-67, 2024)

Festivalde doğa ile iç içe birçok aktivite ve etkinlik düzenlenmektedir, kişinin tercihine göre günübirlik ve çadır ya da karavanda konaklamak için uygun alanlar bölgede tasarlanmıştır. Festivalde bölgeye özgü yiyecek içeceklerin tanıtımı, tekne turları, sıra geceleri, farklı kategorilerde dans gösterileri, sportif birçok aktivite ve doğa sporları içerisinde bulunan kano, bisiklet, trekking (doğa yürüyüşü), kaya tırmanışı gibi aktivitelerde gerçekleştirilmektedir (URL-68).

4.2.8 Yalova Doğa Sporları Festivali

Yalova'nın Teşvikiye bölgesinde 2024 Mayıs ayının son haftası yapılacak olan festival üç gün boyunca yerli ve yabancı misafirlerine doğa ile iç içe macera, aksiyon ve heyecan dolu aktiviteler ile unutulmaz bir deneyim sunmak için hazırlanıyor. Birçok sportif faaliyete ek olarak doğa yürüyüşleri, slackline (ip üzerinde yürüme), yamaç paraşütü, kaya tırmanışı, ATV safari ve bisiklet gibi etkinliklerde düzenlenecektir (URL-69).

Fotoğraf 4. 5: Yalova Doğa Sporları Festivalinden Bir Görüntü (URL-74, 2024)

5. SAMSUNDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FESTİVALLER

Samsun'da şenlik, panayır, güreş ve festival olarak 32 etkinlik düzenlenmektedir fakat festival başlığı altında 18 etkinlik gerçekleştirilmektedir. Samsun'da gerçekleştirilen etkinlikler Tablo 5. 1'de verilmiştir.

Tablo 5. 1:Samsun'da Düzenlenen Etkinlikler

Hüseyin Dede Şenlikleri	Alaçam
Geleneksel Karakucak Güreşleri	Asarcık
Kadın El Emeği Festivali	Atakum
Yöresel Ot Yemekleri Festivali	Atakum
Uluslararası İşçi Filmleri Festivali	Atakum
Samsun Pet Fest	Atakum
Atakum Halk Dansları ve Müzik Festivali	Atakum
Mustafa Dağıstanlı Güreş Festivali	Ayvacık
Bengü Karakucak Güreşleri	Bafra
Yayla Güreş Şenlikleri	Bafra
Neyzen Tevfik Kültür Şenliği	Bafra
Bafra Karpuz Festivali	Bafra
Kara Dede Panayırı	Bafra
Kapıkaya Doğa Sporları Festivali	Bafra
Yeşilırmak Kültür Sanat Şenliği	Çarşamba
Rofife Uluslararası Kısa Film Festivali	İlkadım
Samsun Gençlik Festivali	İlkadım
Fanta Fest	İlkadım
Karadeniz Müzik Festivali	İlkadım
Yamaç Paraşütü Festivali	İlkadım
Kavak Yağlı Güreşleri	Kavak
Geleneksel Yaşar Doğu Karakucak Festivali	Kavak
Lâdik Yağlı Güreşleri	Lâdik
Akdağ Kültür ve Sanat Etkinlikleri	Lâdik
Altın Fındık Yağlı Pehlivan Güreşleri	Terme
Altın Pirinç Festivali	Terme
Pide, Pirinç, Balık Festivali	Terme

Tablo 5. 1'in devamı

Nebiyan Doğa ve Gençlik Festivali	Ondokuz Mayıs
Köprülü Mehmet Paşa Kültür ve Sanat Festivali	Vezirköprü
Kunduz Yağlı Güreşleri	Vezirköprü
Kültür Sanat ve Deniz Oyunları Festivali	Yakakent

Samsun'da faklı içeriklere sahip 32 etkinlik gerçekleştirilmektedir. Gerçekleştirilen bu etkinliklerden beş tanesi spor festivalleri başlığı altında incelenmektedir.

Yamaç paraşütü festivali, İlkadım; 2023 yılında birincisinin gerçekleştirildiği festivale farklı şehirlerden 33 paraşüt pilotu katıldı ve belediyenin talimatları doğrultusunda yamaç paraşütü yapmak isteyen festival katılımcılarından herhangi bir uçuş ücreti alınmadı (URL-78).

Kültür sanat ve deniz oyunları festivali, Yakakent; Samsun'un Yakakent ilçesinde 2023 yılında kırk dokuzuncusu düzenlenen festivalin köklü bir yapısı vardır. Festival iki gün sürmektedir. Festivalde konserler, kayık yarışları, yüzme yarışları, yağlı direk yarışları ve birçok spor aktivitesi gerçekleştirilmektedir (URL-79).

Nebiyan doğa ve gençlik festivali, 19 Mayıs; Samsun'un 19 Mayıs ilçesinde her yıl Eylül ayının ilk haftaları düzenlenen festival etkinlikler, yarışmalar ve sportif faaliyetleri sayesinde uluslararası festivaller kategorisine girme adayıdır. Festivale katılan kişilere bölgenin yöresel ürünlerinin ve eserlerinin tanıtımı turistik bir çekicilik ürünü olarak sunulmaktadır (Çobanoğlu vd., 2020, s. 180; URL-63).

Fotoğraf 5. 1: Festivalde Yapılan Tahta Araba Yarışları (URL-64, 2024)

Festivalde konserler, yarışmalar, workshop çalışmaları, çocuklar için organize edilen yarışlar, kişisel ve takım olarak güce ya da zekaya yönelik sporların yanı sıra yamaç paraşütü, off road, kano, zipline, doğa yürüyüşü, ATV safari, zirve tırmanışı, moto kros gibi aktiviteler festivalin vazgeçilmezleri arasında yerini almıştır (URL-65).

5.1 Uluslararası Doğa Sporları ve Kültür Festivali- Kapıkayafest, Samsun

Samsun doğası, kültürü, tarihi ve geçmişten günümüze uzanan yapılarıyla Türkiye'nin önemli şehirlerinden birisidir. Samsun yeryüzü şekilleri, havası, arazileri, yöresel ürünleri gibi farklı kategorilerde aktivitenin yapılabileceği bir yapıya sahiptir ve günümüzde halihazırda birçok doğa, müzik, eğlence, gastronomi, kültür-sanat, spor gibi çeşitli festivaller ve etkinlikler düzenlenmektedir. Samsun'da düzenlenen festivallerin en önemlilerinden birisi olan Kapıkaya doğa sporları festivali Samsun'un Bafra ilçesinde 2017 yılında düzenlenmeye başlamıştır, 2020 ve 2021 yıllarında Dünyayı etkileyen Corona virüsü nedeniyle organize edilememiş ve 2023 yılında beşincisi düzenlenmiştir. Festivalin çok köklü bir geçmişi olmamasına rağmen üzerinde iyi düşünülmüş ve iyi organize edilmiştir. Festival 5 gün 4 gece olarak organize edilmiştir, festivale katılacak kişilerin isteklerine göre günübirlik ya da çadır ve karavan gibi konaklamalı kalacak kişiler için ayrılmış alanlar vardır. Çadır ve karavanda konaklamalı kalacak kişilerin güvenliği ve herhangi bir karmaşa olmasını engellemek amacıyla bölünmüş bu alanlar içerisinde kahvaltı ve akşam yemeği dahil olarak uygun bir fiyata kiralanır (URL, 70, URL, 71).

Şekil 5. 1:Festival Alanının Çadır Kiralama Haritası (URL-70, 2024)

Festival programı gün gün ve hangi saatlerde hangi aktivitelerin gerçekleştirilebileceği ayrıntılı bir şekilde takvimde sunulmuştur. Festivalde yöresel ürünlerin tanıtımı ve sunumu, el sanatları aktiviteleri, konserler, workshop çalışmaları, geleneksel yarışmalar, halk oyunları, tekne gezileri, ringo, survivor parkuru, dağcılık, doğa yürüyüşü, kaya tırmanışı, kano, jet ski, ATV, motosiklet, yamaç paraşütü, zipline, bisiklet, dalış, yelken kanat ve farklı yaş grupları için sportif faaliyetler organize edilmektedir.

Şekil 5. 2:Festivalin Günlere Göre Etkinlik Çizelgesi (URL-72, 2024)

Festivalde gerçekleştirilecek etkinliklerin ve faaliyetlerin günleri, saatleri ayrıntılı bir şekilde tasarlanarak katılımcılara el broşürü olarak dağıtılmıştır.

Şekil 5. 3:Festivalin Günlere Göre Etkinlik Çizelgesi (URL-72, 2024)

Festivale ulusal ve uluslararası alanda birçok basın mensubu, sporcu, paraşüt pilotu ve ziyaretçi katılım gerçekleştirmiştir, 2023 yılında düzenlenen festivale 50 binden fazla kişinin katılımıyla başarılı bir şekilde tamamlandı (URL-73).

Fotoğraf 5. 2:Kapıkaya Festival Alanı

Fotoğraf 5. 3:Paraşütle Havalanma Alanı

6. YÖNTEM

Araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiş olup anket tekniğinden faydalanılmıştır. Festivale katılım sağlayan kişilerin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından kolayda örnekleme yöntemine gidilmiştir. Çalışma 210 kadın ve 181 erkek olmak üzere 391 kişiye uygulanmıştır.

6.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

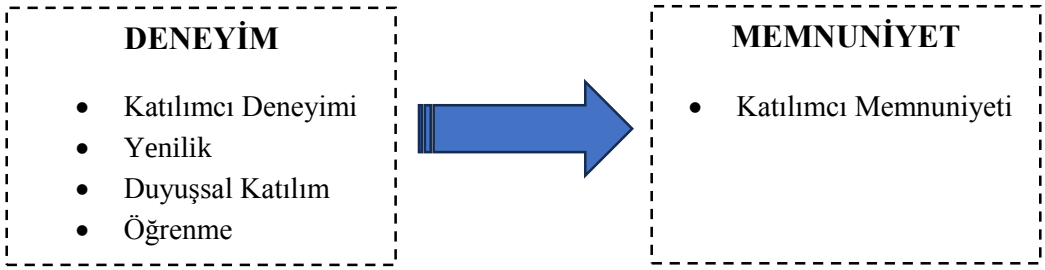
Samsun'un Bafra ilçesinde gerçekleştirilen Kapıkaya Festivaline uyarlanmıştır. Beşinci Kapıkaya Doğa Sporları Festivaline (2023) katılım sağlayan kişilerin deneyim ve memnuniyet düzeylerini inceleyerek deneyimin memnuniyet üzerinde etkisi olup olmadığını ölçmek amaçlanmıştır. Ayrıca bu tür festivaller daha iyi nasıl yapılabilir, neler geliştirilmeli, nelere odaklanılmalı gibi konular hakkında önerilerin geliştirilmesi çalışmanın alt amacını oluşturmaktadır. Bundan sonraki yapılacak çalışmalara literatür katkısı sağlayacak ve yapılacak araştırmalara öncü olacaktır.

Festivale katılım sağlayanların görüşlerini, düşüncelerini değerlendirmek ve toplanan veriler neticesinde gelecek zamanlarda yapılacak festivallere ekstradan yapılması gerekenlerin neler olduğu ya da festivalden çıkarılması gerekenlerin neler olduğu tespit etmek ve sonradan yapılacak çalışmalar için literatür katkısı sağlamak çalışmanın önemini oluşturmaktadır.

6.2 Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Araştırmanın kapsamını Samsun'un Bafra ilçesinde gerçekleştirilen Kapıkaya festivaline katılım sağlayan reşit bireyler oluşturmaktadır. Diğer festivaller çalışmanın kapsamı içerisinde bulunmamaktadır. Ayrıca çalışma gönüllü olan katılımcılarla sınırlandırılmıştır.

6.3 Araştırmanın Modeli ve Hipotezi

Şekil 6. 1: Araştırmanın Modeli

Çalışmadan yola çıkılarak geliştirilen hipotezler;

H1: Doğa sporları festivallerine katılımcılarının festival deneyiminin memnuniyet üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi vardır.

$H1^{a}$: Katılımcı deneyiminin memnuniyet üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi vardır.

$H1^{b}$: Yenilik deneyiminin memnuniyet üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi vardır.

$H1^{c}$: Duyuşsal katılım deneyiminin memnuniyet üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi vardır.

$H1^{d}$: Öğrenme deneyiminin memnuniyet üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi vardır.

6.4 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evrenini Samsun'un Bafra ilçesinde 2023 yılında beşincisi düzenlenen Kapıkaya festivaline katılım sağlayan bireyler oluşturmaktadır. Ölçeğin uygulandığı 2023 yılında düzenlenen Kapıkaya festivaline yaklaşık olarak 50 bin kişi katılım göstermiştir. Festivale katılım sağlayanların tamamına ulaşmak mümkün olmadığından dolayı kolayda örnekleme yoluna gidilmiş ve 391 katılımcıya ulaşılarak yüz yüze anket uygulanmıştır.

6.5 Verilerin Toplanması

Veriler Samsun'un Bafra ilçesinde düzenlenen Kapıkaya festivaline katılım sağlayan kişiler sunulmuştur ve toplanmıştır tarafından doldurulan anketler sayesinde toplanmıştır. Kapıkaya festivali 26 Temmuz ila 30 Temmuz 2023'te düzenlenmiştir. Anket katılımcılara yüz yüze olarak uygulanmıştır.

6.6 Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

Araştırmada ilk olarak detaylı bir literatür taraması yapılarak internet siteleri, dergi, makale, bildiri, kitap ve tezlerden elde edilen veriler yansıtılmıştır. Devamında festival katılımcılarına hazırlanmış anketler yöneltilmiştir. Elde edilen veriler gerekli yöntemler doğrultusunda analiz edilerek çalışmaya yansıtılmıştır. Bafra Kapıkaya'da gerçekleştirilen Uluslararası Doğa Sporları ve Kültür Festivaline katılanların deneyim ve memnuniyet düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanan anketler ile katılımcıların görüşlerine başvurularak toplandı. Katılımcılara taktim edilen anketler beş bölümden oluşturuldu. Birinci bölümde katılımcıların demografik özellikleriyle ilgili 6 soru yöneltildi. İkinci bölümde Avcı, (2021)'nın detaylı bir literatür incelemesi yaparak uyarladığı deneyim ölçeğinden yararlanılarak Kapıkaya Festivaline uygun ifadelerle hazırlanıp katılımcılara yöneltilmiştir. "Katılımcı Deneyimi" "Yenilik" "Duyuşsal Katılım" ve "Öğrenme" olarak dört boyuttan oluşan bölümde 14 ifade yer almaktadır. Üçüncü bölümde Öztürk ve Başarangil, (2019)'in Song vd. (2014)'dan uyarlayarak tasarladığı ziyaretçi memnuniyeti ölçeğinden yararlanılarak festivale uygun ifadelerle tasarlanıp katılımcılara uygulandı. "Ziyaretçi Memnuniyeti" olarak tek boyuttan oluşan bölümde ise 5 ifade yer almaktadır. Dördüncü bölümde katılımcılara 10 sorudan oluşan festivalle ilgili açık uçlu, kapalı uçlu ve çoktan seçmeli sorular sorulmuştur. Anketin ikinci ve üçüncü bölümlerindeki sorularda "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" olmak üzere 5'li Likert yöntemi kullanılmıştır.

6.7 Verilerin Analizi

Samsun'un Bafra ilçesinde 2023 yılında beşincisi düzenlenen Kapıkaya festivaline katılım sağlayanların deneyim ve memnuniyetlerinin belirlenmesi üzerine anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22 programı aracılıyla analiz edilmiştir. Frekans, faktör, güvenilirlik ve regresyon analizleri alınıp bulgular kısmında objektif ve ayrıntılı şekilde sunulmuştur.

7. BULGULAR

7.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri ve Analizi

Bafra Kapıkaya festivalinde uygulanan anket sonuçları neticesinde katılımcıların demografik özellikleri Tablo 7. 1'de sunulmuştur.

Tablo 7. 1:Katılımcıların Demografik Özelliklerine Dair Bilgiler

	Frekans (f)	***Yüzde (%)***		***Frekans (f)***	***Yüzde (%)***
Cinsiyet			***Gelir Seviyesi***		
Erkek	181	46,3	0	59	15,1
Kadın	210	53,7	1-11500	36	9,2
Toplam	***391***	***100***	11501-21000	77	19,7
Medeni Durum			21001-30000	110	28,1
Evli	162	41,4	30001-40000	68	17,4
Bekar	229	58,6	40001-50000	23	5,9
Toplam	***391***	***100***	50001 ve Üzeri	18	4,6
Eğitim Durumu			***Toplam***	***391***	***100***
Lise	114	29,2	***Meslek***		
Ön Lisans	33	8,4	Özel Sektör	82	21,0
Lisans	193	49,4	Kamu Çalışanı	122	31,2
Lisans Üstü	51	13,0	Serbest (Avukat,	43	11,0
Toplam	***391***	***100***	Mühendis)		
Yaş			Öğrenci	84	21,5
18-29	114	29,2	Esnaf	11	2,8
30-39	159	40,7	Ev Hanımı	18	4,5
40-49	100	25,6	İşsiz	19	4,9
50-59	18	4,5	Emekli	12	3,1
Toplam	**391**	**100**	**Toplam**	**391**	**100**

Festivalde anket uygulanan katılımcılara özgü demografik bilgiler Tablo 7. 1'de verilmiştir. Katılımcıların %46,3'ünü erkekler, %53,7'sini kadınlar oluşturmaktadır. Festivalde çoğunluk olarak %40,7 ile 30-39 yaş, azınlık olarak ise %4,5 ile 50-59 yaş aralığındaki kişiler tarafından sağlanmıştır. Festival katılımcılarının %41,4'ü evli,

%58,6'sı bekardır. Katılımcıların %49,4'ü lisans mezunu, %28,9'u lise mezunu ve kalan %21,7'sinin ise ilköğretim veya altı, ön lisans ve lisans üstü kişiler oluşturmaktadır. Katılımcıların %31,2'si kamu çalışanı, %21,5'i öğrenci ve %21'i özel sektör çalışanları tarafından oluşmaktadır. Gelir seviyesi olarak %28,1 ile 21001-30000 ₺ en fazla cevaplanan seçenektir, gelir seviyeleri 2023 yılının ikinci yarısının verilerine göredir.

7.2 Katılımcılara Ait Genel Analiz Verileri

Katılımcılara yöneltilen açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulara ait veriler Tablo 7. 2'de detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 7. 2:Katılımcılara Ait Genel Analiz Verileri

	(f)	***(%)***		***(f)***	***(%)***
Festivalde Kaç Gün Bulundunuz?			***Festivale Kimle Katıldınız?***		
1	36	9,2	Bireysel	4	1,0
2	107	27,4	Arkadaşlarımla	61	15,6
3	72	18,4	Ailemle	312	79,8
4	95	24,3	Partnerimle	14	3,6
5	81	20,7	**Toplam**	**391**	**100**
Toplam	**391**	**100**	***Festivalde Hangi Engellerle***		
Etkinliklere Katılmakta Sıkıntılar			***Karşılaştınız?***		
Yaşadınız mı?			Hava Koşulları	77	19,7
Evet	26	6,6	Ulaşım	2	0,5
Hayır	365	93,4	Aşırı Kalabalık	87	22,3
Toplam	**391**	**100**	Çevresel	26	6,6
Bafra'ya Daha Önce Geldiniz mi?			Güvensizlik	7	1,8
Evet	354	90,5	Sıkıntı Yaşamadım	128	32,7
Hayır	37	9,5	Diğer	64	16,4
Toplam	**391**	**100**	**Toplam**	**391**	**100**
Festivale Nereden Katılıyorsunuz?			***Festivalde Konaklamalı mı Kaldınız?***		
Samsun	354	75,2	Evet	358	91,6
Diğer	37	24,8	Hayır	33	8,4
Toplam	**391**	**100**	**Toplam**	**391**	**100**

Tablo 7. 2'nin devamı

Festival Alanına Ulaşımı Nasıl Sağladınız?			***Festivali Nasıl Öğrendiniz?***		
Aracımla	342	87,5	Sosyal Media	144	36,8
Servisle	48	12,3	Afiş, Broşür	2	0,5
Diğer	1	0,3	Çevremden	220	56,3
Toplam	**391**	**100**	Diğer	25	6,4
			Toplam	**391**	**100**
Festivalde hangi aktivitelere katıldınız?					
Sportif Faaliyetler				254	65,0
Kaya Tırmanışı				81	20,7
Dalış				30	7,7
Bisiklet				48	12,3
Kano				205	52,4
Workshop Çalışmaları				88	22,5
Sahne Şovları				137	35,0
Safari				66	16,9
Zipline				115	29,4
Yamaç Paraşütü				50	12,8
El Sanatları				66	16,9
Diğer				133	34,0

Tablo 7. 2'de festivale katılan kişilerin genel analiz sonuçları verilmiştir. Festivalde bulunulan gün sayısı olarak en fazla %27,4 ile 2 gün seçeneği işaretlenmiş ve ikinci en fazla kalınan gün sayısı olarak %24,3 ile 4 gün cevabı verilmiştir. Festivale katılanların %79,8'i ailesiyle katılmıştır. Festivalde en çok karşılaşılan engeller %22,3 ile kalabalık, %19,7 ile hava koşulları olmuştur ve %32,7'si bir sıkıntı yaşamadım cevabını vermiştir. Katılımcılar festivale katılma konusunda sıkıntı yaşadınız mı sorusuna %93,4'ü hayır yanıtını vermiştir, Bafra'ya daha önce geldiniz mi sorusuna %90,5'i evet cevabını vermiştir, festivale nereden katılıyorsunuz sorusuna %75,2'si Samsun cevabını vermiş ve %24,8'i diğer seçeneğini işaretlemiştir, diğer seçeneğini işaretleyenlerden bazıları geldikleri şehirleri yazmıştır, bu şehirler herhangi bir sıralama olmaksızın Sinop, Tokat, İstanbul, Bursa, Ordu, Çorum, Balıkesir, Ankara, Sivas, Bolu, Eskişehir ve İzmir illeridir. Festivalde konaklamalı mı kaldınız sorusuna %91,6'sı evet yanıtını vermiştir. Festivali nasıl öğrendiniz sorusuna katılımcıların

%56,3'ü çevremden, %36,8'i ise sosyal medyadan cevabını vermiştir. Festival alanına ulaşımı nasıl sağladınız sorusuna %87,5'i aracımla yanıtını vermiştir. Çok seçenekli olarak sorulan festivalde hangi aktivitelere katıldınız sorusuna katılımcılardan 254 kişi sportif faaliyetler, 205 kişi kano, 137 kişi sahne şovları, 133 kişi diğer, 115 kişi zipline, 88 kişi workshop çalışmaları, 81 kişi kaya tırmanışı, 66 kişi sahne şovları, 66 kişi safari, 50 kişi yamaç paraşütü, 48 kişi bisiklet ve 30 kişi dalış seçeneklerini işaretlemiştir.

7.3 Deneyim Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi

Çalışma kapsamında deneyim ölçeğinde yer alan 14 ifade IBM SPSS 22.0 programı kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda faktör yükleri, ortalama değerleri, standart sapmaları elde edilip objektif bir şekilde Tablo 7. 3'te aktarılmıştır. İfadeler katılımcılara 5'li Likert yöntemi ile sunulmuştur.

Tablo 7. 3: Katılımcılara Yöneltilen Deneyim İfadelerinin Sonuçları

Deneyim	**Ort.**	**Standart Sapma**	**Fakt. Yükü**	**Öz Değer**	**Açıkl. Vary.**	**Cron. Alpha**
Faktör 1: Katılımcı Deneyimi	**3,26**			**3,718**	**26,555**	**0,901**
Yörenin kültürünü yakından deneyimleme fırsatım oldu.	3,30	1,33	0,917			
Festivalin gerçekleştirildiği yerin yöresel ürünlerini denedim.	3,21	1,45	0,881			
Yörenin insanları hakkında bir izlenim elde edindim.	3,31	1,32	0,829			
Hayatımda bir daha yaşayamayacağım bir deneyimdi.	3,05	1,41	0,779			
Bu festivalde bilmediğim yöntemler öğrendim.	3,43	1,41	0,753			

Tablo 7. 3'ün devamı

Faktör 2: Yenilik	**3,91**			**0,073**	**21,947**	**0,886**
Festival önceki deneyimlerimden farklıydı.	3,95	1,07	0,828			
Bu festival sırasında birçok aktivite deneyimleme şansım oldu.	3,90	0,98	0,815			
Festivalde macera ve adrenalin hissini doyasıya yaşadım.	3,84	1,04	0,781			
Doğa sporları festivalleri hakkında birçok bilgi kazandım.	3,96	1,06	0,735			
Faktör 3: Duyuşsal Katılım	**4,06**			**2,181**	**15,577**	**0,792**
Festivalin gerçekleştirildiği yerdeki halk samimi ve sıcakkanlıydı.	4,04	0,95	0,893			
Festivalde samimiyeti hissettim.	4,09	0,96	0,798			
Deneyimim özgür hissettirdi.	4,04	1,01	0,569			
Faktör 4: Öğrenme	**4,19**			**2,088**	**14,915**	**0,782**
Festivalde yeni deneyimler yaşadım.	4,34	0,86	0,862			
Festival bana katkıda bulundu.	4,05	0,94	0,820			
AV: 78,994 KMO: 0,811 Bartlett Testi. $p < 0,000$						

Açıklayıcı faktör analizi sonucunda 14 ifadeden oluşan deneyim ölçeğinin Katılımcı Deneyimi, Yenilik, Duyuşsal Katılım ve Öğrenme olmak üzere 4 boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir.

Ölçek katılımcılara 5'li Likert yöntemi ile sunulmuştur. Katılımcı deneyimi boyutunda "bu festivalde bilmediğim yöntemler öğrendim" ifadesi 3,43 ortalama ile en yüksek ortalama olurken "hayatımda bir daha yaşayamayacağım bir deneyimdi" ifadesi 3,05 ortalama ile en düşük ortalamaya sahiptir. Yenilik boyutunda "doğa sporları festivalleri hakkında birçok bilgi kazandım" ifadesi 3,96 ortala ile en yüksek ortalamaya sahipken "festivalde macera ve adrenalin hissini doyasıya yaşadım" ifadesi 3,84 ile en düşük ortalamaya sahiptir. Duyuşsal katılım boyutunda bulunan "festivalde samimiyeti hissettim" ifadesi 4,09 ile en yüksek ortalama olurken geriye kalan iki ifade 4,04 ortalamaya sahiptir. Öğrenme boyutunda bulunan iki ifadeden "festivalde yeni deneyimler yaşadım" ifadesi 4,34 ile deneyim ölçeğinin de en yüksek ortalamasına

sahip ifadesi olurken “festival bana katkıda bulundu” 4,05 ortalama ile öğrenme boyutunun en düşük ortalaması olmuştur fakat deneyim ölçeğinin üçündü en yüksek ortalamasına sahiptir.

Deneyim ölçeği içerisinde bulunan katılımcı deneyimi boyutunun faktör yükü değerleri 0,917 ile 0,753, yenilik boyutunun 0,828 ile 0,735, duyuşsal katılım boyutunun 0,893 ile 0,569 ve öğrenme boyutunun 0,862 ile 0,820 arası faktör yüklerine değerlerine sahip oldukları saptanmıştır.

Dört boyuttan oluşan faktörlerin toplam varyansın %78,994’ünü açıkladığı saptanmıştır. Birinci faktör katılımcı deneyimi boyutu varyansın %26,555’ini, ikinci faktör yenilik boyutu varyansın %21,947’sini, üçüncü faktör duyuşsal katılım boyutu varyansın %15,577’sini ve dördüncü faktör öğrenme boyutu varyansın %14,915’ini açıkladığı görülmüştür.

Deneyim ölçeğinin Cronbach Alpha değerleri katılımcı deneyimi boyutunun 0,901, yenilik boyutunun 0,886, duyuşsal katılım boyutunun 0,792 ve öğrenme boyutunun ise 0,782 değerlerine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma kapsamında deneyim ölçeği ve alt boyutları Tablo 7. 3’de yer alan bilgilerden yola çıkılarak, deneyim ölçeğinde bulunan ifadelere katılımcılar tarafından verilen cevaplar sayesinde katılımcıların genel olarak organizasyondan memnun kaldıkları saptanmıştır. Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre deneyim ölçeğinin ve alt boyutlarının faktör yükü değerleri literatürde kabul gören değerlere sahip olduğu anlaşılmıştır. Dört boyuttan oluşan deneyim ölçeğinin toplam varyansı açıklama oranı literatürde kabul gören değer aralığındandır. Deneyim ölçeğinin Cronbach Alpha değerleri literatürde kabul gören değerler aralığında olduğu ve güvenilirliğinin yüksek güvenilirlik düzeyinde olduğu kanısına varılmıştır.

7.4 Memnuniyet Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi

Çalışma kapsamında memnuniyet ölçeğinde yer alan 5 ifade IBM SPSS 22.0 programı kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda faktör yükleri,

ortalama değerleri, standart sapmaları elde edilip objektif bir şekilde Tablo 7. 4'te aktarılmıştır. İfadeler katılımcılara 5'li Likert yöntemi ile sunulmuştur.

Tablo 7. 4: Katılımcılara Yöneltilen Memnuniyet İfadelerinin Tablosu

Memnuniyet	**Ort.**	**Standart Sapma**	**Fakt. Yükü**	**Öz Değer**	**Açıkl. Vary.**	**Cron. Alpha**
Faktör 1: Katılımcı Memnuniyeti	**4,11**			**3,078**	**61,561**	**0,835**
Yapmak istediğim aktivitelerden birisiydi.	4,28	0,82	0,808			
Festival beklentilerim üstünde gerçekleşti.	3,81	1,13	0,807			
Festival etkinliklerinden memnun kaldım.	4,14	0,92	0,806			
Festivalden mumlun kaldım.	4,44	0,82	0,783			
Önceden katıldığım festivallerden daha güzeldi.	3,90	1,08	0,716			
AV: 61,561 KMO: 0,619 Bartlett Testi. p < 0,000						

Faktör analizi sonucunda 5 ifadeden oluşan memnuniyet ölçeğinin Katılımcı Memnuniyeti olarak tek boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Ölçek katılımcılara 5'li Likert yöntemi ile sunulmuştur. Katılımcı memnuniyeti boyutunda "festivalden mumlun kaldım" ifadesi 4,44 ortalama ile en yüksek ortalama olurken "festival beklentilerim üstünde gerçekleşti" ifadesi 3,81 ortalama ile en düşük ortalama olmuştur.

Memnuniyet ölçeği içerisindeki tek boyut olan katılımcı memnuniyeti boyutunun faktör yükü değerleri içerisinde "yapmak istediğim aktivitelerden birisiydi" ifadesi 0,808 ile en yüksek faktör yüküne sahip ifade olurken, "önceden katıldığım festivallerden daha güzeldi" ifadesi 0,716 ile en düşük faktör yüküne sahip ifade olmuştur.Tek boyuttan oluşan faktörün toplam varyansın %61,561'ini açıkladığı sonucuna varılmıştır.Memnuniyet ölçeğinin Cronbach Alpha değeri katılımcı memnuniyeti boyutunun 0,835 değerine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma kapsamında memnuiyet ölçeği ve tek boyutu Tablo 7. 4'de yer alan bilgilerden yola çıkılarak, memnuniyet ölçeğinde bulunan ifadelere katılımcılar tarafından verilen cevaplar sayesinde katılımcıların genel olarak organizasyondan memnun kaldıkları saptanmıştır. Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre memnuniyet ölçeğinin faktör yükü değerleri literatürde kabul gören değerlere sahip olduğu anlaşılmıştır. Tek boyuttan oluşan memnuniyet ölçeğinde açıklanan varyansın oranı literatürde kabul gören değer aralığındandır. Memnuniyet ölçeğinin Cronbach Alpha değerleri literatürde kabul gören değerler aralığında olduğu ve güvenilirliğinin yüksek güvenilirlik düzeyinde olduğu kanısına varılmıştır.

7.5 Regresyon analizi sonuçları

Bu bölümde festivale katılım sağlayan kişilerden elde edilen verilere göre deneyimin boyutlarının memnuniyet üzerindeki etkisi IBM SPSS 22.0 programı kullanılarak regresyon analizi yapılarak ölçülmüştür.

Tablo 7. 5: Regresyon Model Tablosu

Model	R	R^2	Düzenlenmiş R^2	Standart Hata	Durbin- Watson
1	0,810	0,656	0,652	0,442	2,018

Çoklu regresyon analizi sonucunda oluşturulan modelin özeti Tablo 7. 5'te verilmiştir. Tabloda düzenlenmiş R^2 değerine bakıldığında deneyimin boyutlarının memnuniyet üzerinde %65'lik bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 7. 6: Regresyon Anova Tablosu

Model		Karelerin Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	Sig.
1	Regresyon	143,776	4	35,944	183,706	0,00
	Artık Değerler	75,525	386	0,196		
	Toplam	219,301	390			

Yapılan çalışmada regresyon analizinin anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla Anova testinin sonuçları Tablo 7. 6 verilmiştir. Test sonuçlarından yola çıkılarak F değerine karşılık gelen p anlamlılık değerinin 0,05'ten küçük olduğu analiz

sonuçlarında açıklanmış ve regresyon modelinin açıklayıcılığı istatiksel açıdan önemli olduğu kanısına varılmıştır.

Tablo 7. 7: Deneyimin Memnuniyet Üzerindeki Etkisi Regresyon Analiz Tablosu

		Standardize Edilmemiş Katsayı		Standardize Edilmiş Katsayı			Eş Doğrusallık İstatistikleri	
Model		**B**	**Std. Hata**	**Beta**	**t**	**Sig**	**Tolerans**	**VIF**
1	Sabit	1,225	0,137		8,936	0,000		
	Katılımcı Deneyimi	0,163	0,020	0,256	8,006	0,000	0,876	1,142
	Yenilik	0,239	0,034	0,287	7,101	0,000	0,545	1,834
	Duyuşsal Katılım	0,558	0,033	0,611	16,710	0,000	0,666	1,501
	Öğrenme	0,052	0,034	0,057	1,533	0,126	0,638	1,568

Deneyimin alt boyutlarının ayrı ayrı incelendiği Tablo 7. 7 deneyimin boyutlarının genel olarak memnuniyet üzerinde anlamlı pozitif bir etkisi olduğu görülmüştür. Boyutlar ayrı ayrı incelendiği taktirde duyuşsal katılımın (t=16,710; p=0,000) en yüksek katkıya sahip olduğu sonucuna varılmış ve sırasıyla bunu katılımcı memnuniyeti (t=8,006; p=0,000) ve yenilik (t=7,101; p=0,000) boyutları takip etmektedir. Katılımcı memnuniyeti, yenilik ve duyuşsal katılım boyutlarının anlamlı olduğu regresyon analizi verilerine göre kanıtlanmıştır. Öğrenme (t=1,533; p=0,126) boyutunun ise p değeri 0,05'in üzerinde bir değere sahip olduğu ve anlamsız olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 7. 8: Hipotezlere İlişkin Analiz Sonuçları

	Hipotez Adı	
H1:	Doğa sporları festivallerine katılımcılarının festival deneyiminin memnuniyet üzerindeki etkisi vardır.	**Kabul**
	H1^{a}: Katılımcı deneyiminin memnuniyet üzerinde etkisi vardır.	**Kabul**
	H1^{b}: Yenilik deneyiminin memnuniyet üzerinde etkisi vardır.	**Kabul**
	H1^{c}: Duyuşsal katılım deneyiminin memnuniyet üzerinde etkisi vardır.	**Kabul**
	H1$^{d:}$ Öğrenme deneyiminin memnuniyet üzerinde etkisi vardır.	**Red**

Tablo 7. 7'de deneyimin memnuniyet üzerinde etkisinin ölçülmesi amacıyla yapılan regresyon analizleri neticesinde H1'in anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H1'in alt boyutlarından oluşan H1^{a}, H1^{b,} H1^{c}'nin anlamlı H1^{d}'nin ise anlamsız olduğu kanıtlanmıştır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kapıkaya festivalinin ilk amacı sporu ve sporcunun değerini arttırmaktır. Spor ve fiziksel aktiviteler motor gelişimleri, sağlık ve kaliteli yaşam için en önemli etmenlerden birisidir (Orhan, 2019, s. 159). Sporun ve sporcunun öneminin yanı sıra bölgenin kalkınması ve turistik amaçlarda festivalin düzenlenmesinde bir etkendir. Festivaller genel olarak eğlence odaklı olsa da kültür paylaşımı, sosyalleşme, yeni deneyimler edinme, düzenlenilen bölge hakkında bilgi edinme, yeni beceriler gibi birçok farklı duyguyu canlandırmaktadır (Dalgın vd., 2016, s. 1181). Festivaller bölge halkından kültürel ve yerel etkinliklere katılamayan kişilere çok fazla deneyim sunmaktadır. Bölge halkına birçok farklı alanda deneyim ve kazanç sağlamaktadır. Eğitim düzeyi ve gelir seviyesi düşük olan katılımcılara nadiren ya da bir daha elde edemeyecekleri düzeyde bilgi, tecrübe ve gelir sağlamaktadır (Hunyadi vd., 2006, s. 12). Festivale katılan ziyaretçilerin destinasyondan, etkinliklerden, aktivitelerden ve kültürden tatmin olmuş ve memnun bir şekilde ayrılması için beklentilerinin karşılanması gerekir (Doğrul vd., 2015, s. 73). Çalışma festivale katılım sağlayanların deneyim ve memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi amacıyla yapılmıştır. Deneyimin memnuniyet üzerinde etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Veriler detaylı bir literatür incelemesi yapılarak, festivale uygun ifadelerle anket tasarlamış ve katılımcılara uygulanmıştır. Anket formaları festival katılımcılarına yüz yüze uygulanarak veriler elde edilmiştir.

Kapıkaya festivaline katılım sağlayan herkese ulaşmak mümkün olmadığından kolayda örnekleme yöntemiyle 391 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcılara yöneltilen deneyim ve memnuniyet ölçeklerinin güvenilirlik analizi verilerine bakılarak güvenilirlik düzeylerinin yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca ölçeklere ayrı ayrı yapılan faktör analizi sonuçlarına göre faktör analizi yapılmasının uygun olduğu tespit edilmiştir. Deneyim ölçeğinin dört alt boyuttan ve memnuniyet ölçeğinin tek boyuttan oluştuğu tespit edilmiş ve bu boyutların varyansı açıklama değerleri literatürde kabul gören değerlere sahiptir.

Çalışmada katılımcıların deneyim ifadelerine vermiş oldukları cevaplar neticesinde yapılan analiz sonuçlarından yola çıkarak, katılımcılar genel olarak festivalle ilgili olumlu düşünceler içerisinde festivalden ayrıldıkları sonucuna varılmıştır. Anket içerisinde bulunan sorularından yola çıkılarak festivalde yeni deneyimler yaşadım, festivalde samimi hissettim, festival bana katkıda bulundu, deneyimim özgür hissettim ifadeleri deneyim ölçeğinin en yüksek ortalama değerlerine sahip ifadeleri olmuştur.

Araştırmada katılımcıların memnuniyet ifadelerine vermiş oldukları cevaplar neticesinde yapılan analiz sonuçlarından, katılımcıların festivalden genel olarak memnun kaldıkları sonucuna varılmıştır. Anket içerisinde bulunan sorularından yola çıkılarak festivalden memnun kaldım, yapmak istediğim aktivitelerden birisiydi, festival etkinliklerinden memnun kaldım ifadeleri memnuniyet ölçeğinin en yüksek ortalamaya sahip ifadeleri olmuştur.

İfadeler içerisinde bulunmayan fakat katılımcıların anket uygulaması sırasında dile getirdiği sıkıntıları olmuştur. Katılımcılar aktivitelerin yetersiz olduğuna ve aktivite sayısının artırılmasını dile getirmişleridir. Kadın katılımcılardan bazıları lavabo ve duş alanlarının yetersiz olduğunu ve bazı katılımcılar engelli lavabosunun da olmasının gerektiğini belirtmiştir.

Çalışmada deneyimin memnuniyete etkisini ölçmek amacıyla yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre deneyimin memnuniyet üzerinde önemli derecede etkisi olduğu kanıtlanmıştır. Dört boyuttan oluşan deneyim ölçeğinin katılımcı deneyimi, yenilik ve duyuşsal katılım boyutlarının doğrudan memnuniyete etkisi olduğu fakat öğrenme boyutunun anlamsız olduğu Tablo 7. 7'de detaylı bir şekilde sunulmuş ve açıklanmıştır. Literatürde yer alan daha önce yapılan çalışmalarda deneyimin memnuniyete etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Deneyimin kalitesinin ve düzeyinin artırılması memnuniyet üzerinde olumlu bir etki yaratacaktır (Solunoğlu ve Yayla, 2020, s. 29). Katılımcıların kamp alanında estetik, sosyalleşme, huzur ve rahatlama deneyimlerinin memnuniyet üzerinde önemli derecede etkisinin olduğu ve deneyimlere yapılacak iyileştirmeler memnuniyet düzeylerini artıracaktır (Öztürk ve Başarangil, 2019, s. 1197-1198). Literatür incelemesi yapıldığında yapılan araştırmalar sonucunda deneyimin memnuniyet üzerinde etkisinin olduğu açık bir

şekilde kanıtlanmış ve bu çalışmada da deneyimin memnuniyete etkisinin olduğu yapılan analizler sonucunda kanıtlanmıştır.

Eğitim düzeyleri yüksek kişiler deniz, kum, güneş turizminden daha çok özel ilgi turizmine yönelmekte ve farklı deneyimler arayışına girmektedirler (Sezen, 2023, s. 75). Katılımcıların eğitim düzeyleri incelendiğinde üç kişiden birisinin eğitim düzeyinin ön lisans ve üzeri eğitime sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcı deneyimin memnuniyet üzerinde önemli denilebilecek şekilde etkisi bulunmaktadır (Onurlubaş ve Altunışık, 2021 s. 96). Çalışmada yapılan analizler sonucunda Onurlubaş ve Altunışık (2021)'ın çalışmasını doğrular niteliktedir.

Yapılan anket sonuçlarında ve kişisel gözlemlerim doğrultusunda önerilerde bulunmak gerekirse;

Organizasyon yöneticilerine öneriler;

- Yapılan çalışmada katılımcılara yöneltilen analiz verileri sonucunda festivale katılım sağlayanların %75'i Samsun'dan katıldığını belirtmiş ve aynı veri sonuçlarında festivali çevremden öğrendim diyenlerin oranı %56 olarak ölçülmüştür ve bu sonuçlar yeterli düzeyde reklam ve tanıtım yapılmadığını göstermektedir. Reklam ve tanıtıma daha fazla önem gösterilmesi festivalin kültürel çeşitliliğini artıracak ve farklı kültürlerin kaynaşmasına yardımcı olacaktır.

- Katılımcılara uygulanan deneyim ölçeği verilerine göre festival alanında yöreye özgü yiyecek, içecek ve yörenin tanıtımının yetersiz olduğu sonucu varılmıştır. Festival alanında kurulan stantların bazıları belediye tarafından yöresel ürünlerin tanıtımı ve sunumu için kullanılarak bölgenin tanıtımının en iyi şekilde yapılması katılımcıları memnun edecektir.

- Deneyim boyutlarından duyuşsal katılım boyutunun memnuniyet üzerinde oldukça önemli bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Duyuşsal katılım boyutlarına biraz daha yoğunlaşılırsa memnuniyete ekstra bir etkisi olacaktır.

- İlçe merkezinden festivalin gerçekleştirildiği alana ziyaretçileri götüren servislerin sefer sayılarının artırılması festivale yerel halkın katılımını artıracaktır.

- Festival alanının dış çevresi ağaçlarla çevrili fakat iç çevresinin, çadır kurulan alanların ağaçlandırılması gereklidir. Festival yaz ayında düzenlenmesinden dolayı çadır alanları aşırı derecede güneş almakta.

- Lavabo ve duş alanlarının artırılması, engelliler için lavabo ve duş alanlarının yapılması katılımcıların dile getirdiği önerileri arasındadır.

- Festivale katılım sağlayan kişilerin %79'unu aileler oluşturmakta ve çocuklar için sportif faaliyetlerin ve etkinliklerin artırılması gerektiğini dile getirmişlerdir.

Gelecekte yapılacak çalışmalara öneriler:

- Bu çalışmada katılımcıların deneyim ve memnuniyet düzeyleri ölçülmüştür. İleride yapılacak olan çalışmalarda boyutlar arttırılabilir ve boyutların birbirine olan etkileri ölçülebilir. Ayriyeten deneyim boyutlarından olan öğrenme deneyiminin memnuniyet üzerinde etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Öğrenme deneyiminin memnuniyet üzerinde etkisini artırmak için bir çalışma literatüre kazandırılabilir.

- Festival katılımcıları, festivalde bulundukları gün sayılarına göre ayrılabilir ve kısa süre kalanlar ile uzun süre kalanlar arasında ne gibi farklılıkların olduğu incelebilir.

- Doğa sporları festivalleri kapsamında gerçekleştirilen farklı bölgelerdeki organizasyonlar aynı ölçeklerle araştırılabilir ve bu araştırmanın verileri ile tutarlı olup olmadığı karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

Akça, F. (2010). *Kürek Sporunda Performans Tahmin Formülü Oluşturmada Kullanılabilir Fiziksel ve Fizyolojik Parametrelerin Belirlenmesi*. [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Akkaya, F. A., ve Güngör, H. Y. (2016). *Kemaliye (Eğin)'De Kültür ve Doğa Turizmi. I. Ulusal Alternatif Turizm Kongresi Bildiri Kitabı*, 148-157.

Aksoy, İ. N. (2022). *Kürek Sporunda Takım Senkronizasyonunun Zaman Serisi Ölçütleri ile İncelenmesi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

ALAN, A. A., ve ŞEN, Ö. (2020). *Gastronomi Temalı Festivaller Üzerine Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Analizi.* IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (6), 132-144.

Ali, F., Kement, Ü., Bayar, S. B., Doğan, S., ve Bayram, G. E. (2022). *Investigation Of Intention To Adventure Behavior Towards Wingsuit Activities Using Extended Reasoned Action Theory: Moderated Effect Of Ambiguity Of Death.* Co-Editors, 74-75

Ardahan, F., ve Lapa, T. Y. (2011). *Açık Alan Rekreasyonu: Bisiklet Kullanıcıları ve Yürüyüşçülerin Doğa Sporu Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar.* Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1), 1327-1341.

Arijs, C., Chroni, S., Brymer, E., ve Carless, D. (2017). *'Leave Your Ego At The Door': A Narrative İnvestigation İnto Effective Wingsuit Flying.* Frontiers in Psychology, 8, 267980.

Arslan, Y. (2005). *Erdek ve Çevresinin Ekoturizm Açisindan Değerlendirilmesi. Balıkesir* Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(13), 29-53.

Aşık, N. A. (2015). *Kırsal Kalkınma İçin Bir Alternatif: Tarım Turizmi.* Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 1-19.

Atak, O. (2009). *Türk Turizminin Tanıtımında Festivallerin Yeri ve Önemi: Antalya Örneği.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Ateş, S., ve Oktay, K. (2019). Kastamonu Festivalleri. Mısırlı (Ed). Ankara, Detay Yayıncılık.

Avcı, E. (2021). *Özgün Festival Deneyimine Etki Eden Unsurların Belirlenmesi: Alaçatı Ot Festivali.* Journal Of Tourism And Gastronomy Studies, 9(3), 1722-1740.

Aydoğan, A. (2020). *Atatürk Dönemi Türk Havacılık Faaliyetleri ve Havacılık Faaliyetlerinin Gelişim Süreci.* Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 4(2), 69-81.

Ayhan, B. (2012). *Samsun'daki Kıbrıs Gazilerinin Gözüyle 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı Üzerine Bir Sözlü Tarih Çalışması* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Babazade, Ü. (2017). *Sualtı Dalış Turizmi Paydaşları ile İzmir Sualtı Dalış Turizmine Yönelik Bir Swot Analizi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Başkanlığı, T. H. K. G. (2013). *THKY-311 Yamaç Paraşüt Uçuş Eğitimi Yönergesi.*

Bektaş, F., Karaman, G., Mülazımoğlu, O., ve Ayan, V. (2012). *Yeni Bir Spor Disiplini Olarak Raft-Oryantiring Organizasyonunun İncelenmesi.* Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(2), 249-252.

Bentley, T. A., Page, S. J., ve Laird, I. S. (2001). *Accidents in The New Zealand Adventure Tourism İndustry.* Safety Science, 38(1), 31-48.

Berik, M. (2018). *Bolu İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi: Dörtdivan, Kıbrıscık ve Seben İlçeleri Üzerine Bir Araştırma.* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Atılım Üniversitesi.

Beşikçi, T. (2016). *Macera Rekreasyonunda Heyecan Arayışı, Serbest Zaman Motivasyonu ve Serbest Zaman Tatmini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Çok Hafif Hava Araçları (ÇHHA) Pilot Örneği.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.

Billock, R. M., Anderegg, J. J., Mehan, T. J., Chounthirath, T., ve Smith, G. A. (2015). *Zipline-Related İnjuries Treated in US Eds, 1997-2012.* The American Journal Of Emergency Medicine, 33(12), 1745-1749.

Bilsel, H., ve Özdoğan, M. A. (2019). *Müşteri Memnuniyeti ve Deneyiminin Marka Sadakatiyle İlişkisi Üzerine Bir İnceleme: Türk Hava Yolları Örneği.* İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 11(2), 245-268.

BİNGÖLBALI, A., ve ŞENGÜN, M. T. (2023). *Elâzığ Saklıkapı Kanyonunun Sportif ve Rekreaktif Amaçlı Kullanımı.* Mavi Atlas, 11(Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 12-32.

Bozkurt, A. (2021). *Türkiye'de Aletli Dalış Konusunda Son 20 Yılda Yazılan Makalelerin Alanyazın Taraması.* OPUS International Journal Of Society Researches, 18(44), 8280-8297.

Böyükyılmaz, S., ve Oğan, Y. (2020). *Kastamonu İlinde Bulunan Kanyonların Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir İnceleme.* Journal Of Tourism Intelligence And Smartness, 3(2), 203-222.

Bressan, G., Melchiorri, C., ve Italiano, C. C. A. (2012) *Via Ferrata: A Short İntroduction,* 1-6

Brymer, E., ve Schweitzer, R. (2013). *The Search For Freedom in Extreme Sports: A Phenomenological Exploration.* Psychology Of Sport And Exercise, 14(6), 865-873.

Carpenter, J. M. (2008). *Consumer Shopping Value, Satisfaction And Loyalty in Discount Retailing.* Journal Of Retailing And Consumer Services, 15(5), 358-363.

Cesur, Z., ve Çam, F. B. (2021). *Deneyimsel Pazarlamanın Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkilerinde Müşteri Memnuniyetinin Mediatör ve Mağaza Türünün Moderatör Rolü.* Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 7(Special Issue), 37-64.

Churchill Jr, G. A., ve Surprenant, C. (1982). *An İnvestigation İnto The Determinants Of Customer Satisfaction.* Journal Of Marketing Research, 19(4), 491-504.

Cohen, S., ve Horm-Wingerd, D. (1993). *Children and The Environment: Ecological Awareness Among Preschool Children.* Environment and Behavior, 25(1), 103-120.

Cole, S. T., ve Illum, S. F. (2006). *Examining The Mediating Role Of Festival Visitors' Satisfaction İn The Relationship Between Service Quality And Behavioral İntentions.* Journal Of Vacation Marketing, 12(2), 160-173.

Cudny, W. (2014). *The Phenomenon Of Festivals: Their Origins, Evolution, And Classifications.* Anthropos, (H. 2), 640-656.

Cudny, W., (2016). *The Concept, Origins And Types Of Festivals. Festivalisation Of Urban Spaces: Factors,* Processes And Effects, 11-42.

Czeplel, J. A., ve Rosenberg, L. J. (1977). *Consumer Satisfaction: Concept And Measurement.* Journal Of The Academy Of Marketing Science, 5(3), 403-411.

Çallı, L. (2010*). E-Memnuniyet Kavramının Değerlendirilmesi ve Yeni Bir Model Denemesi.* [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Çatır, O., ve Şimşek, A. (2019). *Festival Çevre Atmosferi, Ziyaretçi Memnuniyeti Ve Bağlılığı: Ulubey Kanyon Kültür Ve Turizm Festivali Örneği (Festivalscapes, Visitors Satisfaction And Loyalty: An Example Of Ulubey Canyon, Culture And Tourism Festival).* Journal Of Tourism and Gastronomy Studies, 7(1), 132-154.

Çetin A., (2023) *Kültür Turistlerinin Deneyimsel Kalite Algılarının Memnuniyet Üzerindeki Etkisi.* [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.

Çetin, M., Demirel, H., ve Çetin, K. (2019). *Gastronomi Konulu Festivaller: Türkiye Örneği.* In VIII. National IV. International Eastern Mediterranean Tourism Symposium 19(20), 882-893.

Çobanoğlu, E., Yerlikaya, M., ve Yerlikaya, A. (2020). *Akademik Doğa Kampına Yönelik Öğrenci Görüşleri.* Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 10(1), 178-187.

Dadman, E., ve Madani, S. M. S. (2021). *Investigate The Concept Of Festival and Celebration Among Cultural And Historical Building.* The Indonesian Journal Of Social Studies, 4(2), 85-91.

Dalgın, T., Atak, O., ve Çeken, H. (2016). *Festivallerin Bir Kırsal Turizm Çekiciliği Olarak Önemi.* Journal Of International Social Research, 9(47).

Demirel, M. (2009). *Rekreasyonel Etkinliklere Katılım ve Çevresel Duyarlılık.* [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi

Demirtaş, D. (2012). *Türkiye'de Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Su Altı Dalış Turizmi ve Rafting Turizmi.* 13. Ulusal Turizm Kongresi, 1113-1136.

Dere, K. G. (2010). *İzmir İli Alaçatı Beldesinde Sörf Sporu Örneğinde, Spor ve Spor Yerleri Üzerine Bir Araştırma.* Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Dewey, J. (2008). *Art As Experience.* In The Richness Of Art Education (Pp. 33-48). Brill.

Diker, O., Çetinkaya, A., ve Cinkara, A. (2016). *Hava Sporları Turizmi ve Safranbolu'nun Hava Sporları Potansiyelinin Belirlenmesi.* Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 84-100.

Dilsiz, B. (2017). *Türkiye'de Gastronomi ve Turizm; İstanbul Örneği.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Doğrul, Ü., ATÇEKEN, K., ve ŞAHİN, A. (2015). *Festival Kalitesinin Ziyaretçilerin Algıladıkları Değer, Tatmin ve Sadakat Üzerine Etkisi: Mersin Uluslararası Narenciye Festivali Üzerine Bir Uygulama.* Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(1), 72-84.

Düzbastılar, M. K., ve Düzbastılar, F. O. (2007). *Dalma Tekniği.* İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Ekin, Y. (2011). *Etkinlik Turizmi Kapsamında Festivaller ve Antalya Altın Portakal Film Festivalinin Yerel Halk Üzerindeki Sosyal Etkileri Konulu Bir Araştırma.* [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.

Ekinci, E. (2021). *Artvin'in Doğa Sporları ve Aktivite Potansiyelinin SWOT Analizi.* Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 8(1), 1-18.

Elbeyli, Ş. (2012). *Kent İçi Ulaşımda Bisikletin Konumu ve Şehirler İçin Bisiklet Ulaşımı Planlaması: Sakarya Örneği.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Erdem, Ö., Mızrak, M., ve Aratoğlu, C. (2018). *Festivallerin Bölge Turizmine Katkıları ve Sürdürülebilirliği: Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali Örneği.* Journal Of Tourism and Gastronomy Studies, 6(1), 228-245.

Eroğlu Gümüş, S., (2022). *Balon Turu Deneyimlerinde Akış Durumunun Algılanan Değere ve Tekrar Deneyim İsteğine Etkisi.* [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Ferguson, M. E. (2016). *Flying Without Dying: The Future Of Wingsuit Design.* University of Washington Technical Writing Final Project, 1-8.

Ferguson, M., ve Agarwal, R. K. (2018). *Design And Computational Fluid Dynamics Analysis Of An İdealized Modern Wingsuit.* In 2018 AIAA Aerospace Sciences Meeting (P. 1792).

Freitas Coelho, M., Sevilha Gosling, M., ve Almeida, A. S. A. (2018). *Tourism Experiences: Core Processes Of Memorable Trips.* Journal Of Hospitality And Tourism Management, 37, 11-22.

Frey, B. S., (2019). *Festivals.* Economics Of Art And Culture, 63-70.

Getz, D. (2010). *The Nature And Scope Of Festival Studies.* International Journal Of Event Management Research, 5(1), 1-47.

Geus, S. D., Richards, G., ve Toepoel, V. (2016). *Conceptualisation And Operationalisation Of Event And Festival Experiences: Creation Of An Event Experience Scale.* Scandinavian Journal Of Hospitality And Tourism, 16(3), 274-296.

Giritlioğlu, İ., Olcay, A., ve Özekici, Y. K. (2015). *Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme.* Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 5(13), 306-323.

Goldsmith, R. E., ve Tsiotsou, R. H. (2012*). Introduction To Experiential Marketing.* Strategic Marketing İn Tourism Services, 207.

Göksel, A. G. (2012). *Su Sporları Hizmeti Sunan İşletmelerde Müşteri Memnuniyetinin Araştırılması.* [Yayımlanmış Yüksek Lisan Tezi]. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Gül, B. (2019). *Sekiz Haftalık Rafting Uygulamasının Bazı Fiziksel Ve Fizyolojik Parametrelere Etkisinin İncelenmesi*. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Gürsoy, Y. (2016). *Giresun İlinin Spor Turizmi Açısından Değerlendirilmesi.* Journal Of International Social Research, 9(45).

Güvenç, A., (2022). *Türkiye'de Bisiklet Turizminin Mevcut Durum Ve Potansiyel Açısından Değerlendirilmesi.* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Hassan, D., ve O'Kane, P. (2011). *The Great Race Across The Sahara: A History Of The Paris To Dakar Rally and İts İmpact On The Development Of Corporate Social Responsibility Within Motor Sport.* The International Journal Of The History Of Sport, 28(2), 268-280.

Herrera, A. (2015). *Analysis of Rocket Assisted Ground Take off of the Yves Rossy Wingsuit.* [Doktora Tezi]. San Jose State Üniversitesi.

Holbrook, M. B., ve Hirschman, E. C. (1982). *The Experiential Aspects Of Consumption: Consumer Fantasies, Feelings, And Fun.* Journal Of Consumer Research, 9(2), 132-140.

Hunyadi, Z., Inkei, P., ve Szabó, J. Z. (2006). *Festival World Summary: Report, National Survey On Festivals İn Hungary Including Deliberations On Public Funding, Evaluation And Monitoring.* Kultúrpont Iroda, 1-44.

Ilgın, F. (2023). *Su Sporları Yapan ve Yapmayan Bireylerin Öznel İyi Oluş ve Öfke İfade Tarzlarının İncelenmesi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Kaplan, A., ve Ardahan, F. (2013). *Doğa Sporları Yapan Bireylerin Profilleri, Doğa Sporu Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar: Antalya Örneği.* Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 5(8), 93-114.

Kaya, C. (2019). *Kürek Sporunda Farklı İnterval Yöntemlerin Kürek Performansına Etkisi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli Üniversitesi

Keleş, E., Gül, A., Tuğluer, M., ve Uzun, Ö. F. (2014). *Antalya-Köprüçay Rafting Merkezinin Turizm ve Rekreasyonel Yönden Mevcut Durum Analizi.* II. Uluslararası Odun Dışı Orman Ürünleri Sempozyumu, 809-819.

Keskin, E., Sezen, N. ve Dağ, T. (2020*). Unutulmaz Turizm Deneyimi, Müşteri Memnuniyeti, Tekrar Ziyaret ve Tavsiye Etme Niyeti Arasındaki İlişkiler: Kapadokya Bölgesini Ziyaret Eden Turistlere Yönelik Araştırma.* Journal of Recreation and Tourism Research, 7 (2), 239-264.

Kılıç, D. D., Güler, D., Babacan, A., ve Kılıç, M. (2019). *Amasya'nın Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma.* Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 77-106.

Kim, J. H., Ritchie, J. B., ve Mccormick, B. (2012). *Development Of A Scale To Measure Memorable Tourism Experiences.* Journal Of Travel Research, 51(1), 12-25.

Kim, J. H., Ritchie, J. B., ve Mccormick, B. (2012). *Development Of A Scale To Measure Memorable Tourism Experiences.* Journal Of Travel Research, 51(1), 12-25.

Kondo, Y. (2001). *Customer Satisfaction: How Can I Measure İt?* Total Quality Management, 12(7-8), 867-872.

Kondo, Y., ve Loftus, J. H. (1993). *Companywide Quality Control: İts Background And Development.*

Kural, B., (2022). *Dağcıların Stresle Başa Çıkma Tutumlarının Karar Vermede Özsaygı ve Karar Verme Stilleriyle İlişkisi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Lee, J. S., ve Back, K. J. (2008). *Attendee-Based Brand Equity.* Tourism Management, 29(2), 331-344.

Lee, Yk, Lee, Ck, Lee, Sk, ve Babin, Bj (2008). *Festival Manzaraları ve Müşterilerin Duyguları, Memnuniyeti ve Sadakati.* İşletme Araştırmaları Dergisi, 61 (1), 56-64.

Leedom-Ackerman, J. (2009). *Portal To Antiquity: Hasankeyf, Turkey.* World Literature Today, 83(4), 58-60.

Lewis, D. (2004). *What Experience Teaches. There's Something About Mary: Essays On Phenomenal Consciousness And Frank Jackson's Knowledge Argument*. Edited By Peter Ludlow, Yujin Nagasawa And Daniel Stoljar, 77-104.

Li, T. T., Liu, F., ve Soutar, G. N. (2021). *Experiences, Post-Trip Destination İmage, Satisfaction And Loyalty: A Study İn An Ecotourism Context.* Journal Of Destination Marketing and Management, 19, 100547.

Maeland, S. (2004). *Basehopping–Nasjonale Selvbilder–Sublime Opplevelser.* Norsk Antropologisk Tidsskrift, 15(1-2), 86-100.

Mendi, M. H. (2024). *Çanakkale İli Sualtı Batık Dalış Turizmine Yönelik Bir Swot Analizi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi.

Mengütay, S. (2003). *Boş Zamanları Değerlendirme Paneli.* Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu Bildiri Kitabı, 246-272.

Meraki, Ş. Z. (2019). *Rekreatif Amaçlı Doğa Sporlarının, Spor Yapan ve Yapmayan Bireyler Üzerindeki Yaşam Kalitesine Etkisi: Ankara İli Örneği.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Michalička, V., Oláh, V., ve Kučera, V. (2021). *Impact Forces At İmprovised Via Ferrata.* Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi, 4(2), 60-69.

Mohr, K., Backman, K. F., Gahan, L. W., ve Backman, S. J. (1993). *An İnvestigation Of Festival Motivations And Event Satisfaction By Visitor Type.* Festival Management and Event Tourism, 1(3), 89-97.

O'Shea, F. (1989). *Adventure Sports, Advanced Windsurfing.* Stackpole Books

O'Dell, T., ve Billing, P. (2005). *Experiencescapes: Tourism, Culture And Economy.* Copenhagen Business School Press DK.

Oh, H., Fiore, A. M., ve Jeoung, M. (2007). *Measuring Experience Economy Concepts: Tourism Applications.* Journal Of Travel Research, 46(2), 119-132.

Oliver, R. L. (2014). *Satisfaction: A Behavioral Perspective On The Consumer: A Behavioral Perspective On The Consumer.* Routledge.

Onurlubaş, E., ve Altunışık, R. (2021). *Deneyimsel Pazarlamanın Müşteri Memnuniyeti Üzerine Etkisi: Kahve Dünyası Üzerine Bir Uygulama*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(1), 83-100.

Orhan, R. (2019). *Çocuk Gelişiminde Fiziksel Aktivite ve Sporun Önemi.* Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 157-176.

Oto, S., ve Kızılırmak, İ. (2022). *Erzincan'ın Kemaliye İlçesinin Kırsal Turizm Kapsamında İncelenmesi.* Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(2), 146-155.

Oyan, S., ve Oyan, S. (2021). *Bir Turizm Ürünü Olarak Müzik Festivallerinin Önemi.* 345-348.

Özdemir, G., ve Altıner, D. D. (2019). *Gastronomi Kavramları ve Gastronomi Turizmi Üzerine Bir İnceleme.* Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(1), 1-14.

Öztürk, H., ve Başarangil, İ. (2019). *Kamp Deneyiminin Ziyaretçi Memnuniyeti Ve Yeniden Ziyaret Niyeti Üzerine Etkisi.* Journal Of International Social Research, 12(65).

Pain, M. T., ve Pain, M. A. (2005). *Essay: Risk Taking İn Sport.* The Lancet, 366, 33-34.

Parker, C., ve Mathews, B. P. (2001). *Customer Satisfaction: Contrasting Academic And Consumers' İnterpretations.* Marketing İntelligence and Planning, 19(1), 38-44.

Pelvan, S. O. (2003). *Bay ve Bayan Elit Kürekçilerin Fiziki ve Fizyolojik Özelliklerinin Değerlendirilmesi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Peterson, R. A., ve Wilson, W. R. (1992). *Measuring Customer Satisfaction: Fact And Artifact.* Journal Of The Academy Of Marketing Science, 20(1), 61-71.

Pine, B. J., ve Gilmore, J. H. (1998). *Welcome To The Experience Economy*. Cambridge, Ma, Usa: Harvard Business Review Press, 76(4), 97-105

Poyraz, A., ve Kıyat, G. B. D. (2021). *Destinasyon İmajının Tüketici Deneyimi Üzerine Etkisi: Karadeniz Bölgesi Örneği.* Journal Of Applied Tourism Research, 2(1), 41-60.

Prasad, G., Ramesh, M. V., Ramesh, T., ve Thomas, G. M. (2023). *Changing Profile Of Natural Organic Matter İn Groundwater Of A Ramsar Site İn Kerala İmplications For Sustainability.* Case Studies İn Chemical And Environmental Engineering, 8, 1-11.

Richard, C. (2002). *Learning To Launch A Power Harness.* Issue Of Hang Gliding Magazine, 1-5.

Saçlı, Ç. (2020). *Festival Memnuniyeti ile Kültürel Etkileşim Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma: Silifke Uluslararası Müzik ve Folklor Festivali Örneği.* Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(1), 505-521.

Saeedi, M. (1398). *An Introduction To The Anthropology Of Religious Beliefs,* Ketabran Book Store: Tehran.

Sevinç, F., ve Duran, E. (2019). *Alternatif Turizm Türü Olarak Off-Road Faaliyetlerinin Katılımcıların Yaşamlarındaki Yeri: Çanakkale Örneği.* Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 9(18), 1-16.

Sezen, T. (2023). *Yöresel Yemek Festivaline Katılım Motivasyonunun Festival Deneyimi, İmaj ve Sadakate Etkisi; Konya Gastrofest Örneği.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Solunoğlu, A., ve Yayla, Ö. (2020). *Deneyim Kalitesinin Memnuniyet ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Kırıkkale Büyük Şehir Parkında Bir Uygulama.* Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 17(1), 20-31.

Song, H. J., Lee, C. K., Park, J. A., Hwang, Y. H., ve Reisinger, Y. (2015). *The İnfluence Of Tourist Experience On Perceived Value And Satisfaction With Temple Stays: The Experience Economy Theory.* Journal Of Travel and Tourism Marketing, 32(4), 401-415.

Sormaz, Ü., Özata, E., ve Güneş, E. (2015). *Turizmde Gastronomi.* Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 67-73.

Sönmez, U. (2006). *Rüzgâr Sörfünün Yayılması Açısından Sörf Tüketicilerinin Profilinin Belirlenmesi ve Sörf Okullarının Önemi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.

Ströhle, M., Haselbacher, M., Rugg, C., Walpoth, A., Konetschny, R., Paal, P., ve Mair, P. (2020). *Mortality İn Via Ferrata Emergencies İn Austria From 2008 To 2018.* International Journal Of Environmental Research And Public Health, 17(1), 103.

Süel, Ö. (2022). *Kürek Sporu Yapan ve Spor Yapmamış 18-19 Yaş Aralığındaki Erkek Bireylerin Fiziki ve Fizyolojik Özelliklerinin Karşılaştırılması.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Süme, M., ve Özsoy, S. (2010). *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Bisiklet Sporu.* Selcuk University Social Sciences Institute Journal, 24, 345-360.

Şahin, İ. F. (2009). *Erzincan İli'nin Turizm Potansiyeli ve İldeki Ekoturizm Uygulamalari.* Doğu Coğrafya Dergisi, 14(22), 69-88.

Şengül, S., ve Genç, K. (2016). *Festival Turizmi Kapsaminda Yöresel Mutfak Kültürünün Destekleyici Ürün Olarak Kullanilmasi: Mudurnu İpekyolu Kültür Sanat ve Turizm Festivali Örneği.* Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (23), 79-89.

Tez, Ö. (2018). *Yelken Kanat (Delta Kanat) Pilotlarının Optimal Performans Duygu Durumu ve Boş Zaman Sıkılma Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.

Torres, E. N. (2016). *Guest İnteractions And The Formation Of Memorable Experiences: An Ethnography.* International Journal Of Contemporary Hospitality Management, 28(10), 2132-2155.

Tütüncü, Ö., ve Kuşluvan, Z. (1997). *Çevre Sorunlarının Doğada Rekreasyon Faaliyetlerine Duyulan Gereksinimi Artırıcı Etkisi.* Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 8(1), 9-11.

Uğurlu, H., ve Uğurlu, E. G. (2011). *Uluslararası Eskişehir Film Festivali İzleyici Araştırması.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 11(3), 259-276

Uluocak, U., ve Köksal, A. (1998). *Dağcılık Tarihinde Etik Tartışmalar.* I. Doğa Sporları ve Bilim Sempozyumu. Bildiriler Kitabı, 15-16.

URL-1:https://www.haberturk.com/kultur-ve-turizm-ile-calisma-ve-sosyal-guvenlik-bakanliklarinin-2024-yili-butceleri-kabul-edildi-3647184-ekonomi (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

URL-2: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/satisfaction?q=satisfaction (Erişim Tarihi: 26.11.2023).

URL-3:https://thk.org.tr/yamacparasutu (Erişim Tarihi: 11.12.2023).

URL-4:https://blog.bucketlist.com.tr/turkiyede-yamac-parasutu-yapilan-en-iyi-10-yer/ (Erişim Tarihi: 11.12.2023).

URL-5:https://38is.blogspot.com/2012/07/patrick-de-gayardon.html (Erişim Tarihi: 12.12.2023).

URL-6:https://blog.quicksigorta.com/yasam/dunyadaki-en-populer-wingsuit-atlayis-noktalari-297 (Erişim Tarihi: 15.12.2023).

URL-7:https://www.ramblers.com.au/blog/how-to-wingsuit-how-wingsuits-work/ (Erişim Tarihi: 22.12.2023).

URL-8:https://tr.wikipedia.org/wiki/base_jumping (Erişim Tarihi: 26.12.2023).

URL-9:https://blog.bucketlist.com.tr/base-jumping-nedir-adrenalinsiz-yapamayanlar/#turkiyede-base-jumping (Erişim Tarihi: 26.12.2023).

URL-10:https://jawoo.com/base-jumping-turkiyede-nerede-yapilir/ (Erişim Tarihi: 26.12.2023).

URL-11:https://www.redbull.com/tr-tr/kemaliye-dark-canyon-fotograflari (Erişim Tarihi: 26.12.2023).

URL-12:https://www.thk.org.tr/yelkenkanat (Erişim Tarihi: 28.12.2023).

URL-13:https://www.istockphoto.com/tr/foto%c4%9fraf/man-hang-gliding-with-blue-sky-at-the-background-gm89886809-4230239 (Erişim Tarihi: 28.12.2023).

URL-14:https://blog.havacilikpsikolojisi.net/parasutle-atlama/ (Erişim Tarihi: 28.12.2023).

URL-15:https://www.thk.org.tr/parasut (Erişim Tarihi: 29.12.2023).

URL-16:https://tr.wikipedia.org/wiki/market_garden_harek%c3%a2t%c4%b1 (Erişim Tarihi: 03.01.2024).

URL-17:https://www.skydivelongisland.com/about/articles/skydiving-and-base-jumping-what-s-the-difference/ (Erişim Tarihi: 03.01.2024).

URL-18:https://www.flypgs.com/ekstrem-sporlar/skydiving-parasutle-atlama (Erişim Tarihi: 03.01.2024).

URL-19:https://www.villareyonu.com/blog/skydiving-yamac-parasutu (Erişim Tarihi: 03.01.2024).

URL-20:https://www.allianz.com.tr/tr_tr/seninle-guzel/tukiyenin-en-iyi-kayak-merkezleri.html (Erişim Tarihi: 07.01.2024).

URL-21:https://palandoken25.wordpress.com/pistler/ (Erişim Tarihi: 07.01.2024).

URL-22:https://e-cozum.net/bisikletin-tarihcesi/ (Erişim Tarihi: 07.01.2024).

URL-23:https://nax-region.ch/en/activities/detail/via-ferrata (Erişim Tarihi: 08.01.2024).

URL-24:https://tdf.tr/35588/35588/ (Erişim Tarihi: 08.01.2024).

URL-25:https://www.flypgs.com/ekstrem-sporlar/ipte-kayma-zipline (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

URL-26:https://www.seturday.com/setur-liste/gokyuzunu-fethetmek-steyenler-icin-en-iyi-zipline-rotalari (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

URL-27:https://canyonzipline.com/ (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

URL-28:https://kegresse.dk/adolphe-k%c3%a9gresse.html (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

URL-29:https://www.bkt-tires.com/ww/us/blog/world-and-machinery/a-brief-history-of-off-roading (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

URL-30:https://www.sandiegochryslerdodgejeepram.com/about-us/san-diego-guide/best-off-roading-trails-in-san-diego/ (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

URL-31:https://www.wikiloc.com/trails/offroading/turkey (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

URL-32:https://buyersguide.paddlingmag.com/brand/valwix/product/341-5-safari-tandem (Erişim Tarihi: 11.01.2024).

URL-33:https://blog.turkishairlines.com/tr/turkiyenin-en-iyi-dalis-noktalari/ (Erişim Tarihi: 11.01.2024).

URL-34:https://www.scuba.com/blog/how-deep-can-you-scuba-dive/ (Erişim Tarihi: 11.01.2024).

URL-35:https://www.kooxdiving.com/en/how-deep-can-a-human-dive-without-scuba-gear/ (Erişim Tarihi: 11.01.2024).

URL-36:https://www.thoughtco.com/history-of-windsurfing-1992671 (Erişim Tarihi: 16.01.2024).

URL-37:https://www.mistral.com/windsurfing (Erişim Tarihi: 16.12.2023).

URL-38:https://sekiztek.wordpress.com/2020/07/05/tekne-siniflari-ve-kategoriler/ (Erişim Tarihi: 16.01.2024).

URL-38:https://www.oggusto.com/spor/turkiyedeki-en-iyi-sorf-rotalari (Erişim Tarihi: 17.01.2024).

URL-39:https://www.magd.cam.ac.uk/pepys/virtual-exhibitions/magdalene-boat-club-the-first-hundred-years (Erişim Tarihi: 17.01.2024).

URL-40:https://tkf.gov.tr/kuluplerimiz (Erişim Tarihi: 18.01.2024).

URL-41:https://www.fise.fr/en (Erişim Tarihi: 21.01.2024).

URL-42:https://www.cheapflights.com/news/top-10-extreme-sporting-events-around-the-world (Erişim Tarihi: 21.01.2024).

URL-43:https://www.worldsurfleague.com/events/2024/ct/203/vivo-rio-pro/main (Erişim Tarihi: 21.01.2024).

URL-44:https://tr.motorsport.com/dakar/ (Erişim Tarihi: 21.01.2024).

URL-45:https://www.redbull.com/tr-tr/dakar-rallisi-2024-rotasi#5-dakar-rallisi'nde-kac-etap-var (Erişim Tarihi: 21.01.2024).

URL-46:https://evoke.ie/2019/08/03/news/irish-news/100th-liffey-swim-took-place-in-dublin (Erişim Tarihi: 21.01.2024).

URL-47:https://nehrutrophy.nic.in/pages-en-ın/index.php (Erişim Tarihi: 22.01.2024).

URL-48:https://batmansoz.com.tr/hasankeyf-su-doga-ve-turizm-festivali/ (Erişim Tarihi: 04.02.2024).

URL-49:http://www.hasankeyf.gov.tr/hasankeyfte-3-doga-ve-su-sporlari-festivali-gerceklestirildi (Erişim Tarihi: 04.02.2024).

URL-50:http://www.batman.gov.tr/hasankeyfte-su-doga-sporlari-ve-turizm-festivali-basladi (Erişim Tarihi: 04.02.2024).

URL-51:https://www.bursa.bel.tr/etkinlik (Erişim Tarihi: 04.02.2024).

URL-52:https://bursakultur.com/tr/etkinlikler/12/ (Erişim Tarihi: 04.02.2024).

URL-53:https://goturkiye.com/tr/kemaliye (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-54:https://www.kemav.org.tr/wp-content/uploads/2020/03/2019faaliyetraporu.pdf (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-55:https://kemaliye.net/kemaliye-doga-sporlari-senligi/44-uluslararasi-erzincan-kemaliye-egin-kultur-ve-doga-sporlari-senligi/ (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-56:https://blog.turkishairlines.com/tr/turkiyenin-bas-donduren-kanyonlari/ (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-57:https://www.rehbername.com/kesfet/kastamonu-valla-kanyonu (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-58:https://tosyahaber37.com/haber/16096550/turkiye-6-kanyon-ve-doga-sporlari-festivaline-yaklasik-10-bin-kisi-katildi (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-59:https://wolfestival.com/ (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-60:https://www.spx.com.tr/wolfest/ (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-61:https://www.salihlisektorgazetesi.com/salihli-de-doga-sporlari-festivali-duzenlenecek (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-62:https://www.turgutluyanki.com/foto-galeri/zirve-dagcilik-doga-sporlari-festivaline-katildi/321/ (Erişim Tarihi: 06.02.2024).

URL-63:https://festivall.com.tr/festival/11314/nebiyan-doga-ve-genclik-festivali/ (Erişim Tarihi: 08.02.2024).

URL-64:https://www.nebiyanfest.com/ (Erişim Tarihi: 08.02.2024).

URL-65:https://belediyehaber.net/2023/08/04/3-nebiyan-doga-ve-genclik-festivali-programi-belirlendi/ (Erişim Tarihi: 08.02.2024).

URL-66:http://www.sanliurfa.gov.tr/vali-sildak-takoran-kultur-ve-doga-festivaline-katildi (Erişim Tarihi: 10.02.2024).

URL-67:https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/sakli-cennet-takoran-vadisine-turist-ilgisi/1488098 (Erişim Tarihi: 10.02.2024).

URL-68:https://www.medyaurfa.com/takoran-kultur-ve-doga-festivali-programi-belli-oldu (Erişim Tarihi: 10.02.2024).

URL-69:https://yalova.gsb.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 10.02.2024).

URL-70:https://www.kapikayafest.com/tr (Erişim Tarihi: 13.02.2024).

URL-71:https://ramadaplazasamsun.com/samsunun-coskusunu-yansitan-festivaller/ (Erişim Tarihi: 13.02.2024).

URL-72:https://www.bafra55.net/bafra-kapikayafest-2023-basliyor-72911h.htm#google_vignette

URL-73:https://www.aa.com.tr/tr/yasam/kapikayafeste-50-bin-kisinin-uzerinde-katilim-saglandi/2958011 (Erişim Tarihi: 13.02.2024).

URL-74:https://yalova.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/272923/yalova-doga-sporlari-festivali-tesvikiyede-coskuyla-kutlandi.aspx (Erişim Tarihi: 30.05.2024)

URL-75:https://tdf.tr/ (Erişim Tarihi: 22.03.2024).

URL-76:https://tripcarte.asia/blog/2019/01/20/a-refreshing-adventure-in-perak/ (Erişim Tarihi: 14.01.2024).

URL-77:https://blog.turkishairlines.com/tr/turkiye-rafting-merkezleri/ (Erişim Tarihi: 14.01.2024).

URL-78:https://haber55.com.tr/turkiyede-ilk-kez-vatandaslar-ucretsiz-olarak-yamac-parasutu-yapti/08/07/2023/ (Erişim Tarihi: 03.04.2024).

URL-79:https://yakakent.bel.tr/yakakent-belediyesi-kultur-sanat-ve-deniz-oyunlari-festivali-8-9-temmuz-tarihleri-arasinda-basliyor/ (Erişim Tarihi: 03.04.2024).

Ülker, M., Kılıçarslan, D., ve Derman, E. (2016). *Kano Sporuna Katılım Motivasyonu: Manavgat Destinasyonunda Bir Uygulama.* VIII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi. 161-171

Vanat, L. (2012). *International Report On Mountain Tourism: Overview Of The Key İndustry Figures For Ski Resorts.* Laurent Vanat Consultants.

Westman, A., Rosén, M., Berggren, P., ve Björnstig, U. (2008). *Parachuting From Fixed Objects: Descriptive Study Of 106 Fatal Events İn BASE Jumping 1981–2006.* British Journal Of Sports Medicine, 42(6), 431-436.

Wood, E. H., ve Masterman, G. (2008, January). *Event Marketing: Measuring An Experience.* In 7th International Marketing Trends Congress, Venice, 35, 1-27.

Wu, H. C., Wong, J. W. C., ve Cheng, C. C. (2014). *An Empirical Study Of Behavioral İntentions İn The Food Festival: The Case Of Macau.* Asia Pacific Journal Of Tourism Research, 19(11), 1278-1305.

Yalçın, V. (2019). *Sakarya'da Doğa Sporları Turizmi.* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Yazgeç, G. (2019). *Doğa ve Macera Rekreasyonu Etkinliklere Katılan Bireylerin Serbest Zaman Doyum ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi: Fethiye Destinasyonu Örneği* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.

Yılmaz, B. (2006). *Doğa Sporlarına Katılımın Sosyal Bütünleşmeye Etkisi.* [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

EKLER

EKLER

EK A: Etik Kurul Onay Belgesi

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu

TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI	TOPLANTI TARİHİ
9	9	3.08.2023

DAĞITIM YERLERİNE

Turizm Fakültesi'nde Öğretim Üyesi olarak görev yapan Doç. Dr. Çetin AKKUŞ'un yardımcı araştırmacı, Mustafa ÇAKIR'ın sorumlu araştırmacı olarak yapmayı planladıkları **"Doğa Sporları ve Kültür Sanat Festivallerine Katılım Sağlayan Kişilerin Çevresel Tutum, Deneyim ve Memnuniyetlerinin İncelenmesi; Samsun Bafra Kapıkaya Festivali Örneği"** isimli çalışması; Kurulumuzca uygun bulunmuştur.

Bu bilgiler ışığında; Onam Formlarının gönüllülere imzalatılarak gerekli bilgilendirmelerin yapılması, veri toplama araçlarının (anket, ölçek, mülakat, ...) uygulama izninin gerekli kurumlardan alınması, çalışmada kullanılacak olan veri toplama araçlarını geliştiren kişilerden müsaadelerinin alınmış olması, veri toplamaya etik kurul kararından sonra başlanması ve etik davranış ilkelerine uyulması şartıyla söz konusu araştırmanın yapılması Etik Kurulumuzca uygun görülmüş ve onaylanmasına toplantıya katılan üyelerin oybirliği ile karar verilmiştir.

*Kurul Başkanı Prof. Dr. Muharrem ÇETİN, yıllık izinde olması sebebiyle toplantıya katılmamıştır.
*Kurul Üyesi Prof. Dr. Burhan BALTACI, yıllık izinde olması sebebiyle toplantıya katılmamıştır.
*Kurul Üyesi Prof. Dr. Eyüp AKMAN, yıllık izinde olması sebebiyle toplantıya katılmamıştır.

Prof. Dr. Yavuz UNAT Kurul Başkanı V.	Prof. Dr. Kutay OKTAY Kurul Üyesi	Prof. Dr. Tolga ULUSOY Kurul Üyesi
Prof. Dr. Serkan DİLEK Kurul Üyesi		

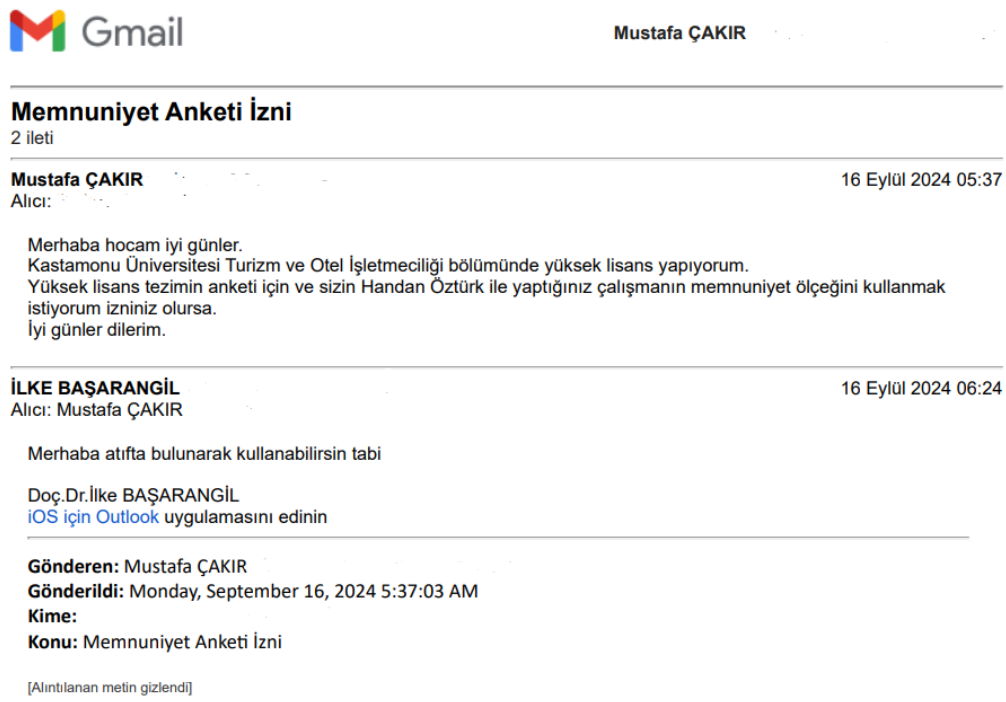
DAĞITIM LİSTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kuruluna
Sayın Doç. Dr. Çetin AKKUŞ

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 9FFFAF4 Belge Takip Adresi: www.kastamonu.edu.tr/belgedogrulama

Adres: Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü, Kuzeykent Kampüsü, Merkez/Kastamonu
Telefon No: (0 366) 2801012 Faks No: (0 366) 2801038
e-Posta: İnternet Adresi: www.kastamonu.edu.tr
Kep Adresi: kastamonuuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Serdar Durur
Raportör
Telefon No: (0 366) 2801000 - 1144

EK B: Memnuniyet Ölçeği İzni

Gmail Mustafa ÇAKIR

Memnuniyet Anketi İzni
2 ileti

Mustafa ÇAKIR 16 Eylül 2024 05:37
Alıcı:

Merhaba hocam iyi günler.
Kastamonu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği bölümünde yüksek lisans yapıyorum.
Yüksek lisans tezimin anketi için ve sizin Handan Öztürk ile yaptığınız çalışmanın memnuniyet ölçeğini kullanmak istiyorum izniniz olursa.
İyi günler dilerim.

İLKE BAŞARANGİL 16 Eylül 2024 06:24
Alıcı: Mustafa ÇAKIR

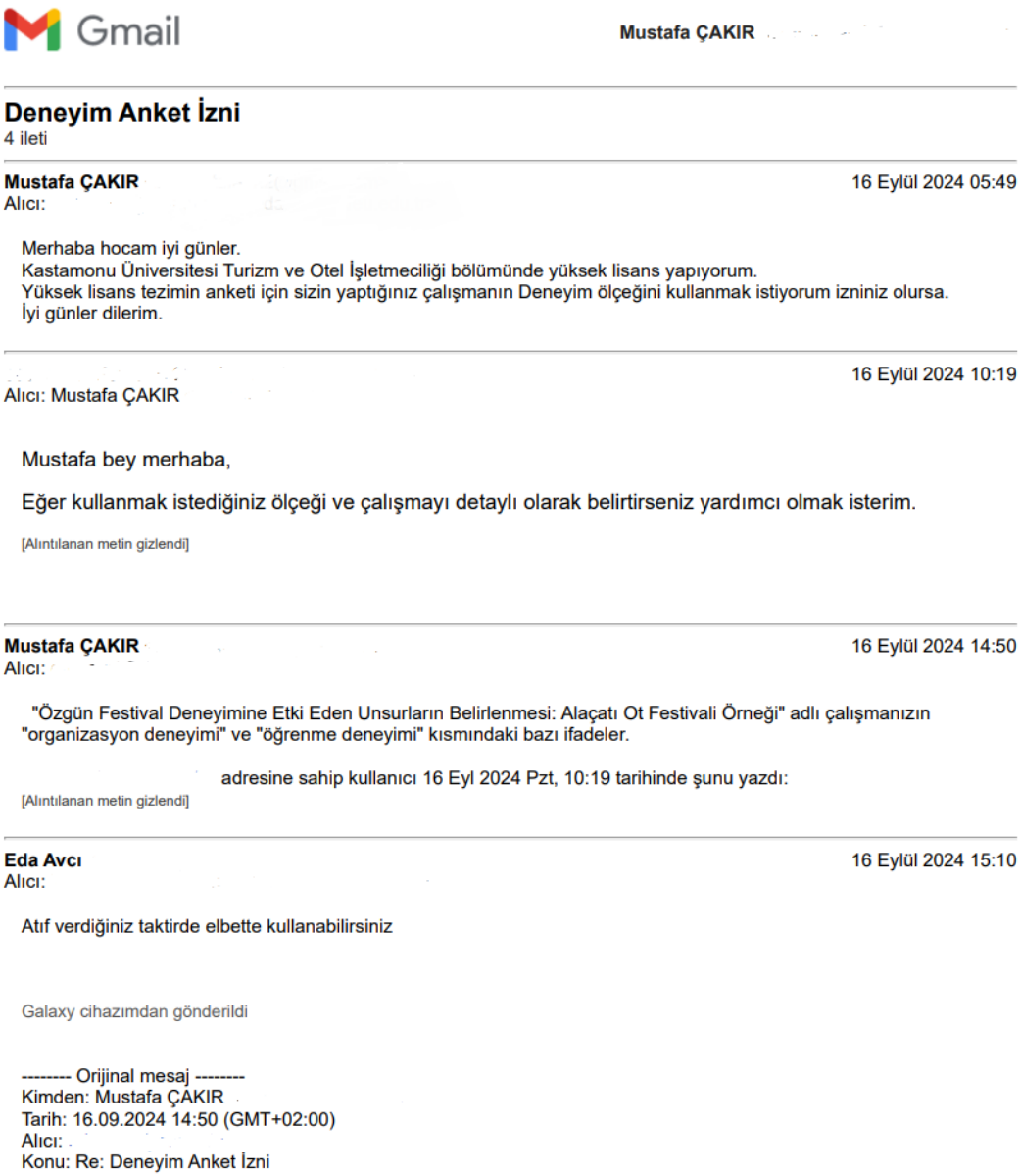
Merhaba atıfta bulunarak kullanabilirsin tabi

Doç.Dr.İlke BAŞARANGİL
iOS için Outlook uygulamasını edinin

Gönderen: Mustafa ÇAKIR
Gönderildi: Monday, September 16, 2024 5:37:03 AM
Kime:
Konu: Memnuniyet Anketi İzni

[Alıntılanan metin gizlendi]

EK C: Deneyim Ölçeği İzni

Gmail Mustafa ÇAKIR

Deneyim Anket İzni
4 ileti

Mustafa ÇAKIR 16 Eylül 2024 05:49
Alıcı:

Merhaba hocam iyi günler.
Kastamonu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği bölümünde yüksek lisans yapıyorum.
Yüksek lisans tezimin anketi için sizin yaptığınız çalışmanın Deneyim ölçeğini kullanmak istiyorum izniniz olursa.
İyi günler dilerim.

16 Eylül 2024 10:19
Alıcı: Mustafa ÇAKIR

Mustafa bey merhaba,

Eğer kullanmak istediğiniz ölçeği ve çalışmayı detaylı olarak belirtirseniz yardımcı olmak isterim.

[Alıntılanan metin gizlendi]

Mustafa ÇAKIR 16 Eylül 2024 14:50
Alıcı:

"Özgün Festival Deneyimine Etki Eden Unsurların Belirlenmesi: Alaçatı Ot Festivali Örneği" adlı çalışmanızın "organizasyon deneyimi" ve "öğrenme deneyimi" kısmındaki bazı ifadeler.

adresine sahip kullanıcı 16 Eyl 2024 Pzt, 10:19 tarihinde şunu yazdı:
[Alıntılanan metin gizlendi]

Eda Avcı 16 Eylül 2024 15:10
Alıcı:

Atıf verdiğiniz taktirde elbette kullanabilirsiniz

Galaxy cihazımdan gönderildi

-------- Orijinal mesaj --------
Kimden: Mustafa ÇAKIR
Tarih: 16.09.2024 14:50 (GMT+02:00)
Alıcı:
Konu: Re: Deneyim Anket İzni

EK D: Anket Formu

Değerli katılımcılar,
Bu anket hazırlamakta Olduğum "Doğa Sporları ve Kültür Sanat Festivaline Katılım Sağlayan Kişilerin Deneyim ve Memnuniyetlerinin İncelenmesi; Samsun Bafra Kapıkaya Festivali Örneği" konu başlıklı yüksek lisans tezim ile ilgilidir. Tüm cevaplar gizli kalacak ve yalnızca akademik amaçla kullanılacaktır.
Katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Mustafa ÇAKIR
Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Seçeneğinizi **x,** ✓ , ● ya da kutu içine karalama (■) ile gösterebilirsiniz.

Cinsiyet	**Yaş**	**Eğitim Durumu**	**Gelir Seviyesi**	**Medeni Durum**	**Meslek**
( ) Erkek ( ) Kadın	( ) 18-29 ( ) 30-39 ( ) 40-49 ( ) 50-59 ( ) 60 ve üzeri	( ) İlköğretim veya Altı ( ) Lise ( ) Ön Lisans ( ) Lisans ( ) Lisans Üstü	( ) 0 ( ) 1-11500 ( ) 11501-21000 ( ) 21001-30000 ( ) 30001-40000 ( ) 40001 -50000 ( ) 50001 ve üzeri	( ) Bekâr ( ) Evli	( ) Özel Sektör Çalışanı ( ) Serbest (Avukat, Eczacı, Mühendis vb.) ( ) Kamu Çalışanı ( ) Öğrenci ( ) Esnaf ( ) Ev Hanımı ( ) İşsiz ( ) Emekli ( ) Diğer …….

	Kesinlikle Katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
DENEYİMLE İLGİLİ İFADELER					
Festivalde yeni deneyimler yaşadım.					
Festival bana katkıda bulundu.					
Festival önceki deneyimlerimden farklıydı.					
Deneyimim özgür hissettirdi.					
Bu festivalde bilmediğim yöntemler öğrendim.					
Doğa sporları festivalleri hakkında birçok bilgi kazandım.					
Hayatımda bir daha yaşayamayacağım bir deneyimdi.					
Bu festival sırasında birçok aktivite deneyimleme şansım oldu.					
Festivalin gerçekleştirildiği yerdeki halk samimi ve sıcakkanlıydı.					
Festivalin gerçekleştirildiği yerin yöresel ürünlerini denedim.					
Yörenin kültürünü yakından deneyimleme fırsatım oldu.					
Yörenin insanları hakkında bir izlenim elde edindim.					
Festivalde samimiyeti hissettim.					
Festivalde macera ve adrenalin hissini doyasıya yaşadım.					
MEMNUNİYETLE İLGİLİ İFADELER					
Festivalden mumlun kaldım.					
Yapmak istediğim aktivitelerden birisiydi.					
Önceden katıldığım festivallerden daha güzeldi.					
Festival beklentilerim üstünde gerçekleşti.					
Festival etkinliklerinden memnun kaldım.					

EK D'nin devamı

Festivalde Kaç Gün Bulundunuz?	**Festivale Kimle Katıldınız?**	**Festivalde Hangi Aktivitelere Katıldınız?**	**Etkinliklere Katılmakta Sıkıntılar Yaşadınız Mı?**	**Festivalde Hangi Engellerle Karşılaştınız?**
( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5	( ) Bireysel ( ) Arkadaşlarımla ( ) Ailemle ( ) Partnerimle ( ) Diğer ……	( )Sportif Faaliyetler ( )Kaya Tırmanışı ( )Dalış ( )Bisiklet Yarışı ( )Kano ( )Workshop Çalışmaları ( ) Sahne Şovları ( )Safari ( )Zipline ( )Yamaç Paraşütü ( )El Sanatları ( )Diğer…….	( ) Evet ( ) Hayır	( ) Hava Koşulları ( ) Ulaşım Koşulları ( ) Aşırı Kalabalık ( ) Çevresel Sorunlar ( ) Güvensizlik ( ) Yabani Yaşam ( ) Diğer …….
Bafra'ya Daha Önce Geldiniz Mi?	**Festivale Nereden Katılıyorsunuz?**	**Festivali Nasıl Öğrendiniz?**	**Festivalde Konaklamalı mı Kaldınız?**	**Festival Alanına Ulaşımı Nasıl Sağladınız?**
( ) Evet ( ) Hayır	( ) Samsun ( ) Diğer ……..	( ) Sosyal medya ( ) Afiş, Broşür ( ) Çevremden ( ) Diğer…….	( ) Evet ( ) Hayır	( ) Aracımla ( ) Servislerle ( ) Yürüyerek ( ) Diğer …..……